

Luka

The Gospel According to Luke in the Arli dialect of the Vlax
Romani language

Luka

The Gospel According to Luke in the Arli dialect of the Vlax Romani language

© 2018.

Language: Arli (Romani, Vlax)

Dialect: Arli

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-11-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 20 Nov 2023 from source files dated 20 Nov 2023
0ae3729f-5fc8-5aa0-b49a-b7759ad04491

Contents

Luka	1
----------------	---

O evanđelje e Lukasoro

Uvod

¹ Cenimeja Teofile, but džene lelje te pisinen oto događaja save ule maškar amende. ² On pisinde ađahar sar so vačerde amende okola kola taro anglunipe dikhle adala događaja hem kola inele sluge zako e Devlesoro lafi. ³ Ađahar hem me, palo adava so taro anglunipe šukar ispučljum sa adava, mangljum tuće sa palo redo te pisinav, ⁴ te šaj ove uverime dai čaće sa adava so injan sikavdo.

O anđeo phenela so ka bijandol o Jovan o Krstitelj

⁵ Kad o Irod inele caro ani Judeja, nesavo manuš palo anav Zaharija inele svešteniko e izraelconengoro, oto redo e Avijasoro. E Zaharijasiri romni da inele oto pleme e Aronesoro. Lakoro anav inele Jelisaveta. ⁶ O Zaharija hem i Jelisaveta inele pravedna anglo Devel, adalese so živinde palo sa o naredbe hem o zakonja e Gospodesere. ⁷ Olen na ine čhave adalese so i Jelisaveta našti ine te ačhol khamni, a soduj džene već purandile.

⁸ Jekh dive kad e Zaharijasiri grupa oto sveštenici kandlja ano Hram, tegani hem o Zaharija čerela ine pli buti sar svešteniko anglo Devel. ⁹ Ov, palo adeti e sveštenikonengoro, barbuteja inele izabirime te đerdini ko Hram e Gospodesoro hem te kadini. ¹⁰ Sar o Zaharija kadini ine ano Hram, sa edobor narodo molini pe ine avri.

¹¹ A ano Hram e Zaharijase mothovđa pe o anđeo e Gospodesoro, kova terdino ki desno strana oto oltari kotar kadinda pe. ¹² Kad o Zaharija dikhlja le, uznemirinda pe hem but darandilo.

¹³ A o anđeo phenđa lese: “Ma dara, Zaharija! O Devel šunđa ti molitva. Ti romni i Jelisaveta ka bijani će čhave, i ka de le anav Jovan. ¹⁴ Ka ove but radosno zbog leste hem but džene ka radujinen pe so ov ka bijandol, ¹⁵ adalese so ka ovel baro manuš anglo Gospod. Nikad naka pijel mol hem ništa sostar šaj te mačol pe. Ka ovel pherdo e Svetone Duhoja pana pe dajaće ano vodi. ¹⁶ Bute Izraelconen ka irini anglo Gospod, anglo lengoro Devel. ¹⁷ Ka džal anglo Gospod sar glasniko ano duho hem ano zoralipe e prorokosoro e Ilijasoro. Ka mirini e daden lengere čhavencar hem okolen so na šunena ka irini nakori mudrost e pravednikonengiri. Te pripremini e narodo te oven spremna zako e Gospodesoro aviba.”

¹⁸ I o Zaharija pučlja e anđeo: “Sar me te džanav da čaće ka ovel adava so phendan? Me injum purano hem mli romni da beršali.”

¹⁹ A o anđeo phenđa lese: “Me injum o Gavriilo, o anđeo kova terđola anglo Devel. Ov bičhalđa man te vačerav tuja hem te anav će akava šukar lafi. ²⁰ I aće, ka ove laloro, naka šaj te vačere sa đi o dive kad adava ka ovel, adalese so na verujindan mle lafende save ka pherđoven ano pravo vreme.”

²¹ Sar o anđeo vačeri ine e Zaharijaja, o narodo kova adžicerđa avri čudinda pe so o Zaharija edobor ačhilo ano Hram. ²² A kad o Zaharija iklilo, našti ine te vačeri olenar. Čerela ine nesar te mothoj lenđe vastencar, ali ačhilo laloro. O manuša halile da ole ine vizija ano Hram.

²³ Kad pherdile o dive oti lesiri služba ano Hram, o Zaharija irinda pe čhere. ²⁴ Na nakhlo but, i lesiri romni i Jelisaveta ačhili khamni hem pandž masek na ikli avri taro čher. Phenda: ²⁵ "O Gospod čerda te šaj ačhovav khamni. Akana mothovđa maje pli milost hem cidinda mli lađ anglo manuša."

O anđeo phenela e Marijaće so ka bijani e Isuse

²⁶ Kad i Jelisaveta inele šofto masek khamni, o Devel bičhalđa ple anđeo e Gavrilo ki diz Nazaret ani regija Galileja. ²⁷ Adari valjanda te legari o lafi e Marijaće koja pana inele čaj. Oj inele mangli e muršese palo anav Josif, kova inele oto pleme e carosoro e Davidesoro.

²⁸ Kad alo o anđeo, phenda e Marijaće: "Radujin tut! O Gospodi but milostivno premala tute!"

²⁹ A i Marija but uznemirinda pe zbog e anđeosere lafija, i pučlja pe so šaj te znaćini adava pozdrav.

³⁰ A o anđeo phenda laće: "Ma dara, Marije! O Devel mothovđa će pli milost! ³¹ Aće, ka ačhove khamni hem ka bijane čhave, i ka de le anav Isus. ³² Ov ka ovel baro hem ka vićini pe Čhavo e Najbare Devlesoro. O Devel o Gospod ka del le o presto lesere pradadesoro e Davidesoro. ³³ Ka carujini upro pleme e Jakovesoro zauvek; zako lesoro carstvo naka ovel kraj."

³⁴ Tegani i Marija pučlja e anđeo: "Sar šaj te ovel adava kad me pana injum čaj?"

³⁵ A o anđeo phenda laće: "O Sveto Duho ka huljel upra tute hem o zoralipe e Najbare Devlesoro ka učhari tut. Adalese adava čhavo, kole ka bijane, ka ovel sveto hem ka vićini pe Čhavo e Devlesoro. ³⁶ Eče, ti bibi i Jelisaveta da, ko purane berša, ačhili khamni hem ka bijani murše. I oj, kolaće sare džande da našti te ačhol khamni, akanai šov masek khamni. ³⁷ Adalese so o Devel sa šaj te čerel!"

³⁸ Tegani i Marija phenda: "Aće, sluškinja e Gospodesiri injum. Nek ovel maje palo to lafi."

I o anđeo dželo olatar.

I Marija džala te dikhel e Jelisaveta

³⁹ Adala dive i Marija spreminda pe hem siđarda ko bregalo krajo, ki jekh diz ani regija Judeja. ⁴⁰ Kad resli adari, derdinda ko čher e Zaharijasoro hem pozdravinda e Jelisaveta.

⁴¹ I kad i Jelisaveta šunđa e Marijakoro pozdrav, o čhavoro oti radost zorale mrdinda olaće ano vodi, a oj pherdili e Svetone Duhoja. ⁴² I bare glasvoja phenda e Marijaće: "Najblagoslovime injan maškaro đuvlja hem blagoslovime o čhavoro kole akhareja ano vodi! ⁴³ Akavai bari čast maje so tu, mle Gospodesiri daj, aljan kora mande. ⁴⁴ Adalese so, kad šundum to pozdrav, o čhavoro oti radost zorale mrdinda maje ano vodi. ⁴⁵ Blago tuće so verujinda da ka ovel adava so phenda će o Gospod!"

I Marija hvalini e Devle

⁴⁶ Tegani i Marija phenda:

"Mlo vilo barjari e Gospode;

⁴⁷ Mloi duho radosno ano Devel, ano mlo Spasitelj,

⁴⁸ so ulo milostivno upri poniznost ple sluškinjakiri.

- I ače, od akana sa o generacije ka phenen da injum blagoslovime đuvli,
 49 adalese so bare šukaripa ćerđa maje o Zoralo Devel
 katoroi anav sveto!
 50 Ovi milostivno e manušenđe tari generacija ki generacija
 kola darana olestar.
 51 Ple zorale vasteja ćerđa bare buća;
 rasfrdinda e manušen kolai barikane ano pumare vile.
 52 Peravđa e vladaren taro lengoro prestolje,
 a vazdinda e poniznonen.
 53 Čaljarda e bokhalen šukaripnaja,
 a čučen muklja e barvalen.
 54 Pomožinda e Izraelconenđe, ple slugenđe.
 Na bisterđa te ovel milostivno
 55 e Avraamese hem lesere potomkonenđe zauvek,
 sar so dinda plo lafi amare pradadenđe.”

56 I Marija ačhili e Jelisavetaja đi sar trin masek, i tegani irinda pe čhere.

Bijandilo o Jovan o Krstitelj

57 A kad alo o vreme i Jelisaveta te bijani, bijanđa murše. 58 Kad lakiri familija hem lakere komšije šunde so o Gospod mothovđa laće bari milost, radujinde pe olaja. 59 A kad e čhavore inele ofto dive, koro Zaharija čedinde pe o manuša zako obreziba e čhavoresoro. I mangle te den le lesere dadesoro anav – Zaharija, 60 ali i Jelisaveta phenđa: “Na! Lesoro anav ka ovel Jovan!”

61 A on phende laće: “Niko te familijatar na vičini pe ađahar.” 62 I vastencar pučle e Zaharija savo anav mangela te del ple čhavore.

63 Tegani o Zaharija rodinda te den le jekh tikori phal zako pisiba hem pisinda: “Lesoro anavi Jovan.”

I sare začudinde pe.

64 I otojekhvar e Zaharijasoro muj phravdilo hem šaj ine palem te vaćeri, i lelja te slavini e Devle.

65 I uklinda i dar sa lengere komšijen. Ko sa o bregalo krajo e Judejakoro vaćerđa pe adalestar so ulo. 66 I sare kola šunde adava, razmislinde adalestar hem phende: “Akava čhavoro isi te ovel baro manuš. Čaćei upro leste o vas e Gospodesoro.”

O Zaharija prorokujini e Mesijastar hem e Jovanestar

67 A o Zaharija, e Jovanesoro dad, pherdilo e Svetone Duhoja hem prorokujinda:

68 “Slava e Gospodese e Izraelesere Devlese,
 adalese so alo hem otkupinda ple narodo!

69 Vazdinda amende e zorale Spasitelje
 oto pleme e carosoro e Davidesoro, ple slugasoro,

70 sar so vaćerđa pana angleder
 prekalo muja ple svetone prorokonengere.

71 Vazdinda amende zorale Spasitelje te spasini amen amare neprijateljendar

hem sa e manušengere vastendar kola mrzinena amen.

72 Mothovđa milost amare pradadenđe
 hem ispuninda plo sveto savez,

- 73 i sovli savi halja e Avraamese amare pradadese:
 74 so ka ikali amen amare neprijateljengere vastendar
 te šaj služina lese bizi dar
 75 ani svetost hem ani pravednost anglo leste sa đikote injam dživde.
 76 A tu Jovane, mlo čhavo, ka ove pendžardo sar proroko e Najbare
 Devlesoro,
 adalese so ka dža anglo Gospod te pripremine lese o drom.
 77 Ka sikave lesere narodo sar te pendžaren o spasenje
 prekalo oprostiba lengere grehija
 78 zbog amare Devlesoro milosrdno vilo
 palo savo o svetlost odupral ka avel kora amende sar ikljobja e
 khamesoro,
 79 te svetlini okolende so bešena ani tomina hem ani senka e meribnasiri,
 te legari amen ko drom oto mir.”

80 A o čhavoro o Jovan barjola ine hem zoraljola ano duho. Kad barilo,
 živinda ani pustinja sa đikote na iklilo anglo Izraelci te propovedini.

2

O Isus bijandilo

1 A ano adava vreme kad o Jovan bijandilo, e rimesoro caro o Avgust naredinda te čerel pe popis oto sa o manuša ano carstvo. 2 Adava inele prvo popis čerdo sar o Kvirinije vladini ine ani Sirija. 3 I sa o manuša dzele ko dizja kaj bešle ine lengere preci te prijavinen pe zako popis. 4 Adahar da o Josif, adalese so inele potomko e carosoro e Davidesoro, dželo tari diz Nazaret oti regija Galileja ko gav Vitlejem oti regija Judeja, kote o David bijandilo. 5 Dželo adari sar te prijavini pe zako popis pe verenicaja e Marijaja koja inele khamni. 6 I sar on inele ano Vitlejem, alo e Marijakoro vreme te bijani. 7 I bijanda ple prvine čhave. Pačarđa le hem pašljarda le ano jasle adalese so ki gostionica na inele than olende.

O anđelja vačerena e pastirende so bijandilo o Spasitelj

8 Adaja rat paše uzalo Vitlejem inele nesave pastirija kola arakhena ine pumare bakren ko polje. 9 I otojekhvar o anđeo e Gospodesoro terdino uzalo lende hem i slava e Gospodesiri osvetlinda len, i on but darandile.

10 A o anđeo phenđa lende: “Ma daran! Ače, anava tumende šukar lafi oto baro bahtalipe savo ka ovel sa e manušende! 11 Avdive, ani e Davidesiri diz bijandilo tumende o Spasitelj kovai o Hrist o Gospod. 12 A palo akava znako pa pendžaren le: ka arakhen e čhavore pačarde hem sar pašljola ano jasle.”

13 Otojekhvar uzalo anđeo mothovđa pe bari vojska e anđelendar savi hvalinda e Devle vačerindoj:

14 “Slava ko učipe e Devlese,
 a ki phuv mir e manušende kolencar o Devel zadovoljno!”

15 I kad o anđelja irinde pe ko nebo, o pastirija phende jekh averese: “Hajde te dža đi o Vitlejem hem te dikha adava so phenđa amende o Gospod.”

16 I džele sigate, hem arakhle e Marija, e Josife hem e čhavore sar pašljola ano jasle. 17 A kad dikhle e čhavore, vačerde averenđe sa so ine lende phendo e čhavorestar. 18 I inele zadivime sare kola šunde adava so o pastirija vačerde. 19 A i Marija sa adava garavđa pese ano vilo hem razmislinda adalestar. 20 I o pastirija dželefse slavindoj hem hvalindoj e Devle zako sa okova so šunde hem so dikhle baš adahar sar so ine lende phendo.

21 Kad nakhle ofto dive, kad e čhavore valjande te obrezinen, dinde le anav Isus – sar so vičinđa le o anđeo angleder so i Marija ačhili khamni.

E Isuse anena ko Hram

22 Kad alo o vreme zako adeti i daj te očistini pe palo e Mojsijasoro zakoni, o Josif hem i Marija ande e Isuse ano Hram ko Jerusalem te preden le e Gospodese 23 (sar soi pisime ano zakoni e Gospodesoro: “Đijekh murš prvenco te ovel posvetime e Gospodese”) 24 hem te den žrtva (sar soi phendo ano zakoni e Gospodesoro: “duj tikore golubija ili duj terne golubija”).

O Simeon prorokujini

25 A ano Jerusalem inele jekh manuš palo anav Simeon. Ov inele pravedno hem pobožno. Adžičeri ine te avel o Mesija te spasini e Izraelconen, hem o Sveto Duho inele upro leste. 26 O Sveto Duho mothovđa lese da angleder so ka merel, ka dikhel e Gospodesere Mesija. 27 I o Sveto Duho phenđa lese te džal ko Hram, i ov dželo. Tegani o Josif hem i Marija ande e čhavore e Isuse ano Hram sar te ćeren o adeti savoi palo Zakoni. 28 Kad o Simeon dikhlja e čhavore e Isuse, lelja le ki angali hem hvalinda e Devle vačerindoj:

29 “Gospode, akana šaj me, o sluga klo, te merav ano mir sar so phendan maje.

30 Adalese so mle jačha dikhle to spasenje, 31 savo spremindan anglo sa o nacije.

32 Akava spasenje ka ovel svetlost te mothoj tut avere nacijenđe hem ka anel slava te narodose, e Izraelconenđe.”

33 E Isusesoro dad hem i daj divinde pe adaleja so o Simeon vačerđa olestar.

34 Tegani o Simeon blagoslovinda len hem phenda e Marijaće, e Isusesere dajaće: “Dikh, akavai čhavoro birime te ćerel buten te peren hem te ušten ano Izrael. Ovi odredime te ovel e Devlesoro znako, ali but džene ka odbacinen le. 35 Adava ka ovel sar te mothoven pe bute manušengere garavde mislija. A o mači ka posaj ti duša.”

I Ana zahvalini e Devlese zako Mesija

36 A adari da inele i proročica i Ana, i čhaj e Fanulesiri, oto pleme e Asiresoro. Oj inele ano purane berša. Efta berš živinda ple romeja, 37 a palo adava živinda sar udovica di oftovardešu štarto berš. Stalno inele ano Hram, i dive i rat slavinda e Devle ano postiba hem ano moliba. 38 I samo so o Simeon završinda ple vačeribnaja, i Ana nakhini di o Josif hem i Marija zahvalindoj e Devlese zako čhavoro. I lelja te vaćeri e čhavorestar sarijenđe adari kola adžičerde upro Devel te otkupini o Jerusalem.

³⁹ Kad o Josif hem i Marija ćerde sa soi palo zakoni e Gospodesoro, irinde pe ki pumari diz Nazaret ki Galileja. ⁴⁰ A o čavoro barjola ine hem zoraljola. Pherdola ine mudrost hem i milost e Devlesiri inele upro leste.

O čavoro o Isus vaćeri e učiteljencar ano Hram

⁴¹ E Isusesoro dad hem i daj đijekh berš zako prazniko Pasha džana ine ki diz Jerusalem. ⁴² Kad e Isuse inele dešuduj berš, palo adeti, hem ov dželo olenkar adari te slavini o prazniko. ⁴³ Kad nakhlo o prazniko, o Josif hem i Marija lelje te džanfse, a na džande so lengoro čhavo o Isus ačhilo ano Jerusalem. ⁴⁴ Sar mislinde dai o Isus maškaro manuša kola putujinde olenkar, džeze jekh dive phirindoj, a onda lelje te roden le maškaro pumarende hem maškaro pendžarutne. ⁴⁵ I kad našti ine te arakhen le, irinde pe ko Jerusalem te roden le. ⁴⁶ I o trito dive arakhle le ano Hram sar bešela maškaro e verakere učitelja, sar šunela len hem pućela len. ⁴⁷ I sare kola šunde e Isuse, divinde pe zako lesoro džandipe hem zako lesere odgovorija.

⁴⁸ I kad dikhlja le lesoro dad hem lesiri daj, inele iznenadime. Lesiri daj phenda lese: "Mlo čhavo, vaćer sose adava ćerđan amende? To dad hem me but darandiljam hem rodinđam tut!"

⁴⁹ A o Isus pućlja len: "Sose rodinđen man? Na džanden li so valjani te ovav ano čher mle Dadesoro?"

⁵⁰ A i Marija hem o Josif na halile so o Isus manglja te phenel lenđe adaleja.

⁵¹ I palo adava, o Isus irinđa pe olenkar ko Nazaret hem ine lenđe poslušno. A lesiri daj garavđa pese ano vilo sa adava so ulo. ⁵² A o Isus ulo po mudro hem barjola ine ano telo, hem sa više barjola ine ano jača e Devlese hem e manušende.

3

O Jovan o Krstitelj pripremini o drom e Isuseso

¹ Kad o caro o Tiberija vladinđa upro e Rimesoro carstvo dešupandžto berš, o Pontije Pilat vladinđa ani Judeja, o Irod vladinđa ani Galileja, a lesoro phral o Filip vladinđa ani Itureja hem ani Trahonitada, o Lisanije vladinđa ani Avilina, ² hem o Ana hem o Kajafa inele šerutne sveštenici, o lafi e Devlesoro alo e Zaharijasere čhavese e Jovanese ki pustinja. ³ I o Jovan dželo ko sa o krajo e lenjakoro Jordan te propovedini e manušende da valjani te pokajinen pe zako pumare grehija hem te oven krstime sar te mothoven dai lenđe oprostime o grehija. ⁴ Sar so angleder pisinđa o proroko o Isaija, o Jovan inele

"o glaso so vićini ani pustinja:
'Pripreminen o drom e Gospodese,
ravnonen lese o droma!

⁵ Đijekh dolina te pherđol
a đijekh planina hem brego te peren!
O bange droma te oven ispravime
a o neravna droma te oven ravnome!

⁶ I sa o manuša ka dikhen e Devlesoro spasenje.' "

⁷ Akava o Jovan vačerđa butenđe kola iklile te krstini len: “E sapengere čhavalen! Ko vačerđa tumenđe da šaj te našen tari e Devlesiri holi savi avela?” ⁸ Tumare životēja mothoven da čače pokajinden tumen! I ma mislinen dai dovoljno te phenen: ‘Amaroi pradađ o Avraam.’ Phenava tumenđe da o Devel hem akale barendar šaj te vazdel čhaven e Avraamese. ⁹ Ače o tover oto sudo e Devlesoroj već vazdime te čhinel o kašta ano koreno. I đijekh kaš savo na bijani šukar bijandipe ka čhinel pe hem ka frdel pe ani jag.”

¹⁰ A o narodo pučlja le: “So valjani te ćera?”

¹¹ O Jovan phenđa lenđe: “Kas isi duj gada, jekh valjani te del okolese kas nane. A kas isi hajbnase, te ćerel isto adahar.”

¹² Nesave carinici da ale te krstini len o Jovan, i pučle le: “Učitelju, so amen te ćera?”

¹³ A ov phenđa lenđe: “Ma roden buderi porez okolestar so o zakoni phenela tumenđe te roden.”

¹⁴ I nesave vojnici da pučle e Jovane: “A so amen te ćera?”

A ov phenđa lenđe: “Nikastar ma len love ki sila ili so ka tužinen len hovavne hem oven zadovoljna tumara plataja.”

¹⁵ A o narodo adžićerđa e Mesija hem sare pučle pe nane li o Jovan adava. ¹⁶ Adalese o Jovan phenđa sarijenđe: “Me krstinava tumen panjeja, ali avela o po baro mandar, kase na injum dostojno ni o dorikha oti obuća te phravav. Ov ka krstini tumen e Svetone Duhoja hem jagaja. ¹⁷ Ano vas lese i lopata te čistini o gumno plo hem te odvojini o điv taro ljuške. O điv ka čhivel pese ki šupa, a o ljuške ka tharel jagaja savi nikad na mudardola.” ¹⁸ Adahar, sar hem bute avere lafencar o Jovan vačerđa lenđe o šukar lafi.

¹⁹ A e vladare e Irode o Jovan ukorinđa adalese so lelja romnjaće ple phralesere romnja e Irodijada hem zako but avera bišukar buća save ćerđa. ²⁰ Tegani o Irod ćerđa aver bišukaripe: čhivđa e Jovane ko phandlipe.

O Jovan krstini e Isuse

²¹ Kad sa o manuša krstinde pe, krstinda pe hem o Isus. I tegani sar o Isus molini pe ine, phravdilo o nebo, ²² a o Sveto Duho huljilo upro leste ano oblik e golubesoro. A taro nebo šundilo o glaso e Devlesoro: “Tu injan mlo Čhavo o manglo! Tuja injum bahtalo!”

E Isusesoro poreklo

²³ O Isus počinđa pli služba anglo narodo kad inole đi ko trijanda berš. O narodo smatrinđa dai o Isus čhavo e Josifesoru.

O Josif inele čhavo e Ilijasoro.

²⁴ O Ilija inele čhavo e Matatesoro.

O Matat inele čhavo e Levijesoru.

O Levije inele čhavo e Melhisoro.

O Melhi inele čhavo e Janajesoro.

O Janaj inele čhavo e Josifesoru.

²⁵ O Josif inele čhavo e Matatijesoru.

O Matatije inele čhavo e Amosesoro.

O Amos inele čhavo e Naumesoro.

O Naum inele čhavo e Eslijasoro.

O Eslija inele čhavo e Nangejesoro.
26 O Nangej inele čhavo e Maatesoro.
O Maat inele čhavo e Matatijesoro.
O Matatije inele čhavo e Semeinesoro.
O Semein inele čhavo e Josihesoro.
O Josih inele čhavo e Jodasoro.
27 O Joda inele čhavo e Joananesororo.
O Joanan inele čhavo e Risasoro.
O Risa inele čhavo e Zorovavelesoro.
O Zorovavel inele čhavo e Salatiilesoro.
O Salatiil inele čhavo e Nirisoro.
28 O Niri inele čhavo e Melhisoro.
O Melhi inele čhavo e Adisoro.
O Adi inele čhavo e Kosamesoro.
O Kosam inele čhavo e Elmadamesoro.
O Elmadam inele čhavo e Iresoro.
29 O Ir inele čhavo e Isusesoro.
O Isus inele čhavo e Eliezeresororo.
O Eliezer inele čhavo e Jorimesoro.
O Jorim inele čhavo e Matatesoro.
O Matat inele čhavo e Levijesororo.
30 O Levije inele čhavo e Simeonesoro.
O Simeon inele čhavo e Judasoro.
O Juda inele čhavo e Josifesororo.
O Josif inele čhavo e Jonamesoro.
O Jonam inele čhavo e Eliakimesoro.
31 O Eliakim inele čhavo e Melejasoro.
O Meleja inele čhavo e Menasoro.
O Mena inele čhavo e Matatasoro.
O Matata inele čhavo e Natanesororo.
O Natan inele čhavo e Davidesoro.
32 O David inele čhavo e Jesejesoro.
O Jesej inele čhavo e Jovidesoro.
O Jovid inele čhavo e Voozesoro.
O Vooz inele čhavo e Salmonesororo.
O Salmon inele čhavo e Naasonesororo.
33 O Naason inele čhavo e Aminadavesoro.
O Aminadav inele čhavo e Adminesororo.
O Admin inele čhavo e Arnisoro.
O Arni inele čhavo e Esromesororo.
O Esrom inele čhavo e Faresesororo.
O Fares inele čhavo e Judasoro.
34 O Juda inele čhavo e Jakovesoro.
O Jakov inele čhavo i Isaakesoro.
O Isaak inele čhavo e Avraamesoro.
O Avraam inele čhavo e Tarasoro.
O Tara inele čhavo e Nahoresoro.
35 O Nahor inele čhavo e Seruhesororo.
O Seruh inele čhavo e Ragavesoro.
O Ragav inele čhavo e Falekesoro.
O Falek inele čhavo e Everesororo.
O Ever inele čhavo e Salasoro.

- ³⁶ O Sala inele čhavo e Kainamesoro.
 O Kainam inele čhavo e Arfaksadesoro.
 O Arfaksad inele čhavo e Simesoro.
 O Sim inele čhavo e Nojesoro.
 O Noje inele čhavo e Lamehesoro.
³⁷ O Lameh inele čhavo e Matusalasoro.
 O Matusala inele čhavo e Enohesoro.
 O Enoh inele čhavo e Jaretesor.
 O Jaret inele čhavo e Malaleilesoro.
 O Malaleil inele čhavo e Kainamesoro.
³⁸ O Kainam inele čhavo e Enosesor.
 O Enos inele čhavo e Sitesoro.
 O Sit inele čhavo e Adamesoro.
 O Adam inele čhavo e Devlesoro.

4

E Isuse ki pustinja kušini o beng

¹ A o Isus, pherdo e Svetone Duhoja, irinđa pe tari len Jordan; i oto Duho inele legardo ki pustinja, ² kaj inele saranda dive iskušime e bengestar. I na halja ništa adala dive, a kad nakhle adala dive, tegani bokhalilo.

³ I o beng phenđa lese: "Te injan o Čhavo e Devlesoro, vačer akale barese te ovel maro."

⁴ A o Isus phenđa lese: "Pisimei ko Sveto lil: 'O manuš naka živini samo oto maro.'"

⁵ I o beng legarđa le ko učo than hem otojkhvar mothovđa lese sa o carstvija e phuvjakere, ⁶ i phenđa lese: "Tuće ka dav sa akava zoralipe hem i slava olengiri adalese soi maje dindi, i dava la kase me mangava. ⁷ Adalese, te peljan ko kočija angla mande, sa ka ovel klo."

⁸ I o Isus phenđa lese: "Pisimei ko Sveto lil: 'Per ko kočija samo e Gospodese, te Devlese, hem samo ole kande!'"

⁹ I o beng anđa le ko Jerusalem hem čhivđa le upro najučo than e Hramesoro hem phenđa lese: "Te injan o Čhavo e Devlesoro, frde tut akatar tele! ¹⁰ Adalese soi pisime:

'Ka naredini ple anđelende te arakhen tut,

¹¹ te akharen tut ko vasta
te na khuve tut preja ko bar.'"

¹² O Isus phenđa lese: "Hem akavai phendo ko Sveto lil:
'Ma kušin e Gospode, te Devle.'"

¹³ I kad završinđa đijekh kušnja, o beng cidinđa pe olestar đi nesavi aver prilika.

O Isuse sikaj ani Galileja

¹⁴ I o Isus irinđa pe ki regija Galileja ano zoralipe e Duhosoro, i šundilo o glaso olestar ko sa o krajo. ¹⁵ I sikavđa e manušen olende ano sinagoge hem inele pohvalime sarijendar.

E Isuse ispuđinena oto Nazaret

¹⁶ I o Isus alo ki diz Nazaret kote barilo hem, palo plo adeti ko savato, đerdinđa ki sinagoga. Uštino te čitini, ¹⁷ a ine lese dindo o lil e prorokosoro e Isajjasoro. Ov phravđa o lil hem arakhlja o than kaj inele pisime:

18 "O Duhoi e Gospodesoro upra mande,
 adalese so pomazinda man hem bičhalđa man
 te anav o šukar lafi e čororende,
 te proglasinav: da o phandle ka oven oslobodime,
 e kororende ka irini pe o dikhiba,
 o mučime ka oven slobodna,
 19 te proglasinav o adžicerdo berš e Gospodesoro."

20 Tegani phandlja o lil, irinđa le e slugaste, i beštino te sikaj. I sare ani sinagoga dikhle ano leste.

21 A o Isus lejla te vačeri lenđe: "Avdive pherdilo o Lil savo šunden tumare kanencar."

22 I sare šukar vačerde olestar hem inele zadivime oto šukar lafija save iklike lesere mujestar, i vačerde: "Nane li ov e Josifesoru čavo?"

23 A ov phenđa lenđe: "Čače ka vačeren maje akaja poslovica: 'Doktore, sasljar korkore tut!' So šunđam so ulo ano Kafarnaum, čer hem akate, ano to than kaj bariljan."

24 I phenđa: "Čače, vačerava tumenđe, nijekh proroko nane prihvatime ano plo than kaj barilo. 25 I čače, vačerava tumenđe, inele but udovice ano Izrael e Ilijase ano vreme, kad na pelo bršin trin berš hem šov masek i ulo baro bokhalipe ki sa i phuv. 26 I nijekhače olendar na inele bičhaldo o Ilija sem e udovicaće ki e abandijengiri diz Sarepta uzalo Sidon. 27 I inele but gubavci ano Izrael ano vreme e prorokosoro e Jelisejesoro, i nijekh olendar na inele saslardo, sem o Neman o Sirijco."

28 I sare ani sinagoga pherdile holi kad šunde adava. 29 I uštine hem ispuđinde le tari diz, i legarde le upre ko brego upro savo lengiri diz inele vazdime te šaj frden le odupral. 30 Ali o Isus nakhino maškar olende hem dželo.

O Isus ispuđini e demone e manušestar

31 I o Isus huljilo ani e galilejakiri diz Kafarnaum, i sikavđa e manušen ko savato. 32 I on inele zadivime lesere sikavibnaja adalese so lesoro vačeriba inele ano autoritet.

33 A adari, ani sinagoga, inele manuš opsednutime e demonesere bišukare duhoja hem oto sa o glaso vičinda: 34 "Oh, so mangeja amendar, Isuse Nazarećanine? Aljan li te uništine amen? Džanav ko tu injan: o Sveco e Devlesoro."

35 Tegani o Isus ukorinđa le: "Phand to muj hem ikljov olestar!"

I o demoni frdinđa le ki phuv anglo sarijende, iklilo olestar hem ni hari na dukhavđa le.

36 I sare but začuđinde pe hem vačerde jekh avereja ađahar: "Savo li vačeriba adava da ano autoritet hem ano zoralipe naredini e bišukare duhenđe te ikljon i onda ikljona?"

37 I o glaso e Isusestar šundilo ko sa o pašutne thana.

O Isus saslari e Petresere sasuja hem bute averen

38 O Isus iklilo tari sinagoga hem dželo ko čer e Simonesoru. E Simonesere sasuja inele bari jag. I on zamolinde le te saslari la. 39 I o Isus terdino uzalo late, naredinđa e jagaće hem oj muklja la. I odmah uštini hem lejla te poslužini len.

⁴⁰ Kad o kham huljilo, sarijen kolen inele namborme manuša oto razna nambormipa, ande len koro Isus. A ov upra đijekheste olendar čivđa ple vasta hem sasljarđa len.

⁴¹ A butendar da iklile o demonja vičindoj hem vačerindoj: "Tu injan o Čhavo e Devlesoro!"

O Isus pretinđa len hem na muklja lenđe te vačeren adalese so džande dai ov o Hrist.

⁴² Kad dislilo, o Isus iklilo tari diz hem dželo ko jekh čučo than. I but džene rodinde le. Ale di leste hem na muklena le ine te džalfse olendar.

⁴³ A ov phenđa lenđe: "I ko avera dizja valjani te vačerav o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro adalese so zako adava injum bičhaldo."

⁴⁴ I o Isus nastavinda te propovedini ano e judejakere sinagoge.

5

O Isus vičini e prvone učeníkonen

¹ A jekhvar but džene gurinde pe uzalo Isus te šunen o lafi e Devlesoro, a ov terdino uzalo e Galilejakoro jezero. ² I dikhlja duj čamcija uzalo jezero savendar iklile o manuša kola dolena mačhen adalese so thovena ine pumare mreže. ³ I đerdinda ano jekh čamco, kova inele e Simonesoro, i zamolinda le te cidel pe hari e phuvjatar, i bešindoj ano čamco, sikavđa e narodo.

⁴ A kad završinda o vačeriba, phenđa e Simonese: "Dža e čamcoja ko hor hem frden tumare mreže te šaj dolen mačhen." ⁵ A o Simon phenđa: "Gospodarona, sa i rat trudindam amen i ništa na dolindam, ali te tu pheneja, ka frdav o mreže." ⁶ I kad čerde adava, dolinde bute mačhen i lengere mreže lelje te pharavdon. ⁷ I vastencar mothovde pumare amalende, kola inele ko aver čamco, te aven te pomožinen lenđe. I on ale hem pherde soduj čamcija edobor da lelje te pherdon pani.

⁸ A kad dikhlja adava o Simon o Petar, pelo ko kočija anglo Isus vačerindoj: "Dža mandar, Gospode, me injum grešno manuš!" ⁹ Adalese so i dar prelelja ole hem sarijen kola inele oleja zbog o baro doliba e mačhengoro. ¹⁰ Ađahar da i dar dolinda e Jakove hem e Jovane, e Zevedejesere čhaven, kola inele e Simonesere amala.

I o Isus phenđa e Simonese: "Ma dara! Od akana manušen ka dole." ¹¹ I kad ikalde o čamcija upri phuv, ačhavde sa hem dzele palo leste.

O Isus sasljadi e gubavco

¹² I jekhvar o Isus inele ki nesavi diz, i nekotar anglo leste iklilo manuš pherdo gubaja. So dikhlja e Isuse, pelo anglo leste mujeja di phuv hem molinda le vačerindoj: "Gospode, te mangeja, šaj te sasljare man!"

¹³ I o Isus pružinda plo vas, dolinda le hem phenđa: "Mangava, ov sasljarđo!" I otojekhvar i guba cidinda pe olestar. ¹⁴ Tegani naredinda lese: "Ma vačer nikase akalestar, nego dža mothov tut e sveštenikose hem de žrtva zako to očistiba, sar so naredinda o Mojsije, zako svedočanstvo olende."

¹⁵ A o glaso e Isusestar džala šundola ine po dur, i but džene čedena pe ine te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. ¹⁶ A ov cidela pe ine ko čuče thana hem molini pe.

E Isuse isi pravo te oprostini o grehija

¹⁷ I jekh dive o Isus sikavđa ano jekh čher, a o fariseja hem o učitelja e Zakonestar, kola ale oto sa e galilejakere hem judejakere gava hem oto Jerusolim, beštine adathe. A o zoralipe e Gospodesoro inele upro Isus te sasljari. ¹⁸ I nesave manuša ande upri nosiljka jekhe manuše kova našti ine te phirel ni te mrdini. Mangle te anen le andre hem te čhiven le anglo Isus. ¹⁹ I adalese so taro narodo našti ine te arakhen kotar te anen le andre, uklinde upro čher, čerde rupa ko tavani hem adathar mukle le sa e nosiljkaja ko maškar anglo Isus.

²⁰ I kad o Isus dikhlja lengiri vera, phenđa: “Manušeja, oprostimei će te grehija!”

²¹ I o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pučle pe ana pumende: “Kovai akava so hulini? Ko šaj te oprostini o grehija sem o jekh Devel?”

²² A o Isus džandža lengere mislija, i phenđa lenđe: “Sose adahar mislinena? ²³ Soi po lokhe te phenel pe: ‘Oprostimei će te grehija’ ili te phenel pe: ‘Ušti hem phir’? ²⁴ Ka dokaziNAV tumenđe da man, e Čhave e manušesere, isi pravo ki phuv te oprostinaV o grehija.” Tegani phenđa e manušese kova našti ine te phirel: “Tuće vačerava! Ušti, le ti nosiljka hem dža čhere!”

²⁵ I o manuš odmah uštino anglo lende, lelja i nosiljka hem dželo čhere slavindoj e Devle. ²⁶ I sare začudinde pe, hvalinde e Devle, pherdile dar hem vačerde: “Avdive dikhljam čudesija!”

O Isus alo te vičini e grešnikonen ko pokajiba

²⁷ I palo adava, o Isus iknilo adathar hem dikhlja e cariniko palo anav Levije sar bešela ko than kotar čedela pe o porez, i phenđa lese: “Phir pala mande!” ²⁸ I ov uštino, ačhavđa sa hem dželo palo leste.

²⁹ I o Levije spremiNđa lese baro hajba pese ano čher, hem adari inele but carinici hem avera kola beštine olenkar uzalo astali. ³⁰ Tegani o fariseja hem lengere učitelja e Zakonestar lelje te buninen pe vačerindoj e Isusesere učenikonenđe: “Sose tumen hana hem pijena e carinikonencar hem avere grešnikonenkar?”

³¹ I o Isus phenđa lenđe: “E sastenđe na valjani doktori, nego e nambormenđe. ³² Me na aljum te vičinaV e pravednikonen, nego e grešnikonen ko pokajiba.”

E Isusesoroi sikaviba nevo

³³ A on phende lese: “E Jovanesere e Krstiteljesere učenici but postinena hem molinena, adahar hem e farisejengere učenici, a te učenici stalno hana hem pijena.”

³⁴ A o Isus phenđa lenđe: “Sar šaj te terinen e mladoženjasere amalen te postinen kađi olenkar o mladoženja? ³⁵ Ali ka aven o dive kad o manuša ka len lendar e mladoženja. Tegani, ko adala dive, ka postinen.”

³⁶ I vačerđa lenđe akaja uporedba: “Niko na sivela o kotor e neve fistanestar ko purano fostani sar te pherel i rupa; adalese so hem o nevo ka pharavdol, a ko purano naka avel o kotor e nevestar. ³⁷ I niko na čhorela i nevi mol ano purane morča. Te čerđa pe adahar, kad i nevi mol ka zreloni, ka pharaj o morča hem ka čhordol, a o morča ka oven uštine. ³⁸ Nego, i nevi mol valjani te čhorel pe ano neve morča. ³⁹ I nijekh, kova pilja i purani, na mangela i nevi, adalese so vačeri: ‘dovoljnoi i purani.’”

6

O Isus po baro hem oto savato

¹ Ko jekh savato o Isus nakhino maškaro njive. A lesere učenci čedinde e đivesoro klaso, morde le vastencar hem hale.

² Tegani nesave fariseja phende: "Sose čerena adava so palo Zakoni na tromal pe ko savato?"

³ O Isus phenda lenđe: "Na čitinden li ano Sveto lil adava so čerđa o David kad bokhalile ov hem okola so inele oleja? ⁴ Đerdinđa ano čer e Devlesoro, lejja hem halja o posvetime maro, savo nikase na inele muklo te han sem e sveštenikonende, hem čak dinda le okolende so inele oleja te han."

⁵ I phenda lenđe: "Me, o Čhavo e manušesoro, injum gospodari e savatesoro."

O Isus sasljari ko savato

⁶ Ko aver savato, o Isus đerdinđa ki sinagoga hem sikavđa. I adari inele jekh manuš kasoro desno vas inele šuko. ⁷ Tegani o učitelja e Zakonestar hem o fariseja posmatrinena le ine te dikhen na li ko savato ka sasljari, sar te šaj tužinen le.

⁸ A ov džanda lengere mislija hem phenda e manušese kas inele šuko vas: "Ušti hem terđov ko maškar!"

I ov uštino hem terdino.

⁹ A o Isus phenda lenđe: "Te pučav tumen: so tromal pe te čerel pe ko savato: šukaripe ili bišukaripe? Te spasini pe o dživdipe ili te uništini pe?"

¹⁰ I dikhindoj ano sarijende, phenda lese: "Pružin to vas!"

I ov čerđa adahar hem lesoro vas ulo sasto. ¹¹ A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar pherdile bari holi hem vačerde maškara pumende so šaj te čeren e Isuseso.

O Isus birini dešuduje apostolen

¹² Adala dive, o Isus dželo ki gora te molini pe. I nakhavđa sa i rat ani molitva e Devlese. ¹³ Kad dislilo, vičinda kora peste ple učenikonen hem birinda olendar dešudujen, kolen vičinda apostolja:

¹⁴ e Simone kole vičinda Petar,
hem lesere phrale e Andreja,
e Jakove
hem e Jovane,
e Filipe
hem e Vartolomeje,

¹⁵ e Mateje
hem e Toma,
e Jakove e Alfejesere čhave
hem e Simone kovai vičime Zilot,

¹⁶ e Juda e Jakovesere čhave, hem e Iskariote, kova ulo izdajniko.

O Isus sikaj oto bahtalipe hem oto pharipe

¹⁷ I o Isus huljindo olencar, terdino ko ravno than. A adari inele sa edobor lesere učenci hem but narodo taro but thana e judejakere, đi hem tari diz Jerusalem, hem taro e tiresere hem e sidonesere pašutne thana savei uzalo more. ¹⁸ Ale te šunen le hem te oven sasljarde oto pumare nambormipa. A saslile hem okola kolen mučinde o bišukar duhija. ¹⁹ I sa

o manuša rodinde te pipinen le adalese so baro zoralipe ikljola ine olestar hem sasljari sarijen.

²⁰ I o Isus dikhlja ano ple učenci, i lelja te vačeri:

“Bahtale injen tumen o čorore,
adalese soi o carstvo e Devlesoro tumaro!

²¹ Bahtalei okola kolai akana bokhale,
adalese so o Devel ka čaljari tumen!

Bahtalei okola kola akana rovena,
adalese so ka asan!

²² Bahtale injen kad o manuša mrzinena tumen,
kad odbacinena tumen, uvredinena tumen

hem lađarena tumen da injen bišukar

adalese so verujinena ana mande, ano Čhavo e manušesoro!

²³ Tegani radujinen tumen hem ripinen oto bahtalipe, adalese so adžičeri tumen bari nagrada ko nebo! Adalese so, ađahar čerena ine hem lengere pradada e prorokonencar ano lengoro vreme!

²⁴ Ali jao tumenđe e barvalenđe,
adalese so več leljen tumari uteha!

²⁵ Jao tumenđe kola akana injen čaljarde,
adalese so ka oven bokhale!

Jao tumenđe kola akana asana,
adalese so ka tugujinen hem ka roven!

²⁶ Jao tumenđe kad sa o manuša vačerena šukar tumendar,
adalese so ađahar vačerena ine hem lengere pradada e hovavne prorokonendar ano lengoro vreme!”

Mangen tumare neprijatelj

²⁷ “A vačerava tumenđe so šunena: Mangen tumare neprijatelj! Čeren šukaripe okolende so mrzinena tumen! ²⁸ Blagoslovinen okolen so dena tumen armanja! Molinen tumen okolende so čerena tumenđe bišukaripe! ²⁹ Okolese kova khuvela tut ki čham, irin hem aver čham. Okolese kova lela to ogrtači, ma zabranin te lel tutar hem o gad. ³⁰ De đijekhese kova rodela tutar nešto, hem te neko lela okova soi klo, ma rode adava palal. ³¹ I sar so mangena avera te čeren tumenđe, ađahar čeren tumen olenđe.

³² Te mangena samo okolen kola tumen mangena, savi pohvala šaj te dobinen? Adalese so hem o grešnici mangena okolen kola olen mangena.

³³ Ađahar da, te čerden šukaripe okolende kola tumenđe čerena šukaripe, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici čerena ađahar. ³⁴ Te dinden ko zajam love okolende kastar adžičerena te irinen tumenđe, savi pohvala šaj te dobinen? Hem o grešnici dena ko zajam jekh averese te šaj irini pe lenđe edobor.

³⁵ Nego, mangen tumare neprijatelj, čeren lenđe šukaripe hem den len ko zajam bizo nisavo adžičeriba te irini pe tumenđe adava! I o Devel ka del tumen bari nagrada. I ka oven čhave e Najbaresere, adalese soi ov šukar hem premalo nezahvalna hem premalo bišukar. ³⁶ Oven milosrdna sar soi milosrdno tumaro Dad kovai ano nebo!”

O Isus sikaj te na sudina averen

³⁷ “Ma sudinen hem čače naka sudini pe tumenđe! I ma osudinen hem čače naka oven osudime! Oprostinen hem ka oprostini pe tumenđe!
³⁸ Den hem ka del pe tumenđe: mera šukar, pritiskime, tresime hem prepherdi ka čhivel pe tumenđe ki angali. Adalese so, sava meraja merinena, esavkaja ka merini pe tumenđe.”

³⁹ I vačerđa lende akaja uporedba: “Šaj li o kororo te legari e korore? Na li soduj ka peren ki rupa? ⁴⁰ Nane o učeniko upreder o učitelj. I đijekh kovai sikavdo sa, ka ovel samo sar plo učitelj.

⁴¹ A sose dikheja i trunka ani jakh te phralesiri, a i greda ani ti jakh na primetineja? ⁴² Sar šaj te phene te phralese: ‘Phrala, aš te ikalavtar i trunka oti jakh’, a korkoro na dikheja i greda ani ti jakh? Dujemujengereja, najangle ikal i greda te jakhatar, i tegani šukar ka dikhe te ikale i trunka te phralesere jakhatar.”

So ikljola oto šukar hem oto bišukar vilo

⁴³ “Nijekh šukar kaš na dela bišukar plod, sar so nijekh bišukar kaš na dela šukar plod. ⁴⁴ Adalese so đijekh kaš pendžari pe palo lesoro plod. Sar so džanen, o smokve na čedena pe oto kare ni o drakha na čedena pe oti kupina. ⁴⁵ E šukare manuše isi šukaripe ano vilo, i adahar, ple vilestar ikali šukaripe, a o bišukar manuš ple vilestar ikali bišukaripe. Adalese so e manušesoro muj vačeri adava sojai lesoro vilo pherdo.”

E Isusesoroi sikaviba šukar temelji

⁴⁶ “Sose vičinena man: ‘Gospode, Gospode!’, a na čerena okova so vačerava? ⁴⁷ Đijekh kova avela mande hem šunela mle lafija hem čerela len, ka mothovav tumenđe upra kastei: ⁴⁸ Ovi upro manuš kova čerindoj plo čher handlja hem čerđa hor, čerđa o temelji upro bar hem vazdinđa o čher. I kad ale o panja, i len khuvđa ko adava čher, ali našti ine te potresini le adalese soi čerdo šukar.

⁴⁹ A okova kova šunđa mle lafija, a na čerđa len, ovi upro manuš kova čerđa plo čher ki phuv bizo temelji, ko savo khuvđa i len hem otojekhvar peravđa le, i oto čher uli bari ruševina.”

7

E kapetanesiri zorali vera

¹ A kad o Isus završinđa plo vačeriba anglo narodo, đerdinđa ki diz Kafarnaum. ² A jekhe rimljanengere kapetane ine sluga kova inele namborme, anglo meriba, a ceninđa le. ³ I kad o kapetani šunđa e Isusese, bičhalđa koro leste nesave jevrejengere starešinen te pučen le te šaj avel te sasljari lesere sluga.

⁴ A kad ale koro Isus, šukar zamolinde le vačerindoj: “Ov zaslužini te čere lese adava, ⁵ adalese so mangela amare narodo, a čerđa amende hem sinagoga.”

⁶ I o Isus dželo olenkar.

A kad inele paše uzalo čher, o kapetani bičhalđa lese ple amalen vačerindoj: “Gospode, ma mučin tut, adalese so na injum dostojno te đerdine maje ko čher. ⁷ Adalese na dikhljum man dostojno te avav di tute. Nego samo naredin hem mlo sluga ka ovel sasto. ⁸ Adalese so hem me injum manuš talo autoritet, hem isi man vojnici teleder mande. I jekheso

vačerava: 'Dža!', i ov džala. A averese vačerava: 'Ava!', i ov avela. A mle slugase vačerava: 'Čer adava!', i ov čerela."

⁹ A kad o Isus šunđa adava olestar, iznenadinda pe, irinda pe nakoro narodo kova džala ine palo leste hem phenda: "Vačerava tumenđe, na arakhljum nijekhe ano Izrael te ovel le esavki vera."

¹⁰ I kad okola kola inele bičhalde irinde pe čhere, arakhle e sluga saste.

O Isus vazdela taro mule e udovicakere čhave

¹¹ Na but palo adava, o Isus dželo ki diz savi vičime Nain. Oleja dzele lesere učenici hem but narodo. ¹² A kad alo paše uzalo udar e dizjakoro, reslja e dizutnen sar legarena e mule čhave, kova inele jekhoru pe dajaće koja inele udovica. But dizutne džana ine e dajaja te parunen e čhave.

¹³ I kad dikhlja la o Gospod, pelo lese žal olaće hem phenda laće: "Ma rov!"

¹⁴ I alo paše hem dolinda pe upro nosilja, i tegani okola so akharde terdine.

A o Isus phenda: "Terneja, tuće vačerava, ušti!"

¹⁵ I o mulo beštino hem lelja te vačeri, i o Isus dinda le lesere dajaće.

¹⁶ Tegani sare darandile hem slavinde e Devle vačerindoj: "Baro proroko iklilo maškar amende!" hem: "O Devel alo te pomožini ple narodose!"

¹⁷ I adava šundilo ki sa i phuv e jevrejengiri hem ko sa o pašutne thana.

O Isus vačeri dai čače o Jovan proroko

¹⁸ I sa adava e Jovanese e Krstiteljese vačerde lesere učenici. Tegani o Jovan vičinda kora peste nesave dujen ple učenikonendar ¹⁹ hem bičhalđa len koro Gospod o Isus vačerindoj: "Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžičera avere?"

²⁰ I adala manuša ale koro Isus hem phende: "O Jovan o Krstitelj bičhalđa amen kora tute vačerindoj: 'Tu li injan adava kova valjani te avel ili te adžičera avere?' "

²¹ Baš tegani o Isus sasljarđa buten oto nambormipa, oto pharipa hem oto bišukar duhija, hem bute kororende dinda dikhiba.

²² Tegani o Isus phenda e Jovanesere učenikonende: "Džan hem vačeren e Jovanese so dikhljen hem so šunđen: o korore dikhena, o bange phirena, o gubavci čistinena pe, o kašuke šunena, o mule uštena, e čororende vačeri pe o šukar lafi. ²³ I bahtaloi okova kova na našali pli vera ana mande."

²⁴ Kad e Jovanesere manuša dzele, o Isus lelja te vačeri e narodose e Jovanestar: "So ikliljen ki pustinja te dikhen? I trska sava phudela i barval? ²⁵ Ili so ikliljen te dikhen? E manuše ano barvale šeja urjavde? Na! Okola ano skupa šeja hem so živinena ano luksuz, eče tane ano palate.

²⁶ Ili so ikliljen te dikhen? E proroko? Oja, vačerava tumenđe, ovi po više oto proroko! ²⁷ Ovi okova kolestar pisime ano Sveto lil:

'Ače, bičhalava mle glasniko angla tute,
kova ka pripremini će o drom.'

²⁸ Vačerava tumenđe: maškar okolende kolai bijande nijekh nane po baro e Jovanestar, a o najtikoro e Devlese ano carstvo po baroi olestar."

²⁹ I sa o manuša hem o carinici kola šunde adava, pendžarde dai e Devlesoro sikaviba čakikano, adaleja so krstinde pe e Jovanesere

krstibnaja. ³⁰ A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar odbacinde o plan e Devlesoro pumende. Oni adala so na mangle o Jovan te krstini len.

³¹ O Isus phenda: "Kasar akana te uporedinav e manušen oti akaja generacija? Kasei slična? ³² Sličnai e čhavorende kola bešena ko trg hem vačerena jekh averese:

'Bašaldam tumende veselo,
a na čhelden!
Đilabdam tužno,
a na runden!'

³³ Adahar, kad alo o Jovan o Krstitelj, ni halja maro ni pilja mol, a phenena: 'O demoni ano leste!' ³⁴ A kad aljum me, o Čhavo e manušesoro, hava hem pijava, a phenena: 'Eče manuš halano hem mato, amal e carinikonengoro hem e avere grešnikonegoro!' ³⁵ Ali i mudrost e Devlesiri dokažinena sa lakere čhave."

I grešnica pomazini e Isuse

³⁶ Nesavo fariseji palo anav Simon vičinda e Isuse te avel te hal koro leste. Ov đerdinda e farisejese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. ³⁷ I eče, adari ali i đuvli kolaće džanda pe dai grešnica ani diz, adalese so šunđa da o Isus inele uzalo astali e farisejese ko čher, i anda miris ko čaro savo inele čerdo oto šužo bar. ³⁸ I terdindoj palo lesere pre, runda hem lelja te sampačeri lesere pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. I tegani čumudinda lesere pre hem mahlja len miriseja.

³⁹ Kad adava dikhlja o fariseji kova vičinda le, phenda ana peste: "Tei akava manuš proroko, ka džanel ine koi hem savi akaja đuvli koja pipini le - dai grešnica."

⁴⁰ A o Isus phenda lese: "Simone, isi man nešto te vačerav će."

A ov phenda: "Učitelju, vačer!"

⁴¹ I o Isus phenda: "Duj džene inele dužnici nesave manušese kova dela love ko zajam. Jekh alo lese panšel e rimljanengere denarija, a o dujto pinda. ⁴² Adalese so na ine len te irinen, ov oprostinda o dugo sodujende. Kova, onda, olendar više ka mangel le?"

⁴³ O Simon phenda: "Mislinava da okova kase oprostinda više." Tegani ov phenda lese: "Oja, šukar phendan."

⁴⁴ Irinda pe nakori đuvli, i phenda e Simonese: "Dikheja li akala đuvlja? Đerdindum tuće ko čher, pani mle prende na andan, a oj sampačerđa mle pre ple asvencar hem koslja len ple balencar. ⁴⁵ Na pozdravindan man čumudipnaja, a oj, sar đerdindum na ačhavđa te čumudini mle pre. ⁴⁶ Na mahljan mlo šero uljeja, a oj mahlja mle pre miriseja. ⁴⁷ Adalese phenava će: But mangipe mothovđa, adalese soi laće oprostime but grehija. A hari mangipe mothoj okova kolesei oprostime hari grehija."

⁴⁸ A olaće phenda: "Oprostimei će te grehija."

⁴⁹ A o manuša kola inele uzalo astali lelje ana peste te vačeren: "Kovai akava so šaj hem o grehija te oprostini?"

⁵⁰ Tegani o Isus phenda e đuvljaće: "Ti vera spasinda tut! Dža ano mir!"

¹ Palo adava, o Isus lelja te džal ko dizja hem ko gava vačerindoj o šukar lafi oto carstvo e Devlesoro. Oleja džeze hem o dešuduj apostolja ² hem nesave đuvlja kola inele sasljarde oto bišukar duhija hem oto nambormipa: i Marija vičimi Magdalena, kolatar ikalda efa demonen, ³ i Jovana, i romni e Irodesere upravnikosiri e Huzesiri, i Suzana hem but avera. Adala đuvlja pumaré lovençar kandle e Isuse hem lesere učenikonen.

O Isus vačeri i priča oto sejači

⁴ Kad čedinda pe uzalo Isus baro narodo taro but dizja, ov vačerđa lende jekh priča: ⁵ “Iklilo o sejači te sejini. I sar frdela ine o seme, nesave zrnja pele ko drom, inele gazime hem o čiriklja sa halje len. ⁶ Nesave pele ko than kote inele hari phuv upro bara, i kad barile, šučile adalese so na ine len pani. ⁷ I nesave pele maškaro kare, o kare barile olençar hem tasavde len. ⁸ I nesave pele ki šukar phuv, barile hem ande bijandipe šel puti više.” Kad vačerđa adava, vičinda: “Kas isi kana, nek šunel!”

Sostar vačeri i priča oto sejači

⁹ Tegani lesere učenici pučle le so manglja te vačeri adala pričaja. ¹⁰ A ov phenda: “Tumendei dindo te džanen o garavdipa oto carstvo e Devlesoro, a averende vačerava ano priče, sar te šaj:

‘anglo jača te na dikhen
hem anglo kana te na haljovent.’

¹¹ A akava i priča vačeri: O semei o lafi e Devlesoro. ¹² Nesavei manuša sar o drom ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, avela o beng hem lela le lengere vilendar, sar te na poverujinen hem te na oven spasime. ¹³ A nesavei manuša sar o than kote inele hari phuv upro bara ko savo pele o zrnja. Kad šunena o Lafi, odmah lena le radosno, ali nane len koreno. On nesavo vreme verujinena, ali kad avela o iskušenje otperena. ¹⁴ A nesavei manuša sar o than maškaro kare ko savo pele o zrnja. Adalai okola kola šunena o Lafi, ali živinena ano brige, ano barvalipe hem ano dživdipnasoro šukaripe, i ovena tasavde hem na anena šukar plod. ¹⁵ A nesavei manuša sar i šukar phuv ki savi sejime o zrnja. Adalai okola kola e šukare hem e bimelele vileja šunena o Lafi hem ičerenena le sa đikote na anena šukar plod.”

O Isus vačeri i priča oti svetiljka

¹⁶ “Niko na tharela i svetiljka te učari la čareja ili te čhivel la talo than e pašljobnasoro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola so đerdinena. ¹⁷ Sa soi garavdo ka dičhol; sa soi čorale ka šundol. ¹⁸ Adalese pazinen sar šunena. Adalese so, kas isi, ka del pe lese pana, a kas nane, ka lel pe lestar hem adava so mislini da isi le.”

E Isusesiri čačikani porodica

¹⁹ A e Isusesiri daj hem lesere phralja avena ine nakoro leste, ali oto but narodo našti ine te aven đi oleste.

²⁰ A neko phenda lese: “Ti daj hem te phralja terđona avri hem mangena te dikhen tut.”

²¹ A o Isus phenda: “Akalai mli daj hem mle phralja – kola šunena hem čerenena o lafi e Devlesoro.”

E Isuse šunena hem i barval hem o panja

²² I jekh dive o Isus phenda ple učenikonende: "Te nakha ki aver strana oto jezero!"

I đerdinde ano čamco hem pođinde. ²³ A sar plovinena ine, o Isus zasuča. I muklja pe jekh zorali barval upro jezero. O čamco lelja te pherđol pani i arakhle pe ani opasnost.

²⁴ I o učenici ale uzalo Isus hem džangavde le vačerindoj: "Gospodarona, Gospodarona, meraja!"

I o Isus uštino, naredinđa e barvaljaće hem e talasende te ačhon, i ačhile hem ulo mir.

²⁵ Tegani pučlja e učenikonen: "Kaj tumari vera ana mande?"

A on darandile hem začudime puče jekh avere: "Kova šaj te ovel akava so naredini e barvaljende hem e panjese, a on šunena le?"

O Isus ispuđini e demonen e manušestar

²⁶ I resle ko krajo e gerasakoro savoi prekalo e Galilejakoro jezero. ²⁷ A kad o Isus iklilo ki phuv, reslja le nesavo manuš tari diz kova inele opsednutime demonencar. Sa edobor vreme inele nango hem na beštino ano čher, nego maškaro grobija.

²⁸ I kad dikhlja e Isuse, vrištinda, pelo anglo leste hem vičinda oto sa o glaso: "So mangeja mandar, Isuse, Čhaveja e Najbare Devlesereja? Molinava tut, ma mučin man!"

²⁹ (Adalese so o Isus već naredinđa e melale duhose te ikljol adale manušestar. Angleder, đi hem kad o stražarija pazinena le ine hem phandena le ko lancija hem ko okovija, o manuš phagela len ine hem o demoni legari le ine ko čuče thana.)

³⁰ A o Isus pučlja le: "Sar to anav?"

I ov phenda: "Legija", adalese so but demonja đerdinde ano leste. ³¹ I zorale molinde le te na naredini lenđe te džan ki Beskrajno rupa.

³² A adari ko brego inele krdo oto bale save hana ine, i o demonja molinde e Isuse te mukel lenđe te đerdinen ano bale. I ov muklja lenđe.

³³ Tegani o demonja iklindoj e manušestar, đerdinde ano bale. I o bale prastandile taro brego ano jezero hem taslile.

³⁴ I kad okola so arakhena ine e balen dikhle so ulo, našle hem vačerde adalestar e manušende ani diz hem ano gava. ³⁵ Tegani o manuša ale te dikhen so ulo. Ale koro Isus hem arakhle e manuše, kolestar iklike o demonja, sar urjavdo hem saste godaja bešela uzalo e Isusesere pre, i darandile. ³⁶ A okola so dikhle adava so ulo, vačerde averende sar o Isus sasljarđa e opsednutime manuše. ³⁷ I sa o narodo oto krajo e gerasakoro zamolinde e Isuse te džal olendar adalese so uklinđa len bari dar. Tegani o Isus đerdinđa ano čamco te irini pe palal.

³⁸ A o manuš, kolestar o Isus ikalđa e demonen, molinđa e Isuse te džal oleja, ali o Isus bičhalđa le vačerindoj: ³⁹ "Irin tut te čhereste hem vačer sa so čerđa će o Devel."

I o manuš dželo maškari sa i diz hem vačerđa so čerđa lese o Isus.

O Isus sasljari e namborma đuvlja hem vazdela taro mule e čhajorja

⁴⁰ A kad o Isus irinđa pe ki aver strana oto jezero, but manuša inele radosna so dikhe le so avela, adalese so sare adžicerena le ine. ⁴¹ I dikh, alo o manuš palo anav Jair, kova inele vođa ani sinagoga. I perindoj anglo

pre e Isusesere, phenda: "Molnava tut, ava maje ano cher." ⁴² Adalese so e Jairesiri jekhori čaj, kola ine dešuduj berš, inele anglo meriba.

I sar o Isus džala ine palo Jair, o narodo gurini pe ano leste. ⁴³ A maškaro narodo inele jekh đuvli kolatar dešuduj berš thavdinda rat. Oj sa plo barvalipe dinda e doktorende, ali nijekh našti ine te sasljari la. ⁴⁴ Nakhini oto palal e Isuse hem dolinda pe upro lesere fostanesoro krajo hem otojekhvar ačhilo te thavdel latar o rat.

⁴⁵ I o Isus pučlja: "Ko dolinda pe upra mande?"

A kad đijekh olendar phende: "Na injum me", o Petar phenda: "Gospodarona, sar te džana kad but džene čedinde pe hem gurinena pe uzala tute."

⁴⁶ A o Isus phenda: "Neko namerno dolinda pe upra mande. Osetindum sar ikljola mandar o zoralipe."

⁴⁷ A i đuvli dikhlja so našti te garaj pe, tresindoj oti dar ali hem peli mujeja đi phuv anglo leste hem vačerđa anglo sa o manuša sose dolinda pe upro leste hem sar otojekhvar inele sasljardi.

⁴⁸ A o Isus phenda laće: "Mli čaj, ti vera sasljarđa tut. Dža ano mir!"

⁴⁹ Sar o Isus pana vačeri ine adava, nesavo manuš taro cher e Jairesoro, e sinagogakere vodasoro, alo hem phenda: "Jaire, ti čaj muli. Ma više mučín e učitelje."

⁵⁰ A o Isus šunđa adava hem phenda e Jairese: "Ma dara! Samo verujin hem oj ka ovel sasljardi!"

⁵¹ I kad reslo ko cher, o Isus na muklja nikase te đerdini oleja, sem e Petrese, e Jovanese, e Jakovese hem e čajorjakere dadese hem e dajaće.

⁵² A sare, kola već inele ano cher, runde hem tugujinde palo late.

A o Isus phenda: "Ma roven! Adalese so oj na muli, nego sovela."

⁵³ I on asandile lese adalese so džande so muli.

⁵⁴ A o Isus dželo hem dolinda la taro vas hem vičinda: "Čhajorije, ušti!"

⁵⁵ I lakoro duho irinda pe ano late, i otojekhvar uštini, a o Isus naredinda te den la nešto te hal. ⁵⁶ I lakoro dad hem lakiri daj inele začudime, a o Isus naredinda lenđe te na vačeren nikase so ulo.

9

O Isus bičhali e apostolen te vačeren o Evandelje hem te sasljaren (Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)

¹ A o Isus vičinda e dešuduje apostolen hem dinda len zoralipe hem autoritet upro sa o demonja hem te sasljaren o nambormipa. ² I bičhalđa len te propovedinen oto carstvo e Devlesoro hem te sasljaren e nambormen. ³ Angleder so te džan, phenda lenđe: "Ma legaren tumencar ništa ko drom: ni štapi, ni torba dromese, ni maro, ni love, hem te na ovel tumen aver gad. ⁴ Sa đikote ačhoveva ki nesavi diz, bešen ano jekh cher hem ma nakhen ko aver čhera.* ⁵ Te na mangle tumen nesave dizutne, iklindoj tari adaja diz, tresinen i prašina tumare prendař sar znako dai kriva so na lelje o lafi e Devlesoro."

* **9,4** Valjani te oven zadovoljna e hajbnaja hem e thaneja sojbnase savo o čherutno dela len; na troman te roden po šukar than sojbnase. Ali, šaj te džan ko avera čhera te propovedinen o šukar lafi. † **9,5** tresinen i prašina tumare prendař Znako zako zoralo odbiba ani kultura e jevrejengiri. Adaleja mothovđa pe da na mangle ni i prašina adala dizjatar te ačhol upro lende.

⁶ I on dzele taro than ko than, vačerindoj o Šukar lafi hem saslarindoj e nambormen ko sa o thana.

O Irod zbunime
(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

⁷ A o Irod o vladari[‡] e Galilejakoro šunđa sa so ulo i inele zbunime adalese so nesave vačerde da o Jovan o Krstitelj uštino taro mule. ⁸ A avera vačerde da o proroko o Ilija mothovđa pe ki phuv, a nesave avera vačerde da taro mule uštino nesavo proroko taro purano vreme.

⁹ A o Irod phenda: “Me čindum e Jovanesoro šero. A kovai onda akava kastar sa adava šunava?” I manglja te dikhel e Isuse.

O Isus parvari više oto pandž hiljade manušen
(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Jn 6,1-13)

¹⁰ I kad o apostolja irinde pe koro Isus, vačerde lese sa so cerde. I o Isus legarda len peja hem cidinda pe olenar, nakori diz vičime Vitsaida, te šaj oven korkore. ¹¹ A o narodo šunđa adava i dželo palo lende. A o Isus dodžačerđa len šukar, vačerđa lende oto carstvo e Devlesoro hem saslarđa e nambormen. ¹² A kad lelja te perel i rat, o dešuduj apostolja nakhle di o Isus hem phende lese: “Te phene ine e narodose te džan ko pašutne gava hem thana kote šaj te arakhen nešto hajbnase hem than sojbnase. Adalese so injam akate ko čučo than kote nane ništa hajbnase hem nane than sojbnase.”

¹³ A o Isus phenda lende: “Den len tumen nešto hajbnase!”

A on phende: “Ali isi amen samo pandž mare hem duj mače. Amen li te dža te čina hajbnase zako sa akava narodo?” ¹⁴ Adari inele di ko pandž hiljade murša. § Tegani o Isus phenda ple učenikonende, e apostolende:

“Čhiven len te bešen ko kupe po pinda.” ¹⁵ I cerde adahar, čhivde sarijen te bešen. ¹⁶ O Isus lelja o pandž mare hem o duj mače, dikhlja naupre ko nebo, zahvalinda e Devlese* zako mare hem zako mače hem phaglja len. Tegani dinda o mare hem e mačen ko učenicu te ulaven len e manušen. ¹⁷ I sare hale đikote na čalile. A palo adava, dešuduj korpe čedinde pe okolestar so ačhilo oto hajba.

O Petar haljovela dai o Isus o Hrist
(Mt 16,13-16; Mk 8,27-29)

¹⁸ A jekh dive o Isus inele korkoro ple dešuduje učenikonencar, i molinda pe. I kad završinda i molitva, pučlja e učenikonen: “So phenela o narodo, kova injum me?”

¹⁹ A on phende: “Nesave manuša phenena da tu injan o Jovan o Krstitelj, a nesave avera phenena da tu injan o proroko o Ilija, a palem nesave avera phenena da tu injan jekh oto avera proroci taro purano vreme kova uštino taro mule.”

²⁰ Tegani o Isus pučlja e učenikonen: “A so tumen phenena, kova injum me?”

O Petar phenda: “Tu injan o Hrist, kole o Devel bičhalđa!”

‡ **9,7** o Irod o vladari Akate vačeri pe oto Irod Antipa, kova inele vladari upreder jekh oto štar kotora e Izraelesere savo vičinda pe Galileja. § **9,14** A uzalo lende inele hem đuvlja hem čhavore.

* **9,16** zahvalinda e Devlese Ko original terdola: “blagoslovinda (o mare hem o mače)”.

O Isus vačeri ple meribnastar

(Mt 16,1-23; Mk 8,31-33)

²¹ A o Isus naredinda e učenikonende te na vačeren nikase dai ov o Hrist. ²² I phenda: "Me, o Čhavo e manušesor, valjani but te patinav. O starešine, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar† naka prihvatinen man. O manuša ka mudaren man, ali o trito dive o Devel ka vazdel man taro mule."

So o manuš valjani te čerel te šaj ovel e Isusesoro učeniko

(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

²³ I o Isus vačerda ple učenikonende hem sa e narodose so inele adari: "Ko mangela te džal pala mande, nek ačhaj pe ple dživdipnastar, nek lel plo krsto‡ taro dive ko dive hem nek phirel pala mande. ²⁴ Adalese so dijekh kova mangela te arakhi plo dživdipe, ka našali le, a ko našali plo dživdipe zbog mande, ka ovel le večno dživdipe. ²⁵ So vredini e manušese hem sa i phuv te ovel olesiri, a našali ili upropastini pes? ²⁶ Adalese ko lađala mandar hem mle lafendar, hem me, o Čhavo e manušesor, ka lađav olear kad ka irinav ki phuv ani slavaŠ savi ka ovel sar i slava mle Dadesiri hem e svetone anđelengiri. ²⁷ A čače vačerava tumende, isi nesave akate maškar tumende kola naka meren dikote na dikhena o carstvo e Devlesoro."

O Devel phenela e trine učenikonende dai o Isus o Pomazaniko

(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

²⁸ Kad nakhle sar di ofto dive sar o Isus phenda adava, lelja peja e Petre, e Jovane hem e Jakove i dželo ki gora te molini pe. ²⁹ I sar ine molini pe, lesoro muj ulo averčhane hem lesere šeja ule but parne hem sjajna. ³⁰⁻³¹ I dikh, nekotar iklile duj manuša ano baro sjaj,* o Mojsije hem o Ilija, hem lelje te vačeren e Isuseja. On vačerde e meribnastar† savo e Isuse adžičeri ano Jerusolim.‡

³² A o Petar hem okola so inele oleja, zasuće. Kad uštine, dikhle e Isuse ano baro sjaj hem e duje manušen sar terđona oleja. ³³ I kad lelje o Mojsije hem o Ilija te ciden pe e Isusestar, o Petar phenda e Isuses: "Gospodarona, šukari amende akate so injam. Te čera trin šatorja: jekh tuće, jekh e Mojsijase hem jekh e Ilijase." Na džanda so vačeri. ³⁴ Sar ine vačeri adava, iklilo jekh oblako savo učharđa len. A o učenici darandile kad učharđa len o oblako.

† **9,22** O starešine, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar zajedno predstavinde sa e Jevrejengere vođen. ‡ **9,23** Manuš kovai već osudime te merel ko krsto, legari ine o upruno kotor oto krsto di ko than kaj ka mudaren le. Akale vačeribnaja, o Isus manglja te phenel: 1. Te mangaja te ova lesere učenici, valjani te odrektnina amen adalestar so amen mangaja ki akaja phuv hem valjani te ova spremna te šuna e Isuse. 2. Da valjani te ova spremna dijekh dive te trpina, čak hem te valjani te mera zbog o Isus, adalese so injam lesere učenici. 3. Soduj upruno opcije.

Š **9,26** sjaj Sjajno veličanstvo, slava. * **9,30-31** ano baro sjaj ili: "ani slava." † **9,30-31** O lafi savoi akate prevodime sar "meriba," ko original terđola "ikljojba," so vačeri oto značaj e Isusesere meribnastar. Ko Purano zavet kad vačeri pe oto "ikljojba," mislini pe upro adava so o Devel ikalda e Izraelconen taro egipatsko ropstvo. E Hristesoroi meriba ko krsto "ikljojba," šaj hem te vačeri pe, delo otkupljenja, saveja o Devel ikali e manušen taro e grehengoro ropstvo. ‡ **9,30-31** savo adžičeri ano Jerusolim e Isuse. ili: "(e Isusesoro meriba) savu valjani te ovel/te pherđol ano Jerusolim." O Isus sigende ka merel ano Jerusolim sar te pherđol e Devlesoro plan.

³⁵ I šundilo glaso taro oblako savo vačerđa: "Akavai mlo Čhavo, kole birindum! Ole šunen!" ³⁶ I palo adava so šundilo o glaso, o učenici dikhle samo e Isuse korkore. I trainde, hem tegani pana nikase na vačerde adalestar so dikhle.

O Isus ikali e bišukare duho e čhavorestar

(Mt 17,14–19; Mk 9,14–29)

³⁷ Tejsato dive, kad o Isus hem o trin učenici huljile tari gora, baro narodo alo te dikhel e Isuse. ³⁸ I dikh, nesavo manuš taro narodo lelja te vičini: "Učitelju, molinava tut te pomožine mle čhavesse, adalese soi maje jekhoru!" ³⁹ O bišukar duho but puti prelela le hem otojekhvar vrištini; frdela le ano grčevija hem ikljola lestar pena taro muj; uništini le hem skoro nisar na ačaj le. ⁴⁰ I molinđum te učenikonon te ispuđinen e bišukare duho mle čhavestar, ali on našti ine."§

⁴¹ A o Isus phenđa: "O, biverakiri hem rumini generacijo! Pana kobor valjani te ovav tumencar hem te trpinav tumen? Ana te čhave akari!" ⁴² I sar o čhavoro avela ine di o Isus, o demoni frdinđa le ki phuv ano grčevija. A o Isus naredinđa e melale duhose te cidel pe e čhavorestar, sasljarda e čhavore hem phenđa lesere dadese: "Ače to čhavo." ⁴³ Tegani sare inele začudime so dikhle e Devlesoro baro zoralipe.

O Isus dujto puti vačeri ple meribnastar

(Mt 17,22–23; Mk 9,30–32)

Sar sare čudinena pe ine zako adava so čerđa o Isus, ov phenđa ple učenikonenđe: ⁴⁴ "Šunen šukar akala lafija: Me, o Čhavo e manušesoro, valjani te ovav predime ano vasta e manušengere." ⁴⁵ Ali o učenici na halile so o Isus manglja te vačeri adaleja. Adava inele olendar garavdo sar te na haljoven le, a darandile te pučen le so adaleja manglja te vačeri lenđe.

Ko Carstvo e Devlesoroi najbaro okova kovai ponizno

(Mt 18,1–5; Mk 9,33–37)

⁴⁶ A o učenici lelje maškara pumende te raspravinen kova šaj olendar te ovel najbaro. ⁴⁷ A o Isus džanđa soi lenđe ki godi*, lelja jekhe čhavore,† čhivđa le uzala peste, ⁴⁸ i phenđa lenđe: "Đijekh kova primini akale čhavore zbog maje,‡ man primini. A đijekh kova man primini, primini e Devle kova bičhalđa man. Kova maškara tumende pes dikhela sar najtikore, ole o Devel dikhela sar najbare."

Kova nane protiv tumende, ovi tumencar

(Mk 9,38–40)

⁴⁹ A o Jovan phenđa e Isusesse: "Gospodarona, dikhlijam nesave manuše sar ano to anav§ ispuđini e demonen e manušendar. Amen o učenici na muklijam lese te čerel adava, adalese so na džala amencar pala tute."

⁵⁰ A o Isus phenđa lese: "Muken le te čerel adava, adalese so okova kova nane protiv tumende, ovi tumencar!"

O Isus na mangela te uništini e Samarijanconen

§ **9,40** Akava verovatno ulo angleder so o Isus huljilo ple trine učenikonencar tari gora. * **9,47** ki godi Ko original terdola: "ko vilu". † **9,47** lelja jekhe čhavore Ko Mk 9,33 pisini da o Isus hem lesere učenici tegani inele andre ano čher. O čhavoro verovatno živinđa ano adava čher. ‡ **9,48** zbog maje Ko original terdola: "ano mlo anav". § **9,49** ano to anav ili: "ano to autoritet".

⁵¹ A kad inele paše o dive e Isusesere te ovel vazdime ko nebo, ov zorale odlučinda te džal ko Jerusalm. ⁵² I bičhalđa nesave manušen angla peste. I on džeze hem đerdinde ko nesavo gav e Samarijakoro te pripreminen le e Isusese.* ⁵³ Ali o gavutne na mangle e Isuse adalese so džande da džala ko Jerusalm.† ⁵⁴ A dikhindoj adava o učenci o Jakov hem o Jovan, pučle e Isuse: “Gospode, mangeja li te phena te huljel taro nebo i jag hem sa te tharel len?”‡ ⁵⁵ A o Isus irinda pe hem phenda lende da nane šukar so adahar mislinena§. ⁵⁶ I ov hem lesere učenci džeze ko aver gav.

Nane lokho te ovel pe e Isusesoro učeniko
(Mt 8,19–22)

⁵⁷ I sar o učenci hem o Isus džana ine dromeja, nesavo manuš alo hem phenda e Isusese: “Ka džav tuja kaj god tu džaja.”*

⁵⁸ A o Isus phenda lese: “E lisicen isi jazbine hem e čirikljen gnezdija, a man, e Čhave e manušesere nane kaj te pašjarav mlo šero.”†

⁵⁹ A avere manušese phenda: “Phir pala mande!”

A ov phenda: “Aš najangle, Gospode, te parunav mle dade.”‡

⁶⁰ Tegani o Isus phenda lese: “Muk o mule te parunen ple mulen,§ a tu dža vačer oto carstvo e Devlesoro.”

⁶¹ A aver manuš phenda: “Ka phirav pala tute, Gospode, ali aš te džav te pozdravinav man mle čerutnencar.”

⁶² A o Isus phenda lese: “Nijekh kova dolela pe upro plugo te orini i onda dikhela napalal,* nane korisno zako carstvo e Devlesoro.”†

10

O Isus bičhali e eftavardešuduje učenikonen te mothoven dai o carstvo e Devlesoro paše
(Mt 11,21–27; 13,16–17)

¹ Palo adava, o Gospod o Isus birinda avere eftavardešuduje* učenikonen hem bičhalđa len duj po duj angla peste ko sa o dizja hem o thana ko save manglja te džal. ² Angleder so te džan, o Isus phenda lende: “I žetvai bari, a hari bučarne te čeden. Adalese, molinen e gospodare oti

* **9,52** I Samarija inele regija/okrug maškari Galileja hem i Judeja. O Samarijanci na mangle pe e Jevrejencar. † **9,53** O Jerusalm inele glavno than kote o Jevreja slavinde e Devle. ‡ **9,54** O Jakov hem o Jovan phende adahar adalese so džande da o proroci sar o Ilija osudinde e manušen kola odbacinde e Devle (dikh ano2. Thag 1,10–12). § **9,55** phenda lende da nane šukar so adahar mislinena Ko original terđola: “ukorinda len”.

* **9,57** Akava značini da ov manglja te ovel e Isusesoro učeniko. † **9,58** O Isus phenda akaja izreka sar te sikaj e manuše sari adava kadi neko lesoro učeniko. Te adava manuš džala palo leste, možda ni ole naka ovel čher. ‡ **9,59** Nane jasno da li o dad adale manušesoro mulo i ov ka džal odmah te paruni le ili mangela te ačhol nesavo vreme đikote lesoro dad na merela i te šaj paruni le. Akatei poenta so adava manuš mangela te čerel nešto angleder so ka džal palo Isus. § **9,60** O Isus na mislini čakimase o mule ka parunen avere mulen. Kad phenela “mule” adava šaj te ovel: 1. metafora zako okola kola sigende ka meren, ili 2. metafora zako okola kola na džana palo Isus hem duhovnoi mule. Akatei poenta so o učeniko nisose na tromal te mukel te ačaj le adalestar te džal palo Isus. * **9,62** Nijekh kova kad orini, a dikhela napalal, našti te čerel o plugo te džal adari kaj valjani. Adava manuš valjani šukar te dikhel anglal te šaj šukar te orini. † **9,62** Đijekh manuš kova ulo e Isusesoro učeniko hem tegani mangela te irini pe ko purano dživdipe, nane korisno sar sluga e Devlese ko carstvo.

* **10,1** eftavardešuduje Ano nesave grčka rukopisija terđola “eftavardeš.”

žetva te bičhali e bučarnen ki žetva pli.† 3 Džan! Ače, bičhalava tumen sar bakrorjen maškaro ruva. 4 Ma legaren tumencar kesa e lovencar, ni torba dromese, ni buderi obuča. I ma našalen tumaro vreme adahar so ka terđoven te vačeren nekasar odrumal.

5 I kad đerdinena ko nesavo čher, prvo vačeren: 'Mir akale čhereste!' 6 Te adari bešela o manuš kova mangela mir, tegani o mir, savese tumen molinena, ka ačhol oleja; a te na manglja mir, tumaro mir ka irini pe tumende. 7 Kad avena ko nesavo čher, ma palo adava nakhen ko avera čhera. Ačhoven ko jekh than, han hem pijen adava so o čherutne ikalena angla tumende,‡ adalese soi o bučarno dostojno pla plataće.

8 I ki savi diz đerdinena, a o dizutne priminena tumen, han okova so ikalena angla tumende. 9 Sasljaren e nambormen adari hem vačeren sarijenđe: 'Akaleja mothovaja tumende dai paše o carstvo e Devlesoro!' 10 A ki savi diz đerdinena, a o dizutne na priminena tumen, iklindoj ko glavna droma e dizjakere, vačeren: 11 'Hem i prašina tumara dizjakiri, savi dolinda pe ko amare pre, amen kosaja laŠ sar znako da o Devel ka sudini tumende.* Ali te džanen da o carstvo e Devlesoro alo paše!' 12 Vačerava tumende da ko dive kad o Devel ka sudini e manušenđe, po lokhe ka ovel zako manuša tari Sodoma† negoli zako manuša tari adaja diz."

O Isus ukorini e dizjen save na priminena lesoro lafi

(Mt 11,20-24)

13 "Jao tumende, manušalen taro Horazin! Jao tumende, manušalen tari Vitsaida! Te oven ine čudesija maškaro manuša taro Tir hem taro Sidon‡ save ule maškara tumende, pana angleder ka kajinen pe ine, bešindoj ano šeja oto kanaj hem ano pepeo.Š 14 Ali e manušenđe taro Tir hem taro Sidon ka ovel po lokhe ko Sudo negoli tumende. 15 A tumen, manušalen taro Kafarnaum, ma mislinen da o Devel ka povazdel tumen di o nebo; di o than e mulengoro* isi te peraj tumen.

16 Tegani phenda e učenikonende: Kova šunela tumen, man šunela, a kova odbini tumen, man odbini. A kova odbini man, odbini e Devle kova bičhalda man."

---

† **10,2** O Isus vačeri da isi but manuša kolai spremna te đerdinen ko carstvo e Devlesoro, ali da nane dovoljno učenci te sikaven hem te pomožinen e manušenđe. ‡ **10,7** O Isus na phenda da on valjani te ačhoven ano adava čher sa adava dive, nego da valjani te soven ano isto čher đijekh rat dikotei adari; šaj te phenel pe hem adahar: "Ma soven đijekh rat ano aver čher." § **10,11** "Te kosel pe i prašina taro pre": ani kultura e jevrejengiri adava značinda nešto simbolično. Dikh i fusnota ko Lk 9,5 * **10,11** Akavai simbolično čeriba saveja mothovena da odbacinena adala dizjakere manušen; šaj te phenel pe hem adahar: "Sar tumen amen so odbacinden, i o Devel u potpunosti odbacini tumen." † **10,12** O Devel e jagaja tharda e manušen ani diz Sodoma adalese so inele but bišukar (dikh 1. Mojs 19,24-28). ‡ **10,13** O manuša kola živinde ano Horazin hem ani Vitsaida inele Jevreja i valjande te adžičeren e Mesija. O manuša kola živinde ano Tir hem ano Sidon na inele Jevreja adava značini da on na adžičerde te avel o Mesija. Okova so o Isus akate vačeri adavai da čak hem okola kola nane Jevreja valjani te pendžaren dai ov o Mesija adalese so čerda sa adala čudesija. § **10,13** bešindoj ano šeja oto kanaj hem ano pepeo Ko adava vreme adeti saveja o manuša mothovena dai tužna hem dai lende žao zako pumare grehija inele te bešen ano šeja save inele hrapava hem neudobna hem te čhoren upra pumende pepeo. * **10,15** than e mulengoro Ko original terđola: "Had". O anava "Had" hem "Šeol" ani Biblija koristinena pe zako meriba hem zako than kote o duše e manušengere džana kad merena.

O Isus sikaj e učeníkonen savese više te radujinen pe

¹⁷ Kad o eftavardešuduj učeníci irinde pe oto drom radosna, phende e Isusese: "Gospode, hem o demonja šunena amen kad naredinaja lenđe ano to anav!"[†]

¹⁸ A o Isus ko adava phenda lenđe: "Dikhljum e Sotone sar perela taro nebo sar munja.[‡] ¹⁹ Eče, dindum tumen vlast te gazinen upro sapa hem o škorpije[§] hem upro sa o zoralipe e neprijateljesoru e Sotonesoru hem ništa naka ovel tumenđe. ²⁰ Ali ma edobor radujinen tumen zako adava so o bišukar duhija šunena tumen, nego više radujinen tumen adalese soi tumare anava zapisime ko lil e Devlesoro ano nebo."^{*}

Blagoslovimej okola kola šunena e Isusesoro lafi

(Mt 11,25-27; 13,16-17)

²¹ I tegani o Isus radujinda pe ano Sveto Duho hem phenda: "Hvalinava tut, Dade, Gospode e nebosoro hem e phuvjakoro, so garavdan o čačipe okolendar kola pes dikhena sar mudronen hem džanden, a mothovdan okolende kolai sar čhavore.[†] Oja, Dade, džanav da čerđan adava adalese so adahar mangljan."

²² Tegani o Isus phenda okolende so inele adari: "Mlo Dad sa[‡] muklja maje ko vasta. Niko na džanel e Čhave, sem o Dad; hem niko na džanel e Dade, sem o Čhavo hem okola kolende o Čhavo mangela te mothoj le."

²³ Tegani irinda pe nakoro učeníci hem samo olende phenda: "Blago e manušenje kola dikhena adava so tumen dikhena! ²⁴ Vačerava tumenđe da but proroci hem carija mangle te dikhen man, ali na dikhle man; hem mangle te šunen man, ali na šunde man!"

O Isus sikaj e učitelje e Mojsijasere zakonestar sar te dobini o večno dživdipe

(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)

²⁵ I dikh, jekh dive sar o Isus sikaj ine, nesavo učitelj e Zakonestar uštino[§] te pučel le nešto sar te iskušini le, i pučlja: "Učitelju, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?"

²⁶ A o Isus phenda lese: "Soi pisime ano e Mojsijasoro zakoni? So čitineja adari?"

²⁷ I ov phenda e Isusese:
"Mang^{*} e Gospode te Devle sa te vileja,
sa te dušaja, sa te zoralipnaja hem sa te gođaja;

[†] **10,17** Akate kad phenela pe "anav", mislini pe upro e Isusesoro zoralipe hem upro lesoro autoritet. [‡] **10,18** O Isus koristini akaja uporedba te phenel so o Devel pobeđini ine e Sotone dok lesere 72 učeníci propovedinde ano dizja. Ili avere lafencar, o Sotoni pelo sar so taro nebo i munja khuvela natele. [§] **10,19** sapa hem o škorpije O Isus verovatno uporedini e sapen hem e škorpijen e demonendar sar soi okola savendar o učeníci vačerena ko Lk 10,17. O demonjai sar o sapa hem o škorpije adalese soi opasna hem čerena bišukaripe e manušenje. ^{*} **10,20** anava zapisime ko lil e Devlesoro ano nebo. Ano nebo o Devel pisinda ko lil o anava sarjengere kola ka dobinen o večno dživdipe. Akale lilestar vačeri pe hem ko Ps 69,28; Fil 4,3; Jev 12,23; Pučar 3,5; 13,8; 17,8; 20,12; 20,15; 21,27. [†] **10,21** Akava odnosini pe upro okola kolen možda nane but obrazovanje, ali spremnai te prihvatinen e Isusesoro sikaviba adahar sar o čhavore kad spremno šunena okolen kolende verujinena. [‡] **10,22** sa i vlast, o čačipe, o džandipe. [§] **10,25** uštino Ano Izrael ko adava vreme, o učitelj hem o učeníci bešena ine dok ov ine sikaj len. Kad o učeníko mangela ine nešto te pučel, valjani te uštel ko pre. ^{*} **10,27** Mang ili "čumudin"

hem mang te pašutne sar korkore tut.”†

²⁸ Tegani o Isus phenda lese: “Šukar phendan. Čer ađahar hem ka ovel tut o večno dživdipe.”

²⁹ Ali o učitelj e Zakonestar manglja te opravdini pe i pučlja e Isuse: “A kovai mlo pašutno?”‡

³⁰ A ko adava, o Isus phenda lese akaja priča: “Nesave manuše, sar ine huljela tari diz Jerusalim ki diz Jerihon, dolinde o čora. On lelje lestar sa, di o šeja. Edobor marde le da o manuš samo so na ine te merel. Tegani o čora cidinde pe olestar, a o manuš pašlilo ko drom hem na džanda pese.

³¹ Na nakhlo but, i nekotar adale dromeja sar huljela ine nesavo svešteniko§, dikhlja e manuše sar pašljola ko drom i nakhino avrethar.

³² Ađahar da nesavo levit:* alo di adava than kote o manuš pašljola, dikhlja le i nakhino oti aver strana adale dromesiri.

³³ A inele nesavo Samarijanço† savo džala ine adale dromeja. Kad reslja di ko than kote o manuš pašljola, dikhlja le, i pelo lese žal olese. ³⁴ Tegani o Samarijanço alo di o manuš, čhorda ulje hem mol upro lesere rane te kosel len‡ hem pačarda len. I vazdinda le upro plo her hem legarda le ko čher kote lovende šaj te hal pe hem te sovel pe, i adari brininda pe olestar. ³⁵ Tejsato dive o Samarijanço ikalđa duj denarija§ hem dinda ko manuš kasoro inele o čher hem phenda lese: ‘Brinin tut akale manušestar, i sa so ka trošine buderi, ka irinav će kad ka irinav oto drom.’ ”

³⁶ Tegani o Isus pučlja e učitelje e Zakonestar: “So tu pheneja? Kova akale trinendar mothovđa pe sar pašutno okolese kole dolinde o čora?”

³⁷ A ov phenda: “Okova kova mothovđa lese milosrđe.”

Tegani o Isus phenda lese: “Oja, akana dža hem čer ađahar!”

E Isusesoro lafi ko prvo than

³⁸ I sar o Isus hem lesere učenici džana ine dromeja di ko Jerusalim, đerdinde ko nesavo gav. Adari živinda nesavi đuvli palo anav Marta. Oj vičinda len kora peste ko čher hem lelja te čerel lenđe hajbnase. ³⁹ Ola inele phen palo anav Marija, koja beštini uzalo e Gospodesere e Isusesere pre hem šunda lesoro lafi. ⁴⁰ A i Marta sa ki sig dikhela ine te kandel, i ali uzalo Isus hem pučlja le: “Gospode, so tu pheneja? Šukar li adava so mli phen muklja man korkora te kandav? Phen laće te pomožini maje.”

† **10,27** I naredba ano 10,27a–b avela oto 5. Mojs 6,5. I naredba ano 10,27c avela oto 3. Mojs 19,18. Akalai duj lila (5. Mojs hem 3. Mojs) kotora oto Zakoni savo o Devel dinda e Mojsijase. O duj naredbe šaj te arakhen pe hem ano Mt 22,37–39 hem ano Mk 12,30–31. ‡ **10,29** Akava manuš manglja te džanel kas valjani te volini, ili avere lafencar: “Kas valjani te dikhav sar mle pašutne hem te mangav le sar korkore man?” § **10,31** svešteniko Jevrejsko svešteniko inele manuš kova dinda žrtve e Devlese ko than e manušengoro. Ov predstavinda e manušen e Devlese.

* **10,32** levit O Levitija inele manuša oto pleme e Levijesoro kola pomožinde e jevrejengere sveštenikonen ano Hram. † **10,33** Samarijanço O Samarijanci inele e jevrejengere potomci kola lelje pe avere narodoja. On na slavinde e Devle ko Jerusalim sar so o Jevreja. O Jevreja inele holjame upro Samarijanci hem na verujinde da o Samarijanci inele e Devlesoro narodo. ‡ **10,34** I mol koristinda pe te kosel pe i rana, a o ulje verovatno koristinda pe te na inficirini pe i rana. § **10,35** duj denarija Duj denarija inele duj srebrna kovanice. Ko adava vreme, zako duj denarija o bučarno valjanda duj dive te čerel buti.

41 A o Gospod phenđa laće: “Marto, Marto! Brinineja tut hem uznemirineja tut zako but so, 42 a samo jekh valjani. I Marija birinđa te čerel šukar stvaru, adalese naka ačhavav la adalestar.”

11

*O učeniko pučela e Isuse te sikaj len sar te molinen pe
(Mt 6,9–13; 7,7–11)*

1 I kad jekhvar o Isus završinda e molitvaja, jekh lesere učenikonendar phenđa lese: “Gospode, sikav amen te molina sar so o Jovan o Krstitelj sikavđa ple učenikonen.”

2 Tegani o Isus phenđa lenđe: “Kad molinena, vačeren:

‘Dade Devla! Barjaraja to sveto anav!*

To carstvo te ave!†

3 De amen maro đijekh dive!

4 Oprostin amende amare grehija

sar so hem amen oprostinaja‡ đijekhese kova grešinda premala amende!

Hem cide amen taro iskušenje!§’ ”

5 Tegani o Isus phenđa lenđe: “Zamislinen da ki ekvaš i rat džana koro tumaro amal te phenen lese: ‘Amala, te de man trin mare, i ka irinav će.

6 Mlo amal alo oto drom kora mande, a nane man so te ikalav anglo leste!’

7 A ov od andral te phenel: ‘Ma uznemirin man! O udarai phandle, a mle čhavorei mancar ko than e pašljojbnasoro hem sovena. Našti akana te uštav te dav tut!’ 8 Vačerava tumenđe: te na uštino te del le adalese soi lesoro amal, ka uštel hem ka del le sa so valjani adalese so lesere amale nane lađ te ovel uporno.*

9 Vačerava tumenđe: Mangen hem ka del pe tumenđe! Roden hem ka arakhen! Khuyen hem ka phravel pe tumenđe! 10 Adalese so đijekh kova mangela, primini; hem kova rodela, arakhi; hem kova khuvela, ka ovel lese phravdo.

11 A kova dad tumendar: kad lesoro čhavo ka rodel lestar ine mače, ka del le sape? 12 Ili kad ka rodel jaro, ka del le škorpija? 13 Kad tumen, kola injen bišukar, džanen te den šukar darija tumare čhavenđe, kobor više tumaro Dad taro nebo ka del e Svetone Duho okolende kola rodena olestar.”

*O Isus kandela pe e Devlesere zoralipnaja, a na e bengesere
(Mt 12,22–30; Mk 3,22–27)*

14 I jekh dive o Isus ispudinđa e demone kova čerela ine jekhe manuše te našti vačeri. Kad ikילו o demoni, o manuš lelja te vačeri. I o

* **11,2** 1. Akava značini: “Nek to anav ovel priznajime sar sveto” ili “Molinaja o manuša te poštujinen to sveto anav” ili “Sare te poštujinen tut, adalese so injan sveto.” 2. E Jevrejende o anav e manušesoro predstavinda e manuše. Kad o manuša poštujinde nekasoro anav, adava inele isto sar kad poštujinena ole. † **11,2** Akava značini te barjol hem te širini pe e Devlesiri vladavina ki phuv. ‡ **11,4** sar so hem amen oprostinaja ili “hem amen te oprostina.” § **11,4** Ko original terdola: “hem ma legar amen ano iskušenje.” *

* **11,8** O Isus vačeri akaja priča sar te sikaj kroz i uporedba da tumaro amal ka pomožini tumenđe te isi tumen bari potreba hem molinena le više puti zako pomoć. Ko esavko način o Devel ka del tumen okova so tumende valjani te pučljen le uporno. Te čak o komšija, kova na volini tut, ka del tut okova so valjani će kad bizi lađ rodeja, kobor više o Devel, kovai šukar dad hem kova volini tut, ka del tut okova so valjani će kad bizi lađ molineja le.

manuša kola inele adari inele zadivime, ¹⁵ ali nesave olendar vačerde: “E Veelzevulesere,† e demonengere šerutnesere, zoralipnaja ispuđini e demonen!” ¹⁶ A avera iskušinde e Isuse adahar so rodinde lestar te čerel čudo‡ saveja ka mothoj da o Devel bičhalđa le.

¹⁷ Ali o Isus džanda lengere mislija, i phenda lenđe: “Đijekh carstvoŠ savoi ana peste ulavdo ka properel, hem o čher* ano savo nane sloga ka perel. ¹⁸ Tei e Sotonesoro carstvo ana peste ulavdo,† sar onda pana trajni? Akava vačerava adalese so tumen phenena da e Veelzevulesere zoralipnaja ispuđinava e demonen. ¹⁹ A te me e Veelzevulesere zoralipnaja ispuđinava e demonen, kasere zoralipnaja tumare učenici ispuđinena len?‡ Adalese on ka dokazižen tumenđe da na injen u pravu. ²⁰ Ali te e Devlesere zoralipnaja§ ispuđinava e demonen, onda o carstvo e Devlesoro alo maškara tumende.”

O Isus po zoralo e Bengestar

²¹ O Isus phenda hem akava: “Kad okova kovai zoralo hem naoružime* pazini plo boro, lesoro barvalipei osigurime. ²² Ali kad avela o po zoralo lestar, ka pobedini le hem ka lel lesoro oružje upro savo inole nada hem ka delini plencar adava so lelja e bizoralestar.†

²³ Ko nane mancar, ovi protiv mande. I ko na čedela mancar, ov čhorela.”‡

O Isus upozorini da o bišukar duho šaj te irini pe ano manuš (Mt 12,43–45)

²⁴ Tegani o Isus phenda: “Kad o bišukar duho ikljola taro manuš, džala ko šuke thana rodindoj kote šaj te odmorini. Kad na arakhi le, vačeri: ‘Ka irinav man ano manuš kolestar ikliljumŠ.’ ²⁵ O bišukar duho irinda pe hem arakhlja dai adava manuš sar čučo čher savoi šulavdo hem namestime*. ²⁶ Tegani džala hem lela efa avere duhen po bišukaren pestar hem đerdinena ano manuš hem ačhona adari. I ko kraj adale manušese ovela po bišukar nego angleder.”

† **11,15** E Veelzevulesere Veelzevul inele dujto anav zako Sotoni ili zako Beng. Ponekad pisini pe hem “Vaal-Zevuv.” Akava anav doslovno značini “gospodari e mačijengoro”, so značini “vladari upro demonja.” Akavai anav povezime e anaveja oto hovavno devel “Vaal-zevuv” taro Ekron (dikh 2. Thag 1,2, 3, 6) ‡ **11,16** te čerel čudo Ko original terđola: (te del len) znako taro nebo.

§ **11,17** carstvo Akate o “carstvo” vačeri e manušendar ano leste: “Te o manuša oto nesavo carstvo marena pe maškara pumende, on ka uništinen pumaro carstvo.” * **11,17** o čher Akate o “čher” vačeri e porodicator: “Te o čherutne maškara pumende marena pe, lengiri porodica ka ovel uništine.” † **11,18** e bengesoro carstvo ana peste ulavdo Ko original terđola “Sotoni.” Akate o “Sotoni” vačeri e demonendar, kola služinena e Sotone, hem e Sotonestar: “Te o Sotoni hem o članovija oto lesoro carstvo marena pe maškara pumende, lesoro carstvo naka trajni.” ‡ **11,19** Adalese so hem on (e farisejengere učenici) čerena isto adava (ispuđinena e demonen). § **11,20** e Devlesere zoralipnaja Ko original terđola: “e Devlesere najeja” (dikh2. Mojs 8,19). * **11,21** O Sotoni † **11,22** Akate vačeri pe e Isusestar kova pobedini e Sotone hem lesere demonen sar dai o Isus po zoralo manuš kova lela adava soi e zorale manušesoro. ‡ **11,23** O Isus vačeri oto čediba e učenikonengoro kola phirena palo leste. “Ko na terini e manušen te aven hem te phiren pala mande, ov terini len te džan dur mandar.” § **11,24** ano manuš kolestar ikliljum Ko original terđola: “mle čhereste kotar ikliljum.” * **11,25** sar čučo čher savoi šulavdo hem namestime Adava značini dai adava čher spremno te šaj neko te živini adari.

Blagoslovime i poslušna e Devlese

²⁷ I sar o Isus vačeri ine adava, nesavi đuvli oto narodo vičinda: “Bahtali i đuvli koja akharda tut ano vodi hem dinda tut čuči!”

²⁸ A o Isus phenđa: “Po bahtalei okola so šunena o lafi e Devlesoro hem čerena le!”

O Isus po baroi e Jonastar hem e Solomonestar; a o manuša na šunena le

(Mt 12,38–42; Mk 8,12)

²⁹ Sar čedela pe ine po baro narodo, o Isus lelja te vačeri: “Akajai generacija bišukar. Rodela mandar znako,[†] ali nisavo znako naka del pe laće sem adava so inele e prorokose e Jonase.[‡] ³⁰ Sar so adava so ulo e Jonase inele znako e manušenđe kola živinde ki diz Niniva[§] da o Devel bičhalđa le, adahar hem so ka ovel maje, e Čhaveso e manušesere, ka ovel znako akala generacijaće da o Devel bičhalđa man.*

³¹ Ko dive kad ka ovel e Devlesoro sudo, i carica koja angleder vladinda ki južno phuv[†] ka uštel hem ka osudini e manušen oti akajai generacija, adalese so tari durutni phuv ali te šunel e Solomonesiri mudrost, a akatei tumencar neko po baro e Solomonestar, a tumen na mangena te šunen!

³² Ko dive kad ka ovel e Devlesoro sudo, o manuša kola živinde ani purani diz Niniva ka ušten hem ka osudinen akala generacija, adalese so on pokajinde pe kad o Jona propovedinda, a akatei tumencar neko po baro e Jonastar, a tumen pana na pokajinden tumen!”

E Isusesoro i sikaviba svetlost e manušenđe

(Mt 6,22–23)

³³ “Niko na tharela i svetiljka hem te čhivel la ko garavdo than ili talo čaro, nego čhivela la ko than zaki svetiljka te šaj dikhen o svetlost okola kola đerdinena.[‡] ³⁴ Ti jakhi sar svetiljka te telose. Kadi ti jakh šukar, sai to telo osvetlime. A kadi ti jakh bišukar, hem to teloi ani tomina.[§] ³⁵ Adalese, pazin da o svetlost so mislineja dai ana tute nane tomina. ³⁶ Tei sa to telo pherdo oto svetlost, bizo jekh kotor oti tomina, tegani sa to dživdipe ka ovel osvetlime sar kad i svetiljka osvetlini tut.”

O Isus kritikujini e verakere vođen soi pobožna samo od avrijal

(Mt 23,1–36)

³⁷ Kad o Isus vačerđa adava, nesavo fariseji vičinda le te hal maro koro leste. I o Isus đerdinda lese ko čher hem čhivđa pe uzalo astali. ³⁸ A o

[†] **11,29** Sar dokaz da o Devel bičhalđa man   [‡] **11,29** O Jona inele proroko ano Purano zavet (dikh Jona 1,7; 2,10; Mt 12,40). Palo trin dive dživdo iklilo taro vodi e bare mačhesoro, sar o Isus so ka ikljol taro grobo o trito dive.   **§** **11,30** O manuša kolende o Jona propovedinda inele but bišukar. Živinde ki Niniva, ki glavno diz e Asirjakiri, hem inele bare neprijatelja e Izraelese (dikh Jona 3).

* **11,30** Ko original terdola: “Sar so o Jona inele znako e Ninivljanende, adahar hem o Čhavo e manušesoro ka ovel znako akala generacijaće.”   [†] **11,31** Carica oti Saba (avdisutni phuv Jemen) putujinda prekalo 1500 kilometarija te šunel e Solomonesiri mudrost. Živinda 1.000 berš angleder e Isusestar (dikh 1. Thag 10,1–13; 2. Dnev 9,1–12).   [‡] **11,33** O stihija 33–36 oni metafora savaja o Isus vačeri ple sikavibnastar dai “svetlost” zako savo mangela lesere učenici te oven poslušna hem te ulaven le averencar. Ov vačeri e manušendar kola na džanen ili na prihvativena lesoro sikaviba dai ani “tomina”.   **§** **11,34** Adava značini: Kad neko prihvatini e Isusesoro sikaviba, ka haljol o čačipe e Isusestar hem zbog adava ka čerel soi šukar. A kad neko na prihvatini e Isusesoro sikaviba, ačhola ano bidžandipe e čačipnastar oto Isus.

fariseji dikhindoj adava, čudinda pe so o Isus na thovđa ple vasta angleder o hajba, palo adeti e jevrejengoro.* ³⁹ A o Gospod o Isus phenda lese: “Oja, tumen o fariseja kosena i šolja hem o čaro od avrijal, a pherden len tumara pohlepaja hem bišukaripnaja. ⁴⁰ Hulavonalen! Nane li o Devel okova kova čerđa e manuše, kova džanel le hem od avrijal hem od andral?† ⁴¹ Akavai po šukar: den e čororende sar milostinja okova so isi tumen, so halane ičerena ano šolje hem ano čare, i ka oven čista hem od andral hem od avrijal.‡

⁴² Ali jao tumende e farisejende so dena e Devlese dešto kotor oto začinja§ hem oto sa o povrče, a ačhavden te čeren averende okova soi pošteno hem te mangel e Devle. Valjani te den o dešto kotor, ali na troman te bistren te čeren adava soi po bitno.*

⁴³ Jao tumende e farisejende so volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem so volinena kad o manuša, pherde poštujiba premala tumende, pozdravinena tumen ko trgija. ⁴⁴ Jao tumende adalese so injen sar o bioznačime grobija upra savende o manuša phirena, a na džanen.”†

⁴⁵ Tegani nesavo oto učitelja e Zakonestar phenda e Isusese: “Učitelju, hem amen vredineja adale lafencar.”

⁴⁶ A o Isus phenda: “Jao hem tumende, učiteljalen e Zakonestar! Čhivena upro manuša pharipa but phare te akharen adahar so dena len pravilja save našti te ičeren, a ni najeja na mangena te mrdinen te pomožinen lenđe te akharen adava pharipe. ⁴⁷ Jao tumende, adalese so vazdena spomenici e prorokonende kolen tumare pradada mudarde. ⁴⁸ Adaleja mothovena da odobrinena adava so čerde tumare pradada: on mudarde len, a tumen vazdena lenđe spomenici.‡ ⁴⁹ Adalese o Devel mudro vačerđa tumendar: ‘Ka bičhalav lenđe prorokonem hem apostolen. Nekas olendar ka mudaren, a nekas ka progoninen.’

⁵⁰ Akala generacijatar ka rodel pe o rat sa e prorokonengoro savo thavdinda pana taro čeriba e phuvjakoro, ⁵¹ pana taro rat e Aveljesoro sa di o rat e Zaharijasoro,§ kova inele mudardo maškaro žrtveniko hem

---

* **11,38** E Jevrejen inele pravilo o manuša te thoven pumare vasta sa di o kunja sar te oven čista palo adeti anglo Devel. † **11,40** O Isus pučela akava te ukorini e farisejen so na haljovena dai e Devlese bitno okova soi ano lengere vile. ‡ **11,41** i ka oven čista hem od andral hem od avrijal Ko original terdola: “I sa ka ovel tumende čisto.” § **11,42** oto začinja Ko original terdola: “oti nana hem oti ruta”. * **11,42** Ko original terdola: “Adava valjanden te čeren, a okova te na bistren te čeren.” † **11,44** Akala grobija inele handle rupe ko than kote e mulesoro telo inele parume. Na ine len parne bara save inače o manuša čhivena ine upro grobija te šaj avera dikhen len. Kad o Jevreja phirena ine prekalo grobo, tegani ovena ine nečista palo adeti. Akala bioznačime grobija čerena len ine slučajno te oven nečista. ‡ **11,48** O Isus ukorini e farisejen hem e učiteljen e Zakonestar. On džanen zako mudariba e prorokonengoro, ali na osudinena pumare pradaden zako adava so mudarde e prorokonem. Averčhane: “So te osudinen tumare pradaden, tumen odobrinena adava so čerde hem složinena tumen olenkar ko adava te na oven poslušna e prorokonengere lafende.” § **11,51** O Avelj inele prvo manuš kova inele mudardo ko Purano zavet (1. Mojs 4,1-16), a o Zaharija inele zadnjo manuš kova inele mudardo ko Purano zavet (2. Dnev 24,20-22).

i svetinja ano Hram. Oja, vačerava tumenđe, akaja generacija ka ovel osudime zako adava rat so thavdinda!*

⁵² Jao tumenđe, učiteljalen e Zakonestar! Adalese so e narodostar garavden o ključo oto džandipe e Devlesere carstvostar. Korkore na derdinden maškaro adava udar hem na mukljen te đerdinen ni okola kola mangle te đerdinen.”†

⁵³ I kad o Isus iklilo adathar, o učitelja e Zakonestar hem o fariseja ani bari holi lelje te protivinen pe hem te pučen le but so. ⁵⁴ On dikhle te dolen le ko bišukar lafi sar te šaj tužinen le.

12

O Isus vačeri ple učenikonenđe te na oven dujemujengere

(Mt 10,26-27)

¹ I kad čedinde pe nekobor hiljade manuša, edobor but inele da terdine jekh upra avereste, o Isus prvo lelja te vačeri ple učenikonenđe: “Arakhen tumen taro kvasco e farisejengoro, te na oven dujemujengere sar soi on.*

² Sa soi garavdo ka arakhel pe; sa soi garavdipe ka šundol pe.† ³ Adalese, sa so vačerđen ani tomina, ka šundol pe ano svetlost; hem so pohari vačerđen ko kan ano sobe, ka vačeri pe taro krovija‡ sare te šunen.”

Ma daran, adalese so injen dragocena e Devlese

(Mt 10,28-33; 12,31-32; Mk 3,28-29)

⁴ “Ali phenava tumenđe, amalalen: ma daran okolendar kola šaj te mudaren samo o telo, adalese so više adalestar naka šaj te dukhaven tumen. ⁵ A ka phenav tumenđe kastar te daran: te daran taro Devel kas palo mudariba isi zoralipe te frdel ano pakao. Oja, vačerava tumenđe, olestar te daran!

⁶ Na biknela pe li pandž čiriklja zako samo duj najtikore kovanice? A palem nijekh olendar nane bisterdi anglo Devel. ⁷ A o Devel čak džanel kobor bala isi tumen ko šero.§ Adalese, ma daran! E Devlese injen po dragocena negoli but čiriklja!”

Na valjani te dara te priznajina e Isuse anglo manuša

(Mt 10,32-33; 12,32; 10,19-20)

* **11,51** O mulei proroci jedina kolen poštujujena! Sar so lengere preci na šunde e prorokonon ano Purano zavet, adahar hem akala fariseja hem o učitelja e Zakonestar na šunena e Isuse hem naka šunen e apostolen kolen o Isus ka bičhali. Ka avel kraj zako strpljenje e Devlesoro hem ov konačno ka sudini e Izraelese zako sa o berša so odbacinde lesoro lafi. † **11,52** O Isus vačeri e Devlesere čačipnastar sar te phene dai ano čher ko savo o učitelja na mangena te đerdinen, ali na mukena ni averenđe te ovel len o ključo te šaj đerdinen. Akava značini da o učitelja na džanen čačimase e Devle, ali hem na mukena ni averen te upoznajinen le. * **12,1** Sar so o kvasco širini pe maškaro sa o humer, lengoro licemerje širinda pe maškari sa i zajednica. “Arakhen tumen taro licemerje e farisejengoro, savoi sar kvasco” ili “Pazinen te na oven licemerna sar o fariseja.”

Lengoro bišukar ponašiba utičini upro sarijende isto adahar sar so o kvasco utičini upro humer. † **12,2** Averčhane: “Ma oven sar olende, adalese so o Devel ka pučari sa so o manuša akana učarena. O manuša ko kraj ka dodžanen sa so đjekh manuš garaj.” ‡ **12,3** O čhera ano Izrael inolen ravna krovija, i o manuša šaj ine te ušten hem te terđoven upro lende. § **12,7** Amaro pouzdanje šaj te ovel ano Devel. Ov džanel but više nego so amen džanaja. Na džanaja čak ni kobor bala isi amen ko šero, ali o Devel džanel adava hem više adalestar.

8 “A vačerava tumenđe: Đijekh kova anglo manuša ka priznajini dai mlo, me, o Čhavo e manušesoro, anglo anđelja e Devlesere ka priznajinav dai ov mlo. 9 A te odrekninđa pe neko mandar anglo manuša, hem me ka odrekninav man olestar anglo anđelja e Devlesere. 10 I te vačerđa neko lafi protiv mande, protiv o Čhavo e manušesoro, ka ovel lese oprostime; ali naka ovel oprostime okolese kova hulini upro Sveto Duho.*

11 A kad ka anen tumen anglo sudo ko sinagoge, anglo vladarija hem o vlastija, ma oven zabrinuta sar hem soja te braninen tumen, so te vačeren! 12 Adalese so tegani o Sveto Duho ka sikaj tumen so te vačeren.”

O Isus vačeri te na ova pohlepna

13 Tegani neko oto narodo phenđa e Isuses: “Učitelju, vačer mle phralese te te podelini mancar okova so ačhavđa amende amaro dad.”

14 A o Isus phenđa lese: “Manušeja, ko čhivđa man te ovav sudija ili delioco upra tumende?” 15 Tegani phenđa sarijende: “Arakhen tumen hem ciden tumen tari pohlepa. I sa edobor barvalipe te ovel e manuše, lesoro dživdipe na avela oto adava so isi le.”

16 Tegani o Isus phenđa lenđe akaja pričā: “Nesave barvale manušesiri phuv bijanđa but bijandipe. 17 I ov mislinđa pe ana peste: ‘So te ćerav? Nane man edobor baro than kote te čhivav i žetva mli.’ 18 I phenđa: ‘Akava ka ćerav! Ka peravhan mle purane šupe hem ka vazdav po bare, i adathe ka čhivav sa o điv hem sa soi mlo. 19 Tegani ka vačerav korkoro maje da isi man baro barvalipe bute beršende. Ka šaj te odmorinav, te hav, te pijav, te uživinav!’

20 Ali o Devel phenđa lese: ‘Hulavona! Akaja rat ka mere!† A sa adava so spremindan, kasoro ka ovel?’

21 Ađahari okolese kova pese ćedela blago ki phuv, a na barvaljola okoleja soi šukar e Devlese ano jača.”

O Devel dela ple ućenikonenđe okova so valjani lenđe zako dživdipe (Mt 6,25-34)

22 Tegani o Isus phenđa ple ućenikonenđe: “Adalese vačerava tumenđe: ma oven zabrinuta zako tumaro dživdipe: ka ovel tumen li so te han; ni zako tumaro telo: ka ovel tumen li so te urjen. 23 Adalese soi o dživdipe po bitno e hajbnastar hem tumaroi telo po bitno e šejendar.‡ 24 Dikhen e gavranen!§ Ni sejnena ni ćedena, nane len ni šupa kote te čhiven o điv, a palem o Devel parvari len. A tumen injen e Devlese po vredna e ćirikljendar! 25 A kova tumendar šaj adaleja so brinini pe te produžini hari plo dživdipe?* 26 Znaći te našti ni adava najhari te ćeren, sose onda injen zabrinime zako bilo so aver?

* **12,10** okolese kova hulini upro Sveto Duho Averčhane: “okolese kova namerno na priznajini e Svetone Duhosiri buti.” † **12,20** Akaja rat ka mere Ko original terdola: “Akaja rat ka rodel pe tutar ti duša!” ‡ **12,23** O Devel dinđa tumen hem tumaro dživdipe hem tumaro telo. Adalese šaj te verujinen lese da ka del tumen hem okova so valjani tumende zako dživdipe. § **12,24** O manuša so šunena ine e Isuse, smatrinena ine so o gavranja nane korisna adalese so o Jevreja našti ine te han adaja vrsta ćirikljen. * **12,25** hari Ko original terdola “kuni”. Akava pućibai metafora adalese soi kuni mera zaki dužina, a na zako vreme. I slikai adaja dai o dživdipe e manušesoro izdužime sar phal, sar thulo thav ili sar nesavo aver fizičko predmeti.

²⁷ Dikhen o divlja luluđa sar barjona. Na čerena buti, čak na sivenafse šėja, a vačerava tumenđe da ni o caro o Solomon, kova inele but barvalo, na inole edobor šuže šėja sar jekha olendar. ²⁸ Te o Devel adahar šukar urjavela i čar ko polje savi avdive adari, a tejsa frdela pe ani jag, kobor li više tumenđe ka del šėja, tikora verakere manušalen! ²⁹ Tumen ma oven zabrinuta zako adava so ka han hem so ka pijen, ³⁰ adalese so adava rodena okola kola na džanen e Devlese. Tumaro Dad, o Devel, džanel da valjani tumenđe sa adava. ³¹ Nego roden o carstvo e Devlesoro,[†] a ov ka del tumen sa adava so valjani tumenđe!

³² Ma daran, mle učenikonalen![‡] Tumare Dadesiri volja inele te del tumen o carstvo. §

³³ Bikninen so isi tumen hem o love den e čororende! Čeren tumenđe kese zako love save na properena hem barvalipe ko nebo savo nikad na tikorini. Niko naka šaj te avel adari te čorel tumaro barvalipe hem nijekh moljco naka uništini le. ³⁴ Adalese so tumaro vilo* ka ovel adari kaj tumaro barvalipe.”

Oven spremna zako dujto aviba e Gospodesoro e Isusesoro

(Mt 24,45-51)

³⁵ O Isus ple učenikonende phenđa hem akava: “Oven spremna, urjavde zaki buti hem tumare svetiljke te oven tharde, ³⁶ sar sluge kola adžicerena ple gospodare te irini pe čhere taro bijav. Kad irini pe o gospodari hem kad khuvela ko udar, o slugei spremna te phraven lese. ³⁷ Blago okole slugenđe kolen o gospodari, kad ka avel, ka arakhi len džangale sar adžicerena le! Čače, vačerava tumenđe, ov, o gospodari, ka phandel pe i keclja, ka bešljačeri len te han hem ka kandel len. ³⁸ Blago e slugenđe kolen o gospodari ka arakhi džangalen čak hem te alo ki ekvaš i rat ili anglo dišljajba.

³⁹ Ali akava te džanen: te o čherutno džanel ine ko savo sati avela o čor, naka mukel lese ine te đerdini ko čher te čorel. ⁴⁰ Hem tumen oven spremna, adalese so me, o Čhavo e manušesoro, ka avav tegani kad na nadinena tumen!”

⁴¹ Tegani o Petar pučlja e Isuse: “Gospode, vačereja li akala uporedbe samo amende e učenikonende ili sarijende?”

⁴² O Gospod o Isus phenđa: “Kovai, onda, verno hem mudro upravniko kas o gospodari ka čhivel upreder ple sluge te del len hajba ko vreme? ⁴³ Blago okole slugase kas lesoro gospodari, kad ka avel, ka arakhi sar čerela adahar. ⁴⁴ Čače vačerava tumenđe, upreder sa o barvalipe plo ka čhivel le sar upravniko. ⁴⁵ A te vačerđa adava sluga ana peste: ‘Naka avel pana mlo gospodari’ i lela te marel avere slugen, hem te hal, te pijel hem te mačol, ⁴⁶ lesoro gospodari ka avel tegani kad naka očekujini le,[†] ka činel le ko ekvaš hem ka čhivel le maškaro nevernici.

[†] **12,31** roden o carstvo e Devlesoro Akava značini “oven fokusirime upro lesoro carstvo” ili “zorele mangel o carstvo e Devlesoro.” [‡] **12,32** mle učenikonalen! Ko original terđola: “stado tikoreja!” O Devel brinini pe zako e Isusesere učenići sar so o pastiri brinini pe zako plo stado.

Adalese o Isus vičini ple učenikonen “stado tikoreja.” § **12,32** Šaj te vačeri pe hem: “Tumaro dad odlučinda te mukel tumen te živinen ano carstvo olesoro” ili “Tumaro dad odlučinda te mukel tumenđe te vladinen oleja ano lesoro carstvo.” * **12,34** vilo Akate o vilo odnosini pe upro mislija e manušesere. [†] **12,46** tegani kad naka očekujini le Ko original terđola: “ko dive savo na očekujini hem ko sati savo na pretpostavini.”

47 A okova sluga kova džanda i volja ple gospodaresiri, a na inele spremno ili na čerđa pali e gospodaresiri volja, but mariba ka hal. 48 A okova kova na džanda e gospodaresiri volja, a čerđa nešto zako savo avela lese kazna, hari mariba ka hal. Kasei dindo but, but ka rodel pe lestar. Kasei poverime but, više ka rodel pe lestar.”

E Isusesoro lafi ka anel podela maškaro manuša
(Mt 10,34–36)

49 Tegani o Isus phenđa: “Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv.‡ So bi mangava već te ovel thardi! 50 A valjani te nakhavav bare muke.§ But maje pharo đikote adava na ovela! 51 Mislinena da aljum te anav mir ki phuv? Na. Aljum te čerav o manuša te ciden pe jekh averestar. 52 Adalese od akana, oto pandž čerutne, trin ka oven ki mli strana, a duj ki aver ili duj ki mli strana, a trin ki aver. 53 Ka uštel o dad upro čhavo hem o čhavo upro dad, i daj upri čhaj hem i čhaj upri daj, i sasuj upri bori hem i bori upri sasuj.”

O Isus vačeri e narodose te spreminen pe zako adava so ka avel
(Mt 16,2–3; 5,25–26)

54 Tegani o Isus vačerđa e narodose: “Kad dikhena da o kale oblaci avena taro zapad, tegani phenena da ka perel bršin, i čače perela. 55 Kad phudela i barval taro jug, phenena da ka ovel tatipe, i ovela. 56 Dujemujengere manušalen!* O izgled e phuvjakoro hem e nebosoro šukar pendžarena, ađahar da pendžarena o znakija adalestar so ovela akana, a na mangena te den lende značaj.†

57 Tumen korkore valjani te pendžaren okova soi ispravno. 58 Te neko legari tut ko sudo te tužini tut adalese so na irindan lese o love, odrumal de sa tutar te mirine tut oleja angleder nego so resena adari. Te na čerđan ađahar, ov šaj te vucini tut anglo sudija, a o sudija ka del tut ko manuš kova ka čhivel tut ano phandlipe. 59 Vačerava će da čače naka ikljove adathar sa đikote na irineja di i zadnjo para.”‡

13

Sare valjani te ciden pe taro pumare grehija

1 Tegani nesave manuša phende e Isuseso so o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredinda nesave Galilejci te oven mudarde.* I on inele mudarde sar anena ine žrtve ano Hram e jerusalimesoro. 2 A o Isus

‡ **12,49** Aljum te frdav jag e sudosiri ki phuv šaj te značini: 1. O Isus alo te pripremini e manušen te suočinen pe e Devlesere sudoja, a ov inele kaznime e Devlestar ko than okolende kola ka pokajinen pe ine, ili 2. O Isus alo te pročitstini e vernikonon, ili 3. O Isus alo te čerel podela maškaro manuša.

§ **12,50** valjani te nakhavav bare muke Ko original terdola: “valjani te ovav krstime e krstibnaja.” Akate o “krstiba” odnosini pe upro adava so o Isus valjani te trpini. Sar kad o pani učhari e manuše kad krstini pe, ađahar i patnja ka učhari e Isuse. *

12,56 Adala manuša inele dovoljno džande te pendžaren o znakija da avela o bršin ili da avela o tatipe. Ali na mangle te priznajinen da e Isusesere čudesija inele znakija save mothovena dai ov okova kole o Devel bičhalđa te spasini e manušen. † **12,56** Averčhane: “Adava značini da sigurno valjani te haljojen so značini adava so o Devel čerđa kroz mande akala dive!” ‡ **12,59** O Isus e manušende vačerđa akaja uporedba te upozorini len da valjani te mirinen pe e Devleja angleder nego so avela o vreme te osudini len.

* **13,1** o Pilat, o upravniko e rimesoro, naredinda nesave Galilejci te oven mudarde Ko original terdola: “o Pilat mešinda lengoro rat lengere žrtvenar”.

phenda lende: "Tumen li mislinena da adala Galilejci, adalese so adahar mudardile, inele po grešna sa avere Galilejconendar? ³ Na! Ali te na obratinden tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžičeri propast! ⁴ Ili okola deštofto upro kolende peli i kula ano Siloam hem mudarda len, tumen li mislinena da on inele po bare grešnici sa e manušendar kola živinena ano Jerusolim? ⁵ Na! Ali te na obratinden tumen taro tumare grehija, sarijen tumen ka adžičeri propast!"

Na ačhilo pana but vreme zako pokajiba

⁶ Tegani o Isus vačerda lende akaja priča: "Inele nesave manuše smokva sadime pese ano vinograd. I alo te rodel o plod lakoro, ali na arakhlja le. ⁷ Tegani phenda e manušese so čerela buti lese ano vinograd: 'Ače, trin berš sar avava te rodav plod upri akaja smokva, ali na arakhava le. Čhin la! Sose te šučari i phuv?'

⁸ A ov phenda: 'Gospodarona, ačhav la pana akava berš. Ka handav la hem ka frdav lače đubrivo, ⁹ i šaj ka bijani. A te na bijanda, ka čhine la.' "

O Isus sasljari ko savato e đuvlja koja inele bandardi

¹⁰ I jekh savato sar o Isus sikaj ine ani jekh sinagoga, ¹¹ adari inele nesavi đuvli kola o bišukar duho čerela ine te ovel bandardi dumeja. Oj inele bandardi deštofto berš hem nisar našti ine te ispravini pe. ¹² Kad o Isus dikhlja la, vičinđa la kora peste hem phenda lače: "Đuvlije, oslobodimi injan taro to nambormipe!" ¹³ I čhivđa ple vasta upro late, a oj otojekhvar ispravinda pe hem lejla te slavini e Devle.

¹⁴ Tegani e sinagogakoro vođa, holjame so o Isus sasljarda ko savato, phenda e narodose: "Isi šov dive ano kurko ko save šaj te čerel pe buti! Ko adala dive aven hem oven sasljarde, a na ko savato!"

¹⁵ A o Gospod o Isus phenda lese: "Dujemujengere injen! I tumen ko savato phravena tumare guruve ili tumare here taro jasle te legaren le te pijel pani. ¹⁶ A akajai đuvli oto pleme e Avraamesoro kola o Sotoni phandlja ače deštofto berš. Oj li na valjani te ovel phravdi taro akala lancija e nambormipasere ko savato?" ¹⁷ Kad phenda adava, lađandile sare kola inele protiv leste, a sa avera manuša radujinde pe zako sa o šukaripe savo o Isus čerđa.

O carstvo e Devlesoro sar o tikoro seme savo ovela baro kaš (Mt 13,31-32; Mk 4,30-32)

¹⁸ Tegani o Isus phenda: "Te phenav tumende savesei slično o carstvo e Devlesoro. ¹⁹ Sličnoi e semese oti gorušica save o manuš lejla hem frdinđa pese ki bašta. Ov barilo hem ulo kaš, hem o čiriklja čerde gnezdija upro lesere granke."

O carstvo e Devlesoro sar o kvasco savo čerela o humer te uštel (Mt 13,33)

²⁰ Palem o Isus phenda: "Te phenav tumende savesei slično o carstvo e Devlesoro. ²¹ Sličnoi e kvascose save i đuvli lejla hem čhivđa ano baro čaro vareja,† i ov čerđa sa o humer te uštel."

Den sa tumendar te đerdinen ano carstvo e Devlesoro

† 13,21 baro čaro vareja Ko original terdola: "trin mere oto varo" savoi di ko 30 kilja.

²² I sar o Isus džala ine ple dromeja đi ko Jerusolim, terđola ine ko dizja hem ko gava te sikaj e narodo. ²³ I ko jekh than, neko pučlja le: “Gospode, samo li hari manuša ka oven spasime?”

A o Isus phenda lenđe: ²⁴ “Den sa tumendar te derdinen maškaro tesno udar e nebosoro adalese so but džene, vačerava tumenđe, ka roden te derdinen, ali naka šaj. ²⁵ Kad o čherutno ka uštel hem ka phandel o udar, ka ovel kasno. Tegani ka terđoven avri hem ka khuven ko udar vačerindoj: ‘Gospodarona, phrav amende!’ Ali ov ka phenel tumenđe: ‘Na džanav kola injen.’[‡]

²⁶ Tegani ka phenen: ‘Haljam hem piljam tuja, hem tu sikavđan ko amare dizjengere droma.’

²⁷ A ov ka phenel: ‘Vačerava tumenđe da na pendžarava tumen. Š Ciden tumen mandar, sare tumen so čerena bišukaripe!’

²⁸ Tegani ka roven hem but ka holjanen* so ka dikhen e Avraame, e Isaake, e Jakove hem sa e prorokonen ano carstvo e Devlesoro, a tumen frdime avri. ²⁹ O manuša ka aven taro istok hem taro zapad, taro sever hem taro jug hem ka čhiven pe uzalo astali ki gozba ano carstvo e Devlesoro.[†] ³⁰ Ače, okola kolai akana prva tegani ka oven zadnja, a okola kolen akate dikhena sar zadnjonen adari ka oven prva.”[‡]

*E Isusesei phare zako manuša taro Jerusolim
(Mt 23,37–39)*

³¹ I tegani nesave fariseja ale koro Isus hem phende lese: “Dža akatar, adalese so o caro o Irod mangela te mudari tut.”

³² O Isus phenda lenđe: “Džan hem vačeren adala lisicaće: Š ‘Ka ispuđinav e demonen hem ka saslarjav avdive hem tejsa, a ko trito dive završinava.’ ³³ Ali avdive, tejsa hem prektejsa valjani te džav mle dromeja, adalese so izgledini dai o Jerusolim than kote sa o proroci valjani te oven mudarde.*

³⁴ Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudareja e prorokonen hem frdeja bara upro okolende kolen bičhalda tumenđe o Devel! But puti mangljum te čedav te manušen sar i khani ple piličken talo ple phaka,[†] ali tumen na mangljen! ³⁵ Ače, to čher ka ovel napustime![‡] I vačerava tumenđe

---

[‡] **13,25** Na džanav kola injen Ko original terđola: “Na džanav tumen kotar injen.” § **13,27** na pendžarava tumen Ko original terđola: “na džanav tumen kotar injen.” A verčhane: “Na injen mle amala ni mli familija i na injen vičime maje ki gozba.” * **13,28** but ka holjanen Ko original terđola: “krciba e dandengoro”. † **13,29** But Jevreja kola mislinde dai e Devlese ano carstvo, naka oven. Ali but okola kola nane Jevreja taro sa o strane e phuvjakere ka oven ano carstvo e Devlesoro. ‡ **13,30** Ko original terđola: “O prva ka oven zadnja, a o zadnja prva.” Kadi neko “prvo”, adava značinda dai bitno hem da dela pe lese čast. A verčhane: “ka oven najbitnija ... ka oven najhari bitna” ili “O Devel ka del čast ... O Devel ka ladari.” § **13,32** lisicaće O Irod inele lukavo sar lisica. * **13,33** O Isus vačerđa akava adalese so džanda da e Jevrejengere vode hem ole ka mudaren ano Jerusolim sar so lengere pradada mudarde bute averen kola inele proroci bičhalde taro Devel. Ko original terđola: “adalese so našti te ovel adava, o proroko te mudardol avri taro Jerusolim.” † **13,34** sar i khani ple piličken talo ple phaka Adahar i khani štitini ple piličken taro povrede. ‡ **13,35** E Jerusalimesere manuša na prihvatinde e Isuse sar Mesija. O Devel akana olen na prihvatini hem naka štitini len više. Posle e rimesiri vojska uništinda o Jerusolim (70 berš palo Hrist).

da čače naka dikhen man dikote na phenena: 'Blagoslovime! okova kova avela ano anav e Gospodesoro!' "§

14

O Isus anglo fariseja sasljari e namborme ko savato

¹ I ko jekh savato, o Isus inele vičime ko čher nesave farisejengere vođasoro te hal maro, i dželo. Sare so inele adari, šukar ine posmatrinena le,* ² adalese so anglo leste inele nesavo manuš kasere vasta hem o pre inele pherde pani. ³ I o Isus pučlja e učiteljen e Zakonestar hem e farisejen: "Palo e Mojsijasoro zakoni, tromal pe li te sasljari pe namborme manuše ko savato ili na?" ⁴ A on ništa na phende. Tegani o Isus čhivđa plo vas upro namborme manuš, sasljarđa le hem muklja le te džal. ⁵ A olenđe phenđa: "So mislinena tumaro čhavo ili tumaro guruh ko savato perela ano bunari, ini sigate ine ka ikalen le adathar?" ⁶ I na inolen so te phenen ko adava.

O Isus sikaj te ova ponizna hem te na ova sebična

⁷ Kad o Isus dikhlja sar o gostija kola ale te han rodenafse anglune thana bešibnase, phenđa lenđe: ⁸ "Kad injan vičime nekase ko bijav, ma beš ko najšukar than, adalese so šaj maškaro vičime isi nesavo manuš kovai po baro tutar. ⁹ Tegani okova so vičinda tut ka phenel će: 'De o than akalese.' Tegani ka ove lađardo, i ka dža te dole o najpaluno than.

¹⁰ Nego, kad injan vičime, dža hem beš ko najpaluno than. Kad ka dikhel tut okova so vičinda tut ka phenel će: 'Amala, ava beš ko po šukar than!' Tegani sa o gostija ka dikhen kobar injan poštujime. ¹¹ Adalese, ko pes povazdela, ka ovel pravdo; a o ponizna ka oven povzdime."

¹² Tegani o Isus phenđa okolese so vičinda le: "Kad vičineja gostonen ko ručko ili ki večera, ma vičin samo te amalen, te phraljen, te familija, hem te barvale komšijen. Te vičindan olen, hem on tut ka vičinen ko hajba kora pumende te irinen će. ¹³ Nego, kad vičineja ko hajba, vičin e čororen, e sakatimen, e bangen hem e kororen. ¹⁴ Tegani ka ove blagoslovime, adalese so olen nane sar te irinen će. A o Devel ka irini će tegani kad ka vazdel e pravednikonen taro mule."

Nesave prihvatinena te aven e Devlese ki gozba, a nesave na (Mt 22,1-14)

¹⁵ Kad adava šunđa jekh okolendar so beštine uzalo astali, phenđa e Isuses: "Bahtalo! okova kova ka hal maro ano carstvo e Devlesoro!"

¹⁶ A ko adava, o Isus phenđa lese: "Nesavo manuš čerđa bari gozba hem vičinda bute manušen. ¹⁷ I kad sa inele čerdo hajbnase, bičhalđa ple sluga te phenel e vičimende: 'Sai akana čerdo hajbnase. Aven!' ¹⁸ Ali jekh pala avereste lelje te phenen lese sose našti te aven. O prvo phenđa lese: 'Čindum njiva i valjani te džav te dikhav la. Molinava tut, vačer te gospodarese da adalese našti te avav.'† ¹⁹ O dujto phenđa: 'Samo so čindum deše guruhven‡ i džava te dikhav sar ka orinen. Molinava tut,

§ 13,35 O Isus palem ka irini pe ki phuv. Tegani ka pendžaren e jerusalimesere manuša dai ov o Mesija. * 14,1 posmatrinena le Mangle te dikhen ka šaj li te tužinen le zako nesavo bišukar ćeriba. † 14,18 vačer te gospodarese da adalese našti te avav Ko original terdola: "izvinin man". ‡ 14,19 deše guruhven Ko original terdola: "panđž jarmija e guruhencar".

vačer te gospodarese da adalese našti te avav. § 20 O trito phenda: 'Samo so leljum romnja i adalese našti te avav.'*

²¹ I o sluga irinda pe hem phenda sa adava ple gospodarese. Tegani o gospodari holjanda i phenda ple slugase: 'Sidar, ikljov ko droma e dizjakere hem ko trgija i ana akari e čororen, e sakatimen, e kororen hem e bangen.' ²² Kad o sluga čerđa adava, phenda: 'Gospodarona, čerđum adahar sar so phendan, ali pana isi thana.' ²³ I o gospodari phenda lese: 'Ikljov avri tari diz ko droma hem ko staze hem terin e manušen te aven te ovel pherdo mlo čher. ²⁴ Vačerava tumenđe da nijekh okole prvone manušendar kolai vičime naka hal adava so čerđum hajbnase.' "

E Isusesere učenci valjani te oven svesna da ka trpinen zbog lese (Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ I but manuša džana ine dromeja palo Isus. Ov irinda pe nakoro lende hem phenda lende: ²⁶ "Te neko mangela te ovel mlo učeniko, valjani te volini man but više nego ple dade hem pla daja, pla romnja hem ple čhaven, ple phraljen hem ple phenjen, više nego plo dživdipe.† Te na čerđa adahar, našti te ovel mlo učeniko. ²⁷ Ko na akhari plo krsto‡ hem na džala pala mande, našti te ovel mlo učeniko.

²⁸ Adalese so nijekh tumendar naka lel ine te vazdel kula, a angleder adalestar te na bešel te računini o troško te dikhel ka šaj li te završini la. § ²⁹ Te samo čivđa o temelji, i na ačhola le love te završini di o kraj, sare kola ka dikhen adava ka asan lese ³⁰ hem ka phenen: 'Akava manuš lejla te vazdel kula, a našti ine te završini la!'

³¹ Ili, kova caro kad džala te arakhi pe ko mariba avere caronencar, angleder adalestar na bešela te razmislini šukar ka šaj li ple deše hiljadencar te marel pe adaleja kova avela protiv leste ple biše hiljadencar? ³² Te našti, ka bičhali ple manušen koro aver caro, sar pana na alo paše, te pučen le savei o uslovija zako mir. ³³ Adahar da dijekh tumendar kova na mukela sa so isi le, našti te ovel mlo učeniko."*

O učenci valjani te ačhoven verna sledbenici e Isusesere (Mt 5,13; Mk 9,50)

§ **14,19** vačer te gospodarese da adalese našti te avav Ko original terdola: "izvinin man".

* **14,20** Adala manuša kola inele vičime ki gozba uvredinde e caro. Zaki gozba inele pana angleder obavestime, a akana, kad alo o vreme te aven, on izmislinena hovavne hem smešna izgovorija. Sose neko ka činel ine njiva savni nikad ni na dikhlja ili te činel guruvnen saven na dikhlja, ili te ovel čhere pe romnjaja sa o vreme? On smatrinena dai lengoro imanje hem lengiri porodica po bitno e gospodarestar. O Isus upozorinda dai o love, o imanje hem i porodica nikad na valjani te oven po bitna e Devlestar (dikh o stihija 25-33 tele). † **14,26** valjani te volini man but više nego ple dade hem pla daja Ko original terdola: "valjani te mrzini ple dade hem pla daja ..." Akatei o "te mrzinen" preuveličavanje zako po tikoro mangipe. ‡ **14,27** akhari plo krsto Akaja metafora značini da valjani te pokorinen pe e Devlese hem te oven spremna te patinen ko bilo savo način sar te šaj oven e Isusesere učenci, hem te oven spremna te valjanda hem te meren zbog o Isus. O Isus na mislini da dijekh hriščanin valjani te ovel kovime ko krsto. O Rimljanja but puti terinde e manušen te akharen pumare krtstija angleder so kovinde len upro lende sar znako da pokorinena pe e Rimese. § **14,28** Averčhane: Ma aven pala mande te na džanden kobor adava ka koštini tumen. * **14,33** Šukari kad neko mangela te ovel e Isusesoro učeniko, ali te pokušinda te džal palo Isus bizo te akhari plo krsto hem te ačaj sa so isi le, ov ka ovel beskorisno sar o graditelji kova našti ine te završini i kula ili sar o caro kova dželo ko mariba savo našti ine te pobedini.

³⁴ Tegani o Isus phenda: “Šukari o lon. Ali te našalđa plo londipe, soja ov ka londari pe? ³⁵ Esavko nane šukar ni zaki phuv ni zako đubravo, i frdela pe. Phraven tumare kana te šunen!”†

15

O pastiri radujini pe kad arakhi ple našalde bakre (Mt 18,12-14)

¹ But carinici hem prešunde grešnici čedena pe ine uzalo Isus te šunen le. ² A o fariseja hem o učitelja e Zakonestar mrmrljinde vačerindoj: “Akava primini kora peste e grešnikonen hem hala olencar.”*

³ Adalese o Isus phenda lenđe akaja priča: ⁴ “Te nekas tumendar isi šel bakre i jekh olendar našaldilo, so ka ćerel? Ka ačaj e enjavardešuenjen ko gore† hem ka džal te rodel e našalde bakre sa đikote na arakhi le. ⁵ I kad ka arakhi le, ka radujini pe, ka čhivel le ko piće ⁶ hem ka legari le čhere. Tegani ka vičini ple amalen hem ple komšijen kora peste hem ka phenel lenđe: ‘Radujinen tumen mancar! Arakhljum mle našalde bakre.’ ⁷ Vačerava tumenđe, ađahar da ano nebo ka ovel po bari radost zako jekh grešniko kad irini pe taro ple grehija ko Devel‡ nego li zako enjavardešuenja pravедnici kola mislinena da na valjani te obratinen pe.”§

I đuvli radujini pe kad arakhi i kovanica savi našalđa

⁸ O Isus phenda hem akava: “Ili te nesava đuvlja isi deš srebrna kovanice* i jekh našali, so ka ćerel? Ka tharel o svetlo, ka šulaj o čher hem šukar ka rodel i kovanica đikote na arakhi la. ⁹ I kad ka arakhi la, ka vičini ple amalinjen hem ple komšiken kora peste hem ka phenel lenđe: ‘Radujinen tumen mancar! Arakhljum i kovanica savi našalđum.’ ¹⁰ Ađahar, vačerava tumenđe, ovela radost maškaro anđelja e Devlesere zako jekh grešniko kad irini pe taro ple grehija ko Devel.”

O dad radujini pe so irinđa pe lesoro našaldo čhavo

¹¹ I o Isus phenda: “Jekhe manuše ine duj čhave. ¹² I o tikneder čhavo phenda ple dadesa: ‘Dade, de man akana o kotor oto barvalipe klo so pripadini maje.’ I ađahar o dad ulavđa lenđe plo barvalipe.†

¹³ I palo nekobor dive o tikneder čhavo čedinđa sa so inole, dželo ki durutni phuv hem adari halja sa plo barvalipe ađahar so živinđa dilikane. ¹⁴ Kad halja sa o love, ulo baro bokhalipe ani adaja phuv i tegani na inole so te hal. ¹⁵ I dželo te ćerel buti koro jekh manuš kova živinđa adari. Adava

† **14,35** Phraven tumare kana te šunen! Ko original terđola: “Kas isi kana te šunel, nek šunen!”

* **15,2** hala olencar O fariseja na hale ano čhera e manušengere kola na poštujinde lengere stroga zakonja zako thojba, zako dešto kotor hem zako odredime hajba, adalese so darandile da adava ka ćerel e fariseje te ovel nečisto hem zbog adalese te na prihvatini le o Devel. † **15,4** Adava verovatno inele pašnjaci kote o bakre bezbedno hale. Paše uzalo lenđe verovatno inele avara manuš kola arakhle bakren hem pomožinde len ko arakhiba. ‡ **15,7** irini pe taro ple grehija ko Devel Ko original terđola: “pokajini pe (obratini pe)”. § **15,7** enjavardešuenja pravедnici kola mislinena da na valjani te obratinen pe. Adalai o fariseja kola mislinde dai pravедna hem da na valjani te pokajinen pe. * **15,8** srebrna kovanice Ko original terđola “drahme”. O drahmei grčka kovanice oto srebro. Zaki jekh drahma ćerela pe ine buti jekh dive. † **15,12** Palo e jevrejengoro adeti, e phuredere čhavese pripadini ine duj puti više oto nasledstvo negoli avere čhavende. I verovatno e tiknedere čhavese prepelo trećina oto e dadesoro imanje.

manuš bičhalda le pese ko polje te arakhi balen.‡ 16 O čhavo edobor inele bokhalo da manglja te hal adava so hana o bale,§ ali niko na dinda le ništa hajbnase, čak ni adava.

17 A kad lelja te razmislini šukar, phenđa: Mle dadesere bučarnen isi da buderi hajbnase, a me akate merava bokhatar! 18 Ka irinav man koro mlo dad hem ka phenav lese: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! 19 Na injum dostojno akana te vačerav da injum to čhavo. Molinava tut, le man sar jekhe bučarne te čerav buti kora tute.'

20 I lelja te džal koro plo dad. Pana sar inele dur ple dadesere čherestar, lesoro dad dikhlja le sar avela. Pelo e dadese žal, prastandilo di leste, zagrlinda le hem čumudinda le. 21 Tegani o čhavo phenđa: 'Dade, grešindum anglo Devel hem angla tute! Na injum dostojno akana te vačerav da injum to čhavo.'

22 A o dad phenđa ple slugende: 'Sig anen o najšužo ogrtači hem urjaven le! Čhiven lese i angrustik* ko naj hem o sandale† ko pre! 23 Anen okole thuljarde telco te čininen, te ha hem te slavina, 24 adalese so akava mlo čhavo inele mulo, a akana dživdilo, inele našaldo, a akanai arakhlo.' I lelje te veselinen pe.

25 A o phureder čhavo čerela ine buti ki njiva. I ko iriba, alo paše uzalo čher i šunđa bašaliba hem čheliba. 26 Tegani vičinda jekhe sluga te pučel le so ulo adava. 27 O sluga phenđa lese: 'To phral irinda pe čhere. To dad čhinda e thuljarde telco adalese so dikhlja le dživde hem saste.'

28 I o phureder čhavo holjanda hem na manglja te đerdini ko čher. Tegani lesoro dad iknilo hem molinda le te đerdini. 29 A ov phenđa ple dadese: 'Ače, sa edobor berša kandava tut sar robo hem nikad na phagljum to lafi, a nijekhtar na dindan man ni buzore te šaj mle amalancar te veselinav man. 30 A kad alo akava čhavo klo, kova halja to imanje e kurvenar; tu čhindan lese thuljarde telco.'

31 A lesoro dad phenđa lese: 'Mlo čhavo, tu stalno injan mancar. I sa soi mlo-kloi. 32 Ali, valjandam adahar te slavina hem te radujina amen adalese so akava, to phral, inele mulo, a akana dživdilo; inele našaldo, a akanai arakhlo!''

16

Koristinen akala phuvjakoro barvalipe te čeren tumende barvalipe ano nebo

1 O Isus ple učenikonende vačerđa akaja priča: "Jekhe barvale manuše ine upravniko kole tužinde da halja lesoro barvalipe. 2 I o barvalo vičinda le hem phenđa lese: 'So šunava tutar adava? Ana maje o spisko kote pisindan mle lovendar adalese so našti više te čere buti kora mande sar upravniko!'

3 Tegani o upravniko phenđa ana peste: 'So ka čerav kad mlo gospodari ka cidel man tari buti? Na injum edobor zoralo te handav, a lađava te

‡ 15,15 E Jevrejengoro zakoni vačeri dai o bale nečista životinje. Palo akava zakoni, o Jevreja na tromandile te han balano. Dikh 3. Mojs 11,7. Adalese o Jevreja mrzinde balen hem e manušen kola arakkena balen. § 15,16 adava so hana o bale Ko original terđola: "Ijuske oto rogač".

* 15,22 angrustik I angrustik inele znako zako autoritet. † 15,22 sandale Ko adava vreme o sluge/robovija phirde pernange, a o slobodna manuša akharde sandale ko pre.

prosinav. ⁴ Džanav so te čerav te šaj o manuša priminen man pumende ano čera* kad ka ovav cidime tari buti.'

⁵ I vičinda sa ple gospodaresere dužnikonen, i phenda e prvonese: 'Kobor aveja mle gospodarese?' ⁶ A ov phenda: 'Šel burija uljeja.'† Tegani o upravniko phenda lese: 'Sidar le o lil klo hem čhiv da aveja lese pinda.'

⁷ I pučlja avere: 'A tu kobor aveja mle gospodarese?' A ov phenda: 'Šel burija‡ điveja.' I olese da phenda o upravniko: 'Le o lil klo hem čhiv da aveja lese oftovardeš.'

⁸ I o gospodari pohvalinda e nepoštenone upravniko so inele džando hem so adahar postupinda. Akava mothoj dai o manuša oti akaja phuvš po džande ko postupci premalo pumarende taro manuša oto svetlost.*

⁹ Vačerava tumende: čeren o manuša te oven tumare amala adahar so ka pomožinen lende akale phuvjakere barvalipnaja†, te šaj, kad naka ovel tumende više korisno adava barvalipe, te oven primime ano večna čera‡ ano nebo.

¹⁰ Kovai verno ano najtikore buća, ov ka ovel verno hem ano najbare; a kova nane pravedno ano najtikore buća, ov naka ovel pravedno hem ano najbare. ¹¹ Te na injen verna ano akala phuvjakoro barvalipe, ko ka mukel tumende ano vasta o čačimasoro barvalipe? ¹² Te na injenle verna ano averesoro barvalipe, ko ka del tumen tumaro?

¹³ Nijekh sluga našti kandel duje gospodaren. Ili ka mrzini jekhe, a ka volini e dujtone; ili jekhese ka ovel poslušno, a e dujtone naka podnosini. Našti kanden hem e Devle hem o barvalipe."

¹⁴ Sa adava, so vačerđa o Isus, šunde o fariseja kola volinde barvalipe, i asandile lese. ¹⁵ A o Isus phenda lende: "Tumen injen adala so čerena tumen pravedna anglo manuša, ali o Devel džanel dai tumare vile bišukar. Jer soi but vredno e manušende, adavai gadno e Devlese."

O lafi e Devlesoro isi le trajno autoritet

(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)

¹⁶ Tegani o Isus phenda: "O Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere sikavena ine e manušen di o aviba e Jovanesoro, a od tegani vačeraja o Šukar lafi taro carstvo e Devlesoro hem terinaja sarijen te derdinen ano leste. ¹⁷ A palem, angleder o nebo hem i phuv ka nakhen, negoli jekh slovo oto Zakoni e Mojsijasoro te properel, te našali plo autoritet.

¹⁸ Jekh primer: Kova tumendar ačhaj pla romnja hem lela avera, čerela preljuba. Hem kova lela romnja kola o rom muklja, isto čerela preljuba."

Priča e barvalestar kova na manglja te šunel e Devlesoro lafi

* **16,4** o manuša priminen man pumende ano čera Ov nadini pe da adala manuša ka pomožinen lese kad ka ačhol bizi buti. † **16,6** Adava inele di ko 3.000 litarja ulje oto masline. ‡ **16,7** Šel burija Ko original terdola: "Šel kôrovija." Adava inele di ko 20.000 kilja. § **16,8** manuša oti akaja phuv Manuša kola na džanen e Devlese. * **16,8** manuša oto svetlost E Devlesere manuša. † **16,9** akale phuvjakere barvalipnaja Ko original terdola: "nepošteno barvalipe". Akate koristini pe o lafi "mamon" so ko aramejski značini barvalipe. Adava isto lafi koristini pe hem ko 16,13. ‡ **16,9** te oven primime ano večna čera Akava verovatno značini da kad pomožinena e čororende, on ka radujinen pe kad ka dikhen tumen ano nebo.

19 O Isus phenda: "Inele nesavo barvalo manuš kova urjela pe ine sa ano najšuže šejas hem taro dive ko dive hala ine najšukar habinja. 20 Angli lesiri kapija sa ano čirevija pašljola ine nesavo čororo manuš palo anav Lazar. 21 Ov but manglja te čaljari pe okolestar so ačhola ine palo hajba e barvalesoro. I ko sa adava, sar pašljola ine angli kapija, di o diline đukle avena ine hem ližinena lesere čirevija. 22 Kad mulo o čororo, o anđelja legarde le e Avraamese ki angali.* I o barvalo da mulo hem inele parume. 23 I ano than e mulengoro,† ano bare muke, o barvalo vazdinđa ple jača hem odural dikhlja e Avraame hem e Lazare lese ani angali.

24 Tegani vičinda: 'Pradade Avraame, smilujin tut maje hem bičhal e Lazare te čhivel plo upruno kotor e najestar ano pani hem te avel te šudrari mli čhib, adalese so but injum mučime ani akaja jag.'

25 A o Avraam phenda: 'Mlo čhavo, setin tut da priminđan to šukaripe tuče ko dživdipe, a o Lazar plo bišukaripe. A akanai e Lazarese šukar akate, a tu mučineja tut. 26 Sem adava, isi bari provaliya maškar amende hem tumende i te manglja neko te nakhel akatar kora tumende ili adathar kora amende, naka šaj.'

27 A o barvalo phenda: 'Onda molinava tut, pradade Avraame, bičhal e Lazare mle dadese ko čher. 28 Adari isi man pandž phralja. Nek o Lazar vačeri lenđe te irinen pe taro pumare grehija ko Devel‡, te na aven hem on ko akava than e mukengoro.'

29 A o Avraam phenda: 'Isi len o Zakoni e Mojsijasoro hem o Lila e purane prorokonengere. Nek šunen olen!'

30 A ov phenda: 'Nane adava dovoljno, pradade Avraame! Ali te alo lenđe nekó taro mule, ka obratinen pe.'

31 I o Avraam phenda lese: "Te na šunde adava so pisinđa o Mojsije hem o proroci, naka šunen ni te neko uštino taro mule.'" "

17

O učenicu valjanena te oven verna sluge e Devlesere (Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

1 O Isus phenda ple učenikonende: "O iskušnja čače ka aven, ali pharo okolese prekala kaste avena! 2 Olese ka ovel ine po šukar ki men te ovel lese phandlo baro bar* hem te ovel frdime ano more, nego te čerel jekh akale tikorendar† te perel ano greh. 3 Arakhen tumen! Te grešinđa nesavi verno osoba, vačer lače so adava nane šukar, a te pokajinđa pe, oprostini lače. 4 I te efta puti ko dive grešini premala tute hem efta puti avela kora tute hem vačeri će: 'Kajinav man', oprostini lače."

5 O apostolja phende e Gospodese e Isusese: "De amen po bari vera!"

§ **16,19** sa ano najšuže šejja Ko original terđola: "ano skerlet hem ano lan". * **16,22** e Avraamese ki angali Akate mislini pe da o Avraam hem o Lazar pašlile jekh uzala avereste ki gozba. Adava inele e grkengoro način sar hana ine ki gozba. O radost ano nebo čestoi ano Lafi e Devlesoro mothovdo sar gozba. † **16,23** Ko original terđola: "Had". O anava "Had" hem "šeoł" ani Biblija koristinena pe zako meriba hem zako than kote o duše e manušengere džana kad merena. ‡ **16,28** Nek o Lazar vačeri lenđe te irinen pe taro pumare grehija ko Devel Ko original terđola: "Nek upozorini len". * **17,2** baro bar Ko original terđola: "bar e mlinesoro". † **17,2** jekh akale tikorendar Akate mislini pe upro manuša kola korkore pumen našti braninen, sar o čhavore.

⁶ A o Gospod phenda: "Te isi tumen vera tikori sar zrno oti goruŝica,[‡] ka phenen ine akale kaŝtese: [§] 'Ikal tut oto koreno hem sadin tut ano more!' I ka ŝunel tumen ine.

⁷ Kova tumendar ka phenel ine ple slugase, kova handela ili arakhi e bakren, kad irini pe tari njiva: 'Siđar ava akari hem beŝ te ha maro?'

⁸ Na li angleder ine ka phenel lese: 'Ćer maje te hav, phand tut i kecelja hem kande man đikote hava hem pijava, a palo adava tu ka has hem ka pije?' ⁹ Na li valjani te zahvalini e slugase adalese so ćerđa adava so ine lese phendo? Na valjani. ¹⁰ Ađahar hem tumen, kad ćerena sa so phenda tumende o Devel, vaćeren: 'Amen injam sluge kolende na valjani te zahvalini pe! Ćerđam samo soi amari buti!' "

O Isus sasljaru deŝe gubavconen, a samo jekh zahvalini lese

¹¹ I sar o Isus džala ine nakori diz Jerusolim, nakhino maŝkari regija Samarija hem i regija Galileja. ¹² I sar đerdini ine ko nesavo gav, nakoro leste ale deŝ gubavci kola terdine po dur olestar ¹³ hem vićinde: "Isuse, Gospodarona, smilujin tut amende!"

¹⁴ Kad dikhlja len o Isus, phenda lende: "Džan hem mothoven tumen e sveštenikonende!"* I sar ine džana dromeja, sasile tari guba.

¹⁵ I jekh olendar kad dikhlja so sasilo, irinda pe koro Isus slavindoj e Devle oto sa o glaso. ¹⁶ Pelo anglo lesere pre mujeja đi phuv, zahvalindoj lese. A ov inele Samarijanco.

¹⁷ Tegani o Isus pućlja: "Na li deŝ sasile? A kaj pana okola enja? ¹⁸ Nijekh li olendar na araćhilo te irini pe hem te slavini e Devle, sem akava jekh kova čak nane ni Jevrejco?" ¹⁹ I phenda e manuŝese: "Uŝti hem džala! Ti vera spasinda tut!"

O Isus upozorini e ućenikonen te oven spremna zako lesoro dujto aviba (Mt 24,23-28, 37-41)

²⁰ Jekh dive o fariseja pućle e Isuse kad ka avel o carstvo e Devlesoro. O Isus phenda lende:

"O carstvo e Devlesoro na avela e znakonencar saven ka ŝaj te dikhen tumare jaćhencar. ²¹ Naka ŝaj te phenel pe: 'Aće akatei!' ili 'Eće adari!' Adalese soi o carstvo e Devlesoro maŝkara tumende!"

²² Tegani phenda ple ućenikonende: "Avela o vreme kad ka mangel te dikhen jekh oto dive kad me, o Čhavo e manuŝesoro, ka vladinav sar caro,[†] ali naka ŝaj te dikhen. ²³ O manuŝa ka phenen tumende: 'Eće adari!' ili 'Aće akatei!' Ali ma džan olencar te roden man! ²⁴ Adalese so o aviba e Manuŝesere Čhavesoro ko lesoro dive ka ovel sar i munja kad činela taro jekh krajo e nebosoro, a svetlini ko dujto. ²⁵ Ali angleder adalestar valjani but te patinav hem te ovav odbacime akala generacijatar.

²⁶ Hem sar so inele ano vreme kad o Noje živinda, ađahar ka ovel hem ano vreme kad me, o Čhavo e manuŝesoro, ka avav. ²⁷ O manuŝa ine hana hem pijena, lena pe hem dena pe sa đi o dive kad o Noje đerdinda ki barka. Tegani alo o baro pani hem tasavđa sarijen kola na inele ani barka.

[‡] **17,6** seme oti goruŝica Akava seme ili zrno inele but tikoro. O Isus adaleja vaćeri da olen nane ni hari vera. [§] **17,6** kaŝtese Ko original terdola: "dudinka". * **17,14** mothoven tumen e sveštenikonende O gubavci valjande te roden potvrda taro svešteniko dai sasljarde tari guba.

[†] **17,22** Ko original terdola: "jekh oto dive e Manuŝesere Čhavesere".

²⁸ Ađahar da inele ano vreme kad o Lot živinda. O manušā ani diz Sodoma ine hana hem pijena, činena hem biknena, sadinena hem vazdena čhera. ²⁹ A ko dive kad o Lot iklilo tari Sodoma, odupral sar bršin peli jag hem žuta bara save thabljona[‡] hem mudarđa sarijen kola ačhile ani diz. ³⁰ Ađahar da o manušā naka oven spremna ko dive kad me, o Čhavo e manušesoro, ka avav.[§] ³¹ Ko adava dive, ko ka ovel upro čher,* a lesere stvarija ano čher, ma te huljel te lel len. Ađahar da, ko ka ovel ki njiva, ma te irini pe čhere palo ple stvarija. ³² Setinen tumen so ulo e Lotesere romnjaće![†] ³³ Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, naka ovel le večno dživdipe; a ko našali plo dživdipe, ka ovel le večno dživdipe.[‡] ³⁴ Vačerava tumende, ki adaja rat kad ka irinav, duj džene ka pašljon ko jekh than e pašljobjnasoro. Jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe. ³⁵ Ka oven duj đuvlja kola zajedno ka ćeren hajbnase.[§] Jekha ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe. ³⁶ Duj murša ka ćeren buti ki njiva; jekhe ka lel pe, a e dujtone ka ačaj pe.”*

³⁷ I on pučle e Isuse: “Kaj, Gospode?”

A ov phenda lende: “Kaj isi mulo telo, adari čedena pe o lešinarija.”[†]

18

O Devel pomožini okolende kola molinena bizo odustajiba

¹ Tegani o Isus vačerđa ple učenikonende priča te sikaj len sar stalno valjani te molinen pe bizo te odustajinen. Vačerđa: ² “Inele nesavo sudija ani jekh diz. Na darandilo e Devlestar hem na ačhilo lese đī o manušā. ³ A inele hem nesavi udovica ani adaja diz. Oj stalno avela ine koro leste hem molini le: ‘De man pravda anglo okova kova tužini man!’ ⁴ Ov jekh vreme na manglja te pomožini laće. Ali kad nakhlo nesavo vreme, phenda korkoro pese: ‘Tako na darava e Devlestar hem na ačhilo maje đī o manušā, ⁵ ka dav pravda akala udovicaće, adalese so but puti avela kora mande, i te na avel više te dosadini man!’ ”

⁶ Tegani o Gospod o Isus phenda: “Razmislinen adalestar so phenda o nepravedno sudija!”* ⁷ O Devel li naka del pravda ple birimende kola rat hem dive molinena le? Ov li ka ačaj len te adžičeren? ⁸ Vačerava tumende, ka del len pravda sigate. Ali kad me, o Čhavo e manušesoro, ka irinav ki phuv, ka arakhav li manušen kolen isi esavki vera?”

O Devel opravdini e poniznonen kola kajinena pe

⁹ Tegani o Isus vačerđa akaja priča okolende kola mislinde dai pravedna, a averen dikhle sar po tikoren pumendar: ¹⁰ “Duj manušā dzele ko Hram te molinen pe: jekh fariseji, a o dujto cariniko. ¹¹ O fariseji, terdindoj,

[‡] **17,29** žuta bara save thabljona sumpor **§** **17,30** ka avav Ko original terdola: “ka mothovav man”. * **17,31** Ko adava vreme o Jevreja ćerde čhera saven inele ravna krovija kote volinde te odmorinen hem te družinen pe. [†] **17,32** Na šunda e Devlesiri naredba te na dikhel napalal nakori Sodoma hem o Devel kazninda la zajedno e manušencar tari Sodoma. [‡] **17,33** Ko original terdola: “Ko dikhela te arakhi plo dživdipe, ka našali le; a ko našali le, ka ačaj le.” **§** **17,35** ka ćeren hajbnase Ko original terdola: “ka meljinen o điv”. * **17,36** Ano but grčka rukopisija nane akava stih. [†] **17,37** Kad o manušā dikhena e lešinaren sar čedena pe, džanēn dai adari mulo telo. Ko isto način, sarijēnde ka ovel jasno kad e Devlesoro sudo avela. * **18,6** Averčhane: “Akava sudija inele nepravedno, ali den pažnja ko adava so ov odlučinda!”

molinda pestar: 'Devla, hvala će so na injum sar avera manuša: čora, nepravedna, preljubnici ili sar akava cariniko. ¹² Postinava duj puti ano kurko; dava će dešto kotor oto sa so priminava.'

¹³ A o cariniko, terdindoj odural, na manglja ni te dikhel nakoro nebo, nego khuvela pe ine ko gruda te mothoj pli tuga hem vačeri: 'Devla, ov milosno maje, e grešnikose!' ¹⁴ Vačerava tumenđe: akava cariniko irinda pe čere opravdime anglo Devel, a na o fariseji! Adalese so đijekh kova povazdela pe, ka ovel pravdo; a o ponizna ka oven povazdime."

*O carstvo e Devlesoroi okolenđe kolai ponizna sar o čhavore
(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)*

¹⁵ O manuša anena ine anglo Isus pumare tikore čhavoren te čhivel ple vasta upro lende hem te blagoslovini len. I kad o učenici dikhle adava, vačerenena lende ine te na čeren adava. ¹⁶ Ali o Isus vičinda len angla peste vačerindoj e učenikonende: "Muken e čhavoren te aven kora mande hem ma braninen lende, adalese so esavkenđe pripadini o carstvo e Devlesoro! ¹⁷ Čače vačerava tumenđe, ko na primini o carstvo e Devlesoro sar adala čhavore, naka đerdini ano leste."

*Pharoi e barvalenđe te đerdinen ko carstvo e Devlesoro
(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)*

¹⁸ I nesavo šerutno e jevrejengoro pučlja e Isuse: "Učitelju šukareja, so valjani te čerav te dobinav o večno dživdipe?"

¹⁹ A o Isus phenđa lese: "Sose vičineja man šukareja?† Samo o Devel šukar. ²⁰ O naredbe e Devlesere džane: 'Ma čer preljuba!', 'Ma mudar!', 'Ma čor!', 'Ma svedočin hovavnel!', 'Poštujin te dade hem te daja! "

²¹ Tegani o šerutno phenđa: "Sa adava ičerava pana taro tikoripe."

²² Ko adava, o Isus phenđa lese: "Pana jekh ačhola tut te čere: biknin sa so isi tut, a o love de e čororende i ka ovel tut barvalipe ano nebo. Tegani ava hem phir pala mande." ²³ A ov kad šunđa adava, rastužisalo adalese so na manglja te biknel plo baro barvalipe.

²⁴ A kad dikhlja le o Isus sar rastužisalo, phenđa: "Kobori pharo e barvalenđe te đerdinen ko carstvo e Devlesoro! ²⁵ Po lokhei e kamilaće te nakhel maškaro kan e suvjakoro nego e barvalese te đerdini ko carstvo e Devlesoro."

²⁶ A o manuša kola šunde adava, phende: "Kova onda šaj te ovel spasime?"§

²⁷ A o Isus phenđa lende: "So nane moguće e manušende, mogućei e Devlese."

²⁸ O Petar phenđa: "Ače, amen sa ačhavdam te dža pala tute."

† **18,17** O Devel rodela e manušendar te prihvatinen lesiri vlast upro lende ano pouzdanje hem ani poniznost. Averčhane: "ko mangela te đerdini ano carstvo e Devlesoro valjani te primini le ano pouzdanje hem ani poniznost sar o čhavoro." ‡ **18,19** šukareja O Isus pučela akava te dikhel da li o manuš haljola koi o Isus, dai o Isus Devel. Te o manuš prihvatinda le sar Devle, onda ka prihvatini e Isusesoro lafi te biknel sa so isi le hem te džal palo leste. § **18,26** O Jevreja mislinde da o manuš ulo barvalo adalese so o Devel blagoslovinda le adalese soi adava manuš pravdedno. Mislinde da o čorore manuša verovatno na inele pravdedna. I kad o manuša, kola šunena ine e Isuse, šunde da nane moguće e barvale manušese te đerdini ano carstvo e Devlesoro, pretpostavinde da o čorore manuša našti te nadinen pe da o Devel ka spasini len taro sudo.

²⁹ A o Isus phenda lenđe, e učenikonenđe: “Čače vačerava tumenđe, đijekh kova ačhavđa plo čher, ili e romnja, ili e phraljen, ili e dade hem e daja, ili e čhaven zbog o carstvo e Devlesoro,* ³⁰ ka primini po više ko akava sveto adalestar so ačhavđa hem ka primini o večno dživdipe ko sveto savo avela.”

O Isus trito puti vačeri ple meribnastar
(Mt 20,17–19; Mk 10,32–34)

³¹ O Isus cidinda pe e dešuduje apostolencar ki strana hem phenda lenđe: “Ače, džaja nakoro Jerusalim. Adari ka ovel sa adava so o proroci pisinde ko Sveto lil mandar, e Manušesere Čhaviestar. ³² Ka den man ko manuša kola nane Jevreja. On ka maren muj mancar, ka vredinen man hem ka čhugaren man. ³³ Ka šibinen man hem ka mudaren man, ali o trito dive ka uštav taro mule.”

³⁴ O učenici na halile ništa adalestar so o Isus vačerđa lenđe. O značenje adale lafengoro inele garavdo olendar i na džande sostar o Isus vačeri.

O Isus sasljari e korore prosjako
(Mt 20,29–34; Mk 10,46–52)

³⁵ Kad o Isus alo paše uzali diz Jerihon, uzalo drom bešela ine nesavo kororo manuš hem prosini. ³⁶ Kad o kororo manuš šunda sar o narodo nakhela, raspučlja pe soi adava. ³⁷ I phende lese so o Isus o Nazarećanin nakhela. ³⁸ Tegani o kororo vičinda: “Isuse, Čhaveja Davidesereja,† smilujin tut maje!” ³⁹ A o manuša kola phirde anglo Isus vičinde upro leste te traini, ali ov pana po zorale vičinda: “Čhaveja Davidesereja, smilujin tut maje!”

⁴⁰ Tegani o Isus terdino hem naredinda te anen e korore anglo leste. I kad ande le, o Isus pučlja le: ⁴¹ “So mangeja te ćerav će?”

A o kororo phenda: “Gospode, mangava te dikhav.”

⁴² I o Isus phenda lese: “Dikh! Sasljardo injan adalese so verujndan.”

⁴³ I otojekhvar o kororo šaj ine te dikhel hem phirđa palo Isus slavindoj e Devle. I sa o manuša kola dikhle adava so ulo zahvalinde e Devlese.

19

O spasenje alo ano čher e Zakejesoro e carinikosoro

¹ O Isus đerdinda ani diz Jerihon. I sar nakhela ine maškari diz, ² alo nesavo manuš palo anav Zakej te dikhel le. O Zakej inele jekh taro šerutne e carinikonengere ani diz hem inele barvalo. ³ Ov ćerela ine nesar te dikhel koi adava o Isus, ali našti ine taro narodo adalese so inele pretičkoro. ⁴ Adalese prastandilo po anglal hem uklinda upro e smokvakoro kaš te šaj dikhel e Isuse adalese so džanda da valjani te nakhel adathar.

⁵ A kad o Isus reslo adari, dikhlja upre hem phenda lese: “Zakej, hulji sigate! Avdive valjani te ovav ano to čher.”

* **18,29** zbog o carstvo e Devlesoro Averčhane: “te pokorini pe e Devlese sar ple carose”. † **18,38** Čhaveja Davidesereja O Isus inele potomko e Davidesoro, e Izraelesere najbitnone carosoro. “Čhavo e Davidesoro” inele titula zako Mesija.

⁶ I o Zakej huljilo sigate hem anda le čhere kora peste radosno. ⁷ Sa o manuša kola dikhle adava vačerde e Isusestar so na valjanđa te džal te bešel e grešnikoja lese ano čher.*

⁸ A o Zakej terdino hem phenđa e Gospodese e Isuses: “Ače, Gospode, ekvaš oto barvalipe mlo ka dav e čororende, a te nekas hovavđum, ka irinav lese štar puti više.”

⁹ A ko adava, o Isus phenđa lese: “Avdive o Devel anda o spasenje ano akava čher,† adalese soi hem o Zakej potomko e Avraamesoro.‡ ¹⁰ Me, o Čhavo e manušesoro, aljum te rodav hem te spasinav e našalden!”§

O manuša valjani te oven verna adžicerindoj o carstvo e Devlesoro (Mt 25,14–30)

¹¹ But manuša šunena ine adava so o Isus vačerđa. I sar o Isus inele paše uzalo Jerusalem, o manuša mislinde da o carstvo e Devlesoro otojekhvar ka mothoj pe.* Adalese so ađahar mislinde, o Isus phenđa lenđe pana jekh priča: ¹² “Inele jekh ugledno manuš kova spremisalo te džal ki durutni phuv koro jekh baro vladari kova ka čhivel le zako caro upri lesiri phuv, a palo adava te irini pe čhere. ¹³ I vičinđa ple deše slugen, dinda len po ekvaš kilo srebro† hem phenđa lenđe: ‘Ćeren maje više love ađahar so ka ćeren buti adaleja đikote na avava.’ I dželo ko drom. ¹⁴ A o manuša oti lesiri phuv mrzinde le i bičhalde pumare manušen koro baro vladari vačerindoj: ‘Na mangaja akale te ovel amaro caro.’

¹⁵ Kad o ugledno manuš irinđa pe sar caro, terinđa te vičinen koro leste okole slugen, kolende dinda love, te dikhel kobor love ćerde lese. ¹⁶ O prvo sluga alo vačerindoj: ‘Gospodarona, oto love‡ save dindan man, ćerđum deš puti edobor.’§ ¹⁷ I ov phenđa lese: ‘But šukar. Tu injan šukar sluga! Adalese so injanle maje verno ko najhari, dava tut te vladine upro deš dizja!’

¹⁸ O dujto sluga alo vačerindoj: ‘Gospodarona, oto love* save dindan man, ćerđum pandž puti edobor.’† ¹⁹ I lese phenđa: ‘Dava tut te vladine upro pandž dizja!’

²⁰ O trito sluga alo vačerindoj: ‘Gospodarona, ače te love‡ save dindan man. Garavđum len ano jekh kotor e šejengoro. ²¹ Ćerđum ađahar adalese so darandiljum tutar so injan strogo manuš. Leja so nane klo hem čedeja so avera manuša sejinde.’§

* **19,7** O Jevreja mrzinde e carinikonen hem smatrinde da nijekh šukar manuš na valjani te družini pe olenkar. † **19,9** o Devel anda o spasenje ano akava čher Ko original terdola: “alo o spasenje ano akava čher”. ‡ **19,9** potomko e Avraamesoro Averčhane: “manuš kole isi vera savi inele e Avraame”. § **19,10** e našalden Okolen kola našaldile e Devlesere dromestar. * **19,11** O Jevreja verujinđe da o Mesija ka anel o carstvo e Devlesoro samo so ka avel ko Jerusalem. Averčhane: “da o Isus odmah ka lel te vladini upro carstvo e Devlesoro.” † **19,13** ekvaš kilo srebro Ko original terdola: “mina”. Đijekhese po jekh mina, so tegani inele sar plata zako trine masekengiri buti. ‡ **19,16** love Ko original terdola: “mina”. § **19,16** deš puti edobor Ko original terdola: “deš mine”. * **19,18** love Ko original terdola: “mina”. † **19,18** pandž puti edobor Ko original terdola: “pandž mine”. ‡ **19,20** love Ko original terdola: “mina”. § **19,21** Leja so nane klo hem čedeja so avera manuša sejinde Akava verovatno inele izreka. Manuš kova lela so nane olesoro, ili kova čedela o hajba savo avera sejinde adavai metafora okolese kova barvaljola nekasere avresere phara bučatar.

²² A ov phenda lese: "Tu na injan šukar sluga! Palo te lafija ka sudinav tut. Te džandan so injum strogo manuš, da lava so nane mlo hem čedava so avera sejinde, ²³ sose onda na dindan mle love ki kamata? Ği akana ka ovel man ine više love save ka lav ine avindoj čhere." ²⁴ Tegani phenda okolenđe kola terdine uzalo leste: "Len akale slugastar o love* hem den len okolese kas isi deš puti edobor!"†

²⁵ A on inele protiv hem phende: "Ali, gospodarona, ole već isi pandž kilja srebro."‡

²⁶ O caro phenda: "Dikhena daš đijekhe kas isi, ka del pe lese pana, a okole kas nane ka lel pe lestar hem okova hari so isi le.* ²⁷ A okolen mle neprijatelj, so na mangle te ovav lengoro caro, anen akari hem činen len angla mande!"

*O Isus džala nakoro Jerusalem sar caro
(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Jn 12,12-19)*

²⁸ I kad vačerda lende adava, o Isus dželo nakoro Jerusalem phirindoj anglo ple učenici. ²⁹ Kad alo paše uzalo gava Vitfaga hem Vitanija, uzali gora vičimi E maslinakiri, bičhalđa duje učenikonen ³⁰ vačerindoj: "Džan ko adava gav savoi angla tumende. I kad ka đerdinen, ka arakhen phandle terne here upro saveste pana nijekh manuš na beštino.† Phraven le hem anen le akari. ³¹ Te neko pučlja tumen: 'Sose phravena le?', vačeren lese: 'E Gospodese valjani.'"‡

³² On džeze hem arakhle ađahar sar so phenda lende o Isus. ³³ I sar phravena ine e terne here, o manuša, kasoro inele o terno her, pučle len: "Sose phravena e terne here?"

³⁴ A on phende: "E Gospodese valjani." ³⁵ I ande e here anglo Isus. Čivde pumare fostanja upro her hem pomožinde e Isusese te uštel upro leste.

³⁶ I sar džala ine anglal bešindoj upro her, o manuša dinde le čast ađahar so buljarena ine pumare fostanja upro drom anglo leste.‡ ³⁷ A kad alo paše uzalo than kotar huljela pe ine tari E maslinakiri gora, sa o učenici so inele adari lelje radosno hem oto sa o glaso te slavinen e Devle zako sa o čudesija save dikhle, ³⁸ vačerindoj:

"Blagoslovime o Caro
kova avela ano anav e Gospodesoro!
Nek ovel mir ano nebo
hem slava e Devlese ko učipe!"

³⁹ Tegani nesave fariseja, kola inele maškaro lende, phende e Isusese: "Učitelju, phen te učenikonende te na vačeren adava."

⁴⁰ A o Isus phenda lende: "Phenava tumende, te trainde on, o bara ka vičinen slavindoj!"

E Isusesei phare so o dizutne oto Jerusalem na pendžarena le

* **19,24** o love Ko original terdola: "i mina". † **19,24** deš puti edobor! Ko original terdola: "deš mine". ‡ **19,25** pandž kilja srebro. Ko original terdola: "deš mine". § **19,26** Dikhena da Ko original terdola: "Vačerava tumende da". * **19,26** Averčhane: "đijekh kova šukar koristini okova soi lese dindo, ka del pe lese pana ... e manušestar kova na koristini šukar okova soi lese dindo, ka lel pe lestar ..." † **19,30** nijekh manuš na beštino Samo o životinje upro savende pana niko na beštino oni prikladna e Devlese ili e carose (dikh 4. Mojs 19,2; 5. Mojs 21,3; 1. Sam 6,7). ‡ **19,36** Verovatno adaleja mangle te mothoven da prihvatina e Isuse te ovel lengoro caro (dikh 2. Car 9,13).

⁴¹ I kad o Isus alo paše uzalo Jerusalem, dikhindoj i diz, runđa laće
⁴² vačerindoj: “Oh, so bi mangava hem tu avdive te džane so ka anel
će mir![§] Ali akanai garavdo te jačendar. ⁴³ Ka aven o dive kad te
neprijatelja ka čiven će barikade,* ka opkolinen tut hem taro sa o strane
ka pritiskinen tut. ⁴⁴ Ka uništinen hem tut hem te dizutnen. Naka ačhaven
ni jekh bar ko lesoro than adalese so na pendžardan o vreme kad o Devel
alo te spasini tut.”†

O Isus na mukela te biknel pe ano Hram

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Jn 2,13-22)

⁴⁵ Kad o Isus alo ano Jerusalem, đerdinđa ano boro e hramesoro hem
lelja te ispuđini adathar okolen so biknena. ⁴⁶ Phendā lende: “Pisimei ko
Sveto lil: ‘O čher mlo ka ovel than kote o manuša ka molinen pe’, a tumen
čerđen lestar ‘than kote čedena pe o čora!’”‡§

⁴⁷ I oto dive ko dive, o Isus sikavđa e manušen ano boro e hramesoro. A
o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar zajedno e jevrejengere
starešinencar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ⁴⁸ ali na
arakhle so te čeren adalese so sa o manuša pažljivo šunena ine lesoro
sikaviba.

20

*E Jevrejengere vođe na mangle te prihvatinen da o Devel dinđa autoritet
e Isuses*

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

¹ I jekhvar sar o Isus sikaj ine e manušen ano boro e hramesoro hem
vačeri lende ine o Šukar lafi, ale uzalo leste o šerutne sveštenici, o učitelja
e Zakonestar hem o starešine ² hem pučle le: “Vačer amendē kotar tuće
pravo te čere akava? Ko dinđa tut pravo?”

³ A o Isus phendā lende: “Hem me tumen ka pučav nešto. Vačeren
maje: ⁴ Ko dinđa pravo e Jovanese te krstini e manušen, o Devel kovai
ano nebo ili o manuša?”

⁵ A on raspravinde pe maškara pumende vačerindoj: “Te phendā ‘o
Devel kovai ano nebo’, ov ka pučel amen sose onda na verujinđam lese.

⁶ A te phendā ‘o manuša’, sa o manuša ka mudaren amen ađahar so ka
frđen bara upra amendē, adalese soi uverime da o Jovan inele proroko.”

⁷ Adalese phende e Isuses da na džanen ko dinđa pravo e Jovanese.

⁸ I o Isus phendā lende: “Ni me onda naka phenav tumendē kotar maje
pravo akava te čerav.”

§ **19,42** O Isus mothoj plo tugujiba da o manuša taro Jerusalem propustinde i prilika te oven
mirime e Devleja. * **19,43** ka čiven će barikade ađahar niko naka šaj te ikljol taro Jerusalem
ili te đerdini ano leste bizo mukiba e neprijateljengoro. † **19,44** Akala stihija opisivena i opsada,

kaj i vojska opkolini i diz sava isi duvariya. Kad i vojska opkolini i diz, o manuša našti ikljon olatar
hem niko našti pomožini lende. O Isus džandā da adava ka ovel e Jerusalemese ki budučnost, hem
ulo adava. Ko 70. berš palo Hrist, e rimesiri vojska opkolinda o Jerusalem hem adari mudarda
bute manušen. ‡ **19,46** than kote čedena pe o čora! Ko original terđola: “pećina e čorengiri”.

§ **19,46** O Isus ukorinda e manušen kola biknena adalese so čerena ine e Hrameja so o Devel na
manglja. O Devel manglja o manuša te molinen pe ano lesoro Hram, ali o manuša kola biknena
koristinde o Hram sar pijak. On da hovavena ine e manušen ađahar so rodena lendar više love
zako stvarija save valjani zaki žrtva.

*O Isus uporedini e jevrejengere vođen e bišukare vinogradarencar
(Mt 21,33–46; Mk 12,1–12)*

⁹ Tegani o Isus lelja te vačeri e narodose akaja priča: “Nesavo manuš sadinda vinograd, iznajminda le e vinogradarende hem dželo ko drom ko but vreme. ¹⁰ I kad alo o vreme te čeden pe o drakha, bičhalđa e sluga koro vinogradarija te šaj den le oto bijandipe e drakhakoro sar so dogovorinde pe. Ali o vinogradarija marde le hem bičhalde le palal čuče vastencar. ¹¹ I o gospodari bičhalđa avere sluga. Ali on hem ole marde, lađarde le hem bičhalde le palal čuče vastencar. ¹² I palem o gospodari bičhalđa koro lende avere sluga. A on čerde le ko rata hem frdinde le avri taro vinograd.

¹³ Tegani o gospodari oto vinograd mislinda pe so te čerel, i phenda: ‘Ka bičhalav lende mle mangle čhave. Šaj ole ka pošujinen.’

¹⁴ Ali kad o vinogradarija dikhle le, vačerde maškara pumende: ‘Akavai o nasledniko. Hajde te mudara le hem amende te ačhol o nasledstvo.’ ¹⁵ I frdinde le avri taro vinograd hem mudarde le.

So mislinena, so ka čerel o gospodari adale vinogradarende? ¹⁶ Ka avel hem ka mudari len, a o vinograd ka iznajmini averende.”

I okola kola šunde adaja priča, phende: “Te na del o Devel adava te ovel!”

¹⁷ A o Isus dikhlja ano lende hem phenda: “A so onda značini adava soi pisime e Mesijastar ano Sveto lil:

‘O bar* savo odbacinde o zidarija
ulo najbitno bar e čheresoro?’†

¹⁸ Đijekh kova perela upro adava bar, ka phagel pe, a te pelo adava bar upra nekaste, ka zgnječini le.”

¹⁹ A o učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici mangle tegani te dolen e Isuse, adalese so džande da adaja priča oto bišukar vinogradarija vačeri olendar, ali darandile e manušendar.

*E verakere vođe našti te dolen e Isuse ko bišukar lafi
(Mt 22,15–22; Mk 12,13–17)*

²⁰ O učitelja e Zakonestar hem o šerutne sveštenici posmatrinena ine e Isuse. Bičhalde koro leste špijunen, kola čerde pe dai iskrena, te tužinen le da vačerđa nešto bišukar i te šaj preden le ko upravniko e rimesoro te osudini le. ²¹ I o špijunja pučle e Isuse: “Učitelju, džanaja da vačereja hem sikaveja šukar hem na dikheja kovai kova, nego čaćimase sikaveja o drom e Devlesoro. ²² Valjani li amen o Jevreja te platina o porez e rimesere carose ili na?”‡

²³ A o Isus džanda so on mangle te prevarinen le i phenda lende:

²⁴ “Mothoven maje i kovanica savaja platinena o porez.§ Kasiri slika hem kasoro anav isi la?”

A on phende: “E carosoro.”

* **20,17** bar Ko adala dive o manuša koristinde bara te vazden duvarija e čherengere. † **20,17** Akate vačeri pe e Mesijastar dai ov sar bar save o zidarija odlučinde te na koristinen le, ali save o Devel čerđa te ovel najbitno bar. ‡ **20,22** On očekujinde e Isusestar te phenel “oja” ili “na”. Te phenda “oja”, onda o Jevreja ka oven ine holjame upro leste adalese so vačeri lende te platinen porez zaki e abandijengiri vlast. Te phenda “na”, onda e verakere vođe ka vačeren ine e Rimljanende da o Isus sikaj e manušen te na ičeren e rimesoro zakoni. § **20,24** kovanica savaja platinena o porez Ko original terđola: “denari”.

²⁵ Tegani o Isus phenda lende: “Onda, den e carose okova so pripadini e carose, a e Devlese okova so pripadini e Devlese.” ²⁶ I adahar o špijunja našti ine te arakhen ništa bišukar ano okova so o Isus vačerđa i trainde adalese so inele zadivime lesere vačeribnaja.

O Isus sikaj da čače isi uštiba taro mule
(Mt 22,23–33; Mk 12,18–27)

²⁷ I ale koro Isus nesave sadukeja* kola vačerena da nane uštiba taro mule. On pučle e Isuse: ²⁸ “Učitelju, o Mojsije amende e Jevrejende phenda so te čerel o manuš te mulo lesoro phral kova pala peste ačhavđa romnja bizo čhave. Adava manuš valjani te lel ple mule phralesere romnja te šaj oj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav.† ²⁹ Adahar, inele efta phralja. O prvo lelja romnja i mulo, a na ačhavđa pala peste čhaven. ³⁰ O dujto phral lelja ple mule phralesere romnja, ali hem ov mulo. ³¹ Tegani o trito phral lelja adala romnja i mulo hem adahar sa avera phralja. I nijekh olendar na ačhavđa čhaven pala peste. ³² Ko kraj muli hem i romni. ³³ Kasiri onda romni oj ka ovel kad ka uštel pe taro mule, a inele dindi ko sa o efta phralja?”

³⁴ O Isus phenda lende: “O manuša ko akava sveto lena pe hem dena pe. ³⁵ A okola kolen o Devel smatrini dai dostojna te oven vazdime taro mule hem te živinen ko sveto savo avela, ni ka len pe ni ka den pe. ³⁶ Adalese so našti više ni te meren: ka oven sar o anđelja. On ka oven čhave e Devlesere, adalese so o Devel ka vazdel len taro mule. ³⁷ A so o mule uštena, mothovđa hem o Mojsije kad ko than oto Sveto lil kote pisini oto grmo savo ine thabljola, o Gospod vačeri dai ‘Devel e Avraamesoro, e Isaakesoro hem e Jakovesoro’ iako tegani inele mule. ³⁸ A o Devel nane Devel e mulengoro, nego Devel e dživdengoro. Adalese soi e Devlese on pana dživde.”‡

³⁹ Nesave učitelja e Zakonestar phende e Isuses: “Učitelju, šukar vačerđan!” ⁴⁰ I darandile te pučen le bilo so aver.

O Mesijai po baro taro caro o David
(Mt 22,41–46; Mk 12,35–37)

⁴¹ Tegani o Isus pučlja okolen so ine šunena le: “Sar šaj o učitelja e Zakonestar te vačeren dai o Mesija samo e carosoro e Davidesoro čhavo? ⁴² A korkoro o David phenela ano Lil oto Psalmija: ‘O Gospod phenda mle Gospodese e Mesijase:

Beš ko počasno than uzala mandeŠ

⁴³ đikote na pašjarava te neprijateljten talo te pre!’

⁴⁴ O David e Mesija vičini ‘Gospode’. Sar onda o Mesija šaj te ovel lesoro čhavo?”*

* **20,27** O Sadukeja Legarutni e jevrejengere verakiri hem politikakiri grupa. On prihvatinde samo o prva pandž lila oto Purano zavet hem na verujinde ano dživdipe palo meriba. † **20,28** te šaj oj te bijani čhave kova ka nasledini o barvalipe e mulesoro hem ka akhari lesoro anav Ko original terđola: “te vazdel potomko ple phralese”. ‡ **20,38** Adalese so akala manuša fizički mule, on valjani pana te oven duhovno dživde. A verčhane: “nego Devel okolengoro kasoro duho pana živini, iako lengere telja možda mule, adalese so lengoro duho pana živini ani prisutnost e Devlesiri.” § **20,42** Beš ko počasno than uzala mande Ko original terđola: “Beš oti mli desno strana”. * **20,44** Adalese so o David phenda dai o Mesija lesoro Gospod, adava značini dai o Hrist po baro e Davidestar hem nane samo e Davidesoro potomko.

O Isus upozorini dai o učitelja e Zakonestar dujemujengere

(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

⁴⁵ Tegani anglo sa o manuša, o Isus phenda ple učenikonende:
⁴⁶ “Arakhen tumen e učiteljendar e Zakonestar! On volinena te phiren urjavde ano bare fostanja te dičhol dai pobožna hem te pozdravinen len o manuša ko trgija. Volinena te bešen ko anglune thana ano sinagoge hem ko gozbe. ⁴⁷ Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len,[†] hem molinena bare molitve sar te dikhen len o manuša dai pobožna. On ka oven po zorale kaznime nego avera manuša.”

21

I čorori udovica dela e Devlese sa o love so isi la

(Mk 12,41-44)

¹ Na nakhlo but palo adava, o Isus dikhela ine sar o barvale manuša avena ko Hram hem čhivena love ani kutija zako čediba.* ² Adahar dikhlja hem jekha čorora udovica sar čhivela samo duj tikore kovanice.[†]
³ Tegani phenda: “Čače vačerava tumende, akaja čorori udovica čhivđa više sarijendar. ⁴ Adalese so sare akala dinde oto buderi so isi len, a oj, kojai čorori, dinda sa so inola.”

O Isus vačeri e znakonendar save ka mothoven dai paše o kraj akale vremesoro

(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

⁵ I sar nesave učenici vačerena ine adalestar sari o Hram šukar ukrasime šuže bare barenar hem e daronencar;[‡] o Isus phenda: ⁶ “Ka avel o dive kad oto sa akava so dikhena naka ačhol ni bar upro bar. Đijekh ka ovel pervado.”

⁷ I on pučle e Isuse: “Učitelju, kad adava ka ovel? So ka mothoj amende da alo adava dive?”

⁸ A o Isus phenda: “Dikhen te na oven hovavde. Adalese so but džene ka aven ano mlo anav vačerindoj: ‘Me injum o Hrist’[§] hem: ‘Alo paše o kraj akale vremesoro.’ Ma džan palo lende! ⁹ A kad šunena zako mariba hem zako pobune, ma te daran. Adalese so prvo adava valjani te ovel, ali nane odmah o kraj.” ¹⁰ Tegani phenda lende: “O manuša ka maren pe e manušencar hem o carstvo e carstvoja. ¹¹ Ko but thana ka oven bare zemljotresija, bokhalipe hem zaraze. Ka mothoven pe čudesna znakija ko nebo savandar o manuša ka daran.

¹² Ali angleder sa adava, ka dolen tumen hem ka progoninen tumen, ka legaren tumen ko sudo ano sinagoge hem ko phandlipe, ka legaren tumen anglo carija hem anglo vladarija adalese so injen mle učenici. ¹³ Adava ka ovel tumende te šaj svedočinen lende mandar. ¹⁴ Adalese pana akana odlučinen te na planirinen save lafencar te braninen tumen. ¹⁵ Adalese so me ka dav tumen mudra lafija ko save nijekh tumaro protivniko naka šaj te irini lafi. ¹⁶ Ka izdajinen tumen hem tumare dađa, tumare daja, tumare

[†] 20,47 Ko hovavne lena e udovicendar okova so isi len Ko original terdola: “Hana o imanje e udovicengoro.” * 21,1 kutija zako čediba. Adava inele jekh oto kutije ano e hramesoro boro kote o manuša čhivena ine o love sar daro e Devlese. [†] 21,2 duj tikore kovanice Ko original terdola: “duj lepti”. Adaja kovanica najhari vredinda. [‡] 21,5 e daronencar Sar soi stvarija čerde oto zlato ili oto srebro, stvarija save čerde o Hram te dičhol dai šužo. [§] 21,8 Me injum o Hrist Ko original terdola samo: “Me injum.”

phralja, tumari familija hem tumare amala; hem nesaven tumendar ka mudaren. ¹⁷ I sare ka mrzinen tumen zbog mande, ¹⁸ ali niko naka šaj te uništini tumen, čak ni jekh bal* tumare šerestar naka ovel uništite. ¹⁹ Adaleja so ka ačhoven maje verna, ka dobinen o večno dživdipe.”

*O Isus vačeri so o Jerusolim ka ovel uništite
(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)*

²⁰ O Isus phenđa hem akava: “I kad ka dikhen sar o Jerusolim opkolime e vojskendar, te džanen da alo lesoro vreme te ovel uništite. ²¹ Tegani okola kola živinena ani e judejakiri regija nek našen ko gore. Okola kola živinena ano Jerusolim nek ikljon avri, a kolai avri, te na đerdinen ani diz. ²² Adalese so adala ka oven o dive kad o Devel ka kaznini e manušen. Ađahar ka ovel te šaj pherđol sa so o proroci pisinde ko Sveto lil. ²³ Jao e khamnjende hem okolende kola dena čuči ko adala dive! Adalese so baro bišukaripe ka ovel upri phuv hem o Devel ka ovel but holjame hem ka kaznini akale narodo. ²⁴ Nesave olendar ka oven mudarde,† a avera ka oven legarde ko phandlipe maškaro sa o nacije. O Jerusolim ka ovel gazime e nacijendar sa đikote na nakhela lengoro vreme.”

*O Isus vačeri e zkonendar save ka mothoven dai but paše lesoro aviba
(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)*

²⁵ O Isus phenđa hem akava: “I ka oven čudna znakija ko kham, ko masek hem ko čerenja, a ki phuv o nacije naka džanen so te čeren oti dar zbog adava so o more ka čerel glasna zvukija hem bare talasija. ²⁶ O manuša ka meren oti dar hem oto adžiceriba o bišukaripe so avela ki phuv, adalese so o zoralipa e nebosere ka oven potresime. ²⁷ Tegani sare ka dikhen man, e Čhave e manušesere, sar avava upro oblako ano zoralipe hem ani bari slava. ²⁸ Kad sa adava ka počini te ovel, terđoven ko pre bizi dar hem vazden tumare šere adalese so o Devel sigende ka oslobodini tumen.”

*O Isus vačeri e učenikonende te pratinen o znakija savendar vačerđa lenđe
(Mt 24,32; Mk 13,28)*

²⁹ Tegani o Isus phenđa lenđe akaja priča: “Dikhen i smokva ili bilo savo aver kaš. ³⁰ Kad dikhena da ikljona listija upro leste, korkore džanen dai paše o linaj. ³¹ Ađahar hem tumen kad dikhena da ovela adava so phendum tumende, te džanen dai o carstvo e Devlesoro paše. ³² Čače

* **21,18** čak ni jekh bal O Isus vačeri oto jekh najtikoro kotor e manušestar. Adaleja vačeri da sa o manuš naka properel. O Isus već vačerđa so nesave olendar ka oven mudarde, i nesave haljovena so akava značini da on naka oven duhovno oštetime. † **21,24** ka oven mudardeKo original terđola: “ka peren (ka oven mudarde) taro oštro mači.”

vačerava tumenđe, akaja generacija naka nakhel‡ dikote sa adava na ovela. ³³ O nebo hem i phuv ka nakhen, ali mle lafija nikad naka nakhen.”

O Isus sikaj e učenikonen te oven uvek spremna zako olesoro aviba (Mt 24,36–51; Mk 13,32–37)

³⁴ I o Isus phenda lenđe: “Arakhen tumen te na oven tumare godaš zaokupirime pibnaja, mačobjnaja hem akale dživdipnasere brigencar i te resel tumen otojekhvar adava dive.* ³⁵ Adalese so adava dive ka avel sar zamka upro sa o manuša ki phuv. ³⁶ Adalese oven džangale hem stalno molinen te nakhaven sa adava so valjani te ovel hem te šaj terdon radosno angla mande, anglo Čavo e manušesoro.”

³⁷ Diveja o Isus sikaj ine ano Hram, a račaja ikljola ine tari diz hem džala te račari ki gora vičimi E maslinakiri. ³⁸ I but manuša sabajleja džana ine ko Hram te šunen le sar sikaj.

22

O Juda pristanini te izdajini e Isuse (Mt 26,1–5, 14–16; Mk 14,1–2, 10–11; Jn 11,45–53)

¹ Avela ine paše i Pasha, savi inele prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro.* ² O šrutne svestenici hem o učitelja e Zakonestar rodena ine sar te čeren o Isus te ovel mudardo, ali darandile e narodostar.

³ Tegani o Sotoni đerdinda ano Juda vičime Iskarriot kova inele jekh oto dešuduj apostolja e Isusesere. ⁴ Ov dželo koro šrutne svestenici hem koro narednici e hramesere hem dogovorinda pe olencar sar te predel lenđe e Isuse. ⁵ On ule radosna hem phende e Judase da ka den le love.

⁶ I ov pristaninda. I adahar lelja te rodel šukar prilika te izdajini e Isuse kad naka oven but manuša uzalo leste.

O Isus bičhali duje učenikonen ko Jerusolim te pripreminen i Pasha (Mt 26,17–19; Mk 14,12–16)

⁷ Kad alo o prvo dive oto Prazniko e bikvascone marengoro, ko savo valjanda te činel pe bakrore zaki Pasha,† ⁸ o Isus phenda e Petrese hem e Jovanese: “Džan hem čeren amende e pashakoro hajba te šaj te ha.”

⁹ A on phende lese: “Kaj mangeja te čera la?”

¹⁰ Ov phenda lenđe: “Šunen. So ka đerdinen ki diz Jerusolim, ka resel tumen jekh manuš kova akhari pani ano khoro.‡ Džan palo leste. Ko čer

‡ **21,32** akaja generacija naka nakhel Isi but načinja te haljol pe akava stih: 1. akaja generacija značini okola kola inele dživde ko vreme kad o Isus vačeri ine, a adava značini da o uništiba e Jerusalimesoro hem aver znakija kola ka anen di ko e Isusesoro iriba ka len te oven zako vreme lengere dživdipnasoro; 2. akaja generacija značini vrsta oto manuša kolai bišukar hem protivinena pe e Isuse, a adava značini da uvek ka ovel nevernici kola ka protivinen pe e Isuse sa di ko momenti kad ov ka irini pe ki phuv; 3. akaja generacija značini “akaja nacija” hem mislini pe upro Jevreja, so značini da e jevrejngiri nacija naka nakhel angleder so o Isus ka irini pe; ili 4. akaja generacija značini o manuša kola ka živinen ko vreme kad o kraj samo so nane te ovel, hem adava značini da, kad ka oven adala događaja savendar vačeri pe ano 25. hem 26. stih, o Isus ka irini pe ki phuv zako vreme e dživdipnasoro adala generacijatar. § **21,34** goda Ko original terdola: “vile”. * **21,34** te resel tumen otojekhvar adava dive Averčhane: “adava dive ka avel kad naka očekujinen.” * **22,1** Ko adava prazniko o Jevreja na hale maro savo inele čerdo e kvascoja. † **22,7** te činel pe bakrore zaki Pasha Ko original terdola: “te žrtvuini pe i Pasha”. ‡ **22,10** khoro Baro čaro ano savo anela pe ine pani.

ko savo ka đerdini ¹¹ roden e čherutne hem vačeren lese: ‘O učitelj pučela ki savi soba šaj te hal e pashakoro hajba ple učenikonencar?’ ¹² I ov ka mothoj tumenđe i bari upruni soba savi već pripremime. Adari čhiven amende zako hajba.” ¹³ I on džeze hem arakhle sa ađahar sar so phenđa lende o Isus i adari čhivde zako hajba e pashakoro.

*O Isus dela nevo značenje zako maro hem zaki mol
(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Jn 13,21-30; 1. Kor 11,23-25)*

¹⁴ I kad alo o vreme te hal pe i Pasha, o Isus čhivđa pe uzalo astali ple apostolencar. ¹⁵ I phenđa lende: “Edobor zorale mangljum te hav akaja pasha tumencar angleder nego so ka ovav mučime hem mudardo. ¹⁶ Adalese so, vačerava tumenđe, naka hav aver Pasha đikote lakoro čačimasoro značenje na pherdola ano carstvo e Devlesoro.”[§]

¹⁷ Tegani lelja i čaša e moljaja, zahvalinđa e Devlese hem phenđa e apostolende: “Len akaja mol hem ulaven la maškara tumenđe. ¹⁸ Adalese so, vačerava tumenđe, naka pijav više mol* đikote o carstvo e Devlesoro na avela.”

¹⁹ I lelja o maro, zahvalinđa e Devlese, phaglja le hem ulavđa le e apostolende vačerindoj: “Akavai mlo telo savo dela pe tumenđe. Akava nastavinen te čeren te setinen tumen mandar.” ²⁰ Ađahar lelja hem i čaša e moljaja palo hajba, vačerindoj: “Akaja čaša e moljaja nevoi savez ano mlo rat savo chorela pe tumenđe.

²¹ Ali ače, o manuš kova ka izdajini man† mančari uzalo astali. ²² Adalese so, me, o Čhavo e manušesoro, valjani te merav sar soi odredime, ali jao okole manušese kova ka izdajini man!” ²³ I o apostolja lelje te pučen pe maškara pumende kova olendar šaj te ovel adava so ka čerel ađahar nešto.

*O vođe e Devlese ano carstvo valjani te oven sar sluge
(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)*

²⁴ I o apostolja lelje te raspričinen pe kovai olendar najbaro. ²⁵ A o Isus phenđa lende: “Avere nacjengere carija vladinena upro lende hem o vladarija lengere pumen vičinena ‘manuša kola čerena šukaripe’. ²⁶ Ali tumen ma oven esavke! Nego, o najbaro maškar tumenđe nek ovel sar najtikoro, a o vođa nek ovel sar sluga. ²⁷ A kovai po baro? Okova kovai uzalo astali ili okova kova kandela le? Ini okova kovai uzalo astali? A me maškara tumende injum sar okova kova kandela. ²⁸ Tumen injen adala kola ačhile mančar ano mle iskušnja. ²⁹ I me dava tumen autoritet te vladinen ano carstvo, sar so mlo Dad o Devel dinđa man: ³⁰ te han hem te pijen maje uzalo astali ano carstvo mlo, hem te bešen ko tronja te vladinen upro dešuduj plemija e Izraelesere.”

*O Isus vačeri ple učenikonende da ka ovel proverime lengiri vera ano leste
(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Jn 13,36-38)*

§ **22,16** I Pasha podsetini ine e izraelesere narodo upro adava sar o Devel ikalda len taro robujiba ano Egipat kad žrtvujinde bakrore hem čhivde lesoro rat upro udara pumare čherengere. Ko slično način, o Isusi e Devlesoro bakrore hem e Isusesere rateja ikali ple narodo taro robujiba e grehese. O Isus palem ka avel hem ka vladini sar caro, a tegani o vernici ka oven ki gozba hem ka slavinen so o Devel ikalda len. *

† **22,21** o manuš kova ka izdajini man Ko original terđola: “o vas mle izdajnikosoro”.

³¹ O Isus phenda: "Simone, Simone, ače o Sotoni rodinda e Devlestar te mukel lese te proverini tumari vera ana mande sar kad neko chorela o div maškari sita. ³² Ali me molindum tuče te ačhol ti vera ana mande. Džanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengiri vera."[‡]

³³ A ov phenda lese: "Gospode, injum spremno te džav tuja hem ko phandlipe hem ko meriba."

³⁴ A o Isus phenda: "Vačerava će, Petre, o bašno naka đilabi avdive dikote trin puti naka hovave da na pendžareja man."

³⁵ I phenda e apostolende: "Kad bičhaldum tumen ko drom bizo kese lovençar, bizo torbe hem bizi buderi obuča, na li falinda tumende nešto?"

A on phende: "Ništa."

³⁶ Tegani o Isus phenda lende: "Ali akana kas isi kesa e lovençar, nek lel la! Adahar hem i torba! A kas nane mači, nek biknel plo ogtači hem nek činelfse jekh. ³⁷ Adalese so, vačerava tumende, valjani te pherđol adava soi mandar pisime ko Sveto lil: 'Dikhle le sar jekhe okolendar kola ćerena bišukaripe.' Čače, pherđola sa soi pisime mandar."

³⁸ A on phende: "Gospode, ače isi amen duj mačija!"

A ov phenda: "Šukari!"^{*}

O Isus džanel so le adžićeri bari patnja, a e učeníkonen iskušnja
(Mt 26,36–46; Mk 14,32–42)

³⁹ I iklindoj adathar, palo plo adeti, dželo ki E maslinakiri gora. Oleja džeze hem lesere učenicí. ⁴⁰ I kad resle adari, phenda lende: "Molinen tumen te na peren ko iskušnje!"

⁴¹ I cidinda pe dur olendar, edobor kobor šaj te frdel pe o bar, pelo ko kočija hem molinda pe e Devlese, ⁴² vačerindoj: "Dade! Te mangeja, cide akaja čaša e patnjaja mandar, te na pijav olatar. Ali, nek ovel pali ti volja, a na pali mli." ⁴³ Tegani o anđeo mothovđa pe lese taro nebo hem hrabrinda le. ⁴⁴ A kad inele ani po bari patnja, po zorale molinda pe. Lesoro znoj ulo sar kapke oto rat save perena ine upri phuv. ⁴⁵ I pali molitva uštino, alo đi ple učenicí hem arakhlja len sar sovena adalese so inele umorna taro tugujiba. ⁴⁶ Tegani phenda lende: "Sose sovena? Ušten hem molinen tumen te na peren ko iskušnje!"

O Isus na suprotstavini pe e manušenje kola ale te dolen le
(Mt 26,47–56; Mk 14,43–50; Jn 18,3–11)

⁴⁷ Sar pana o Isus vačeri ine adava, ale nakoro leste but manuša kolen anda o Juda kova inele jekh oto dešuduj apostolja. Ov alo koro Isus te

[‡] **22,32** Džanav da ka hovave da na pendžareja man, ali kad ka irine ti vera ana mande, zorjar te phraljengiri vera. Ko original terđola: "A tu, kad ka irine tut mande, zorjar te phraljen." **§ 22,36** Kad o učenicí angleder lelje te propovedinen, o Isus inele but popularno hem o manuša radosno dodžaćerena ine okolen kola propovedinena ine e Isusesoro lafi. Akana o stvarija promeninde pe hem but manuša ka protivinen pe e Isuseso hem lesere lafese, i o učenicí ka valjani te arakhen pe hem te oven spremna te osigurinen pumari zaštita. ^{*} **22,38** Šukari! Šaj te znaćini: 1. da olen isi dovoljno mačija, averčhane: "Akana isi amen dovoljno mačija," ili 2. O Isus mangela olendar te na vačeren adalestar da isi len mačija: "Dosta više vačerđen oto mačija." Kad o Isus phenda da valjani te činjen mačija, ov vačerđa lende oti opasnost savajja ka resel pe. Ov možda na manglja čače olendar te činjen mačija hem te maren pe. [†] **22,44** Ano nesave grčka rukopisija nane o 43. hem o 44. stih.

čumudini le ki čam. † 48 A o Isus pučlja le: “Judo, čumudipnaja li predeja man, e Čhave e manušesere?”

49 Kad o učenici kola inele adari dikhle so o Isus ka ovel dolime, pučle le: “Gospode, te napadina len li e mačencar?” 50 I jekh olendar khuvđa mačeja e šerutne sveštenikosere sluga hem čhinda lesoro desno kan.

51 A o Isus phenđa ple učenikonenđe: “Ačhaven tumen adalestar! Muken len te čeren adava!” I čhivđa plo vas ko than kote o sluga inele čhindo hem sasljarda le. 52 Tegani phenđa okolende so ale te dolen le, e šerutne sveštenikonenđe, e hramesere narednikonenđe hem e starešinende: “Mačencar hem kaštencar aljen pala mande sar palo pobunjeniko. 53 Divencar injumle tumencar ano Hram, i na dolinde man. Ali akavai tumaro vreme hem o zoralipe e tominakoro vladini.” §

Oti dar, o Petar hovaj da na pendžari e Isuse

(Mt 26,57-58, 69-75; Mk 14,53-54, 66-72; Jn 18,12-18, 25-27)

54 I dolinde e Isuse hem adathar legarde le ko čher e bare sveštenikosoro. A o Petar odural džala ine palo lende. 55 Kad resle, tharde jag ko maškar e borosoro hem bešle uzalo late. O Petar bešlo olencar. 56 I nesavi sluškinja dikhlja le sar bešela uzali jag, i po šukar dikhlja ano leste hem phenđa: “I akava inele e dolime manušeja!”

57 A o Petar hovavđa vačerindoj: “Đuvlije, na pendžarava le!”

58 Na nakhlo but palo adava, dikhlja le nesavo aver manuš hem phenđa: “I tu injan jekh okolendar kola inele e dolime manušeja!”

A o Petar phenđa: “Manušeja, na injum!”

59 I kad nakhlo di ko jekh sati, aver nesavo odlučime phenđa: “Čače akava inele e dolime manušeja, adalese soi hem ov Galilejco!”

60 A o Petar phenđa: “Manušeja, na džanav sostar vačereja!” I ko adava momenti, sar pana vačeri ine, o bašno đilabđa. 61 Tegani o Gospod o Isus irinda pe hem dikhlja ano Petar, a o Petar setinda pe lesere lafendar: “Vačerava će, Petre, angleder so o bašno avdive ka đilabi, trin puti ka hovave da na pendžareja man.” 62 I iklilo taro boro hem zorale runđa.

O čuvarija marena muj e Isuseja adalese so na verujinena soi ov proroko

(Mt 26,67-68; Mk 14,65)

63 O čuvarija lelje te maren muj e Isuseja hem te maren le. 64 Učharde lesere jača hem phende lese: “Prorokujin ko khuvđa tut!” 65 I bute avere lafencar vređinena ine e Isuse.

E Isuse dikhena sar krivone adalese so phenela dai o Čhavo e Devlesoro, dai o Hrist

(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Jn 18,19-24)

66 Kad dislilo, čedinde pe o starešine e jevrejengere, o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar, ande e Isuse pumende ko sabor* 67 hem phende lese: “Te injan tu o Hrist, phen amende!” A ov phenđa lende:

† 22,47 Adahar ine ko adava vreme o murša pozdravinena avere muršen kola inele familija ili amala te mothoven lende mangipe. § 22,53 o zoralipe e tominakoro vladini. Adava značini “o vreme kad o Sotoni vladini”. * 22,66 ko sabor Ko original terdola: “Sinedrion”.

“Te phendum tumende, naka verujinen; ⁶⁸ a te pučljum tumen e Hristestar, naka odgovorinen. ⁶⁹ Ali od akana me, o Čhavo e manušesoro, ka bešav ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro.”†

⁷⁰ A on sare pučle e Isuse: “Znači tu injan o Čhavo e Devlesoro?”

A ov phenda lende: “Korkore šukar phenden da injum.”

⁷¹ Tegani on phende: “Na valjani amende više dokazija dai krivo. Sare amen šundam da korkoro pes osudinda!”

23

*E Isuse hovavne tužinena anglo Pilat hem anglo Irod
(Mt 27,11–14; Mk 15,1–5; Jn 18,28–37)*

¹ Tegani sare kola inele ko sabor uštine hem legarde e Isuse koro Pilat, e rimesoro upravniko, ² hem lelje te vačeren protiv oleste: “Akale manuše arakhljam sar zavodini amare narodo hem vačeri lende te na platinen o porez e carose, a pese vačeri dai o Hrist, amaro caro.”

³ Tegani o Pilat pučlja e Isuse: “Tu li injan o caro e Jevrejngoro?”

A o Isus phenda: “Ađahari sar so phendan.”

⁴ Tegani o Pilat phenda e šerutne sveštenikonende hem averende kola inele adari: “Na arakhava nisavi krivica upro akava manuš!”

⁵ Ali on na ačhavde te vičinen: “Ple sikavibnaja vazdela pobuna maškaro manuša ki sa i phuv e jevrejngiri. Lelja te čerel adava ani regija Galileja hem alo čak đi akate ani diz Jerusalem!”

⁶ A kad o Pilat šunđa adava, pučlja len nane li o Isus tari Galileja. ⁷ I kad phende lese dai o Isus tari Galileja, o Pilat bičhalđa le koro Irod, kova vladinda ani Galileja. A baš adala dive o Irod inele ano Jerusalem.

⁸ Kad o Irod dikhlja e Isuse, but inele radosno adalese so pana oto angleder manglja te dikhel le adalese so but šunđa olestar hem nadisalo da o Isus ka čerel nesavo čudo anglo leste. ⁹ But so pučlja le, ali o Isus ništa na vačerđa lese. ¹⁰ A adari terđona ine o šerutne sveštenici hem o učitelja e Zakonestar vačerindoj zorale protiv o Isus. ¹¹ A o Irod hem lesere vojnici ponizinde e Isuse hem marde muj oleja. Urjavde le ano carsko fostani hem tegani o Irod bičhalđa le palal koro Pilat. ¹² Angleder o Irod hem o Pilat na inele ano šukar odnosija, a adava dive ule amala.

*O Pilat čerela e narodosiri volja ađahar so osudini e Isuse ko meriba
(Mt 27,15–26; Mk 15,6–15; Jn 18,39–19,16)*

¹³ A o Pilat vičinda kora peste e šerutne sveštenikonen, e vođen hem e narodo, ¹⁴ i phenda lende: “Anden kora mande akale manuše vačerindoj da vazdela pobuna maškaro narodo. Ače, angla tumende pučljum le adalestar, ali na arakhljum nisavi krivica zaki savi tumen tužinena le. ¹⁵ A ni o Irod na arakhlja upro leste krivica i adalese bičhalđa le palal kora amende. Akava manuš na čerđa ništa savese aveľa meriba. ¹⁶ Adalese samo ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le.” ¹⁷*

¹⁸ Ko adava sare so inele adari vičinde: “Mudar adale manuše, a muk amende e Varava!” ¹⁹ (O Varava inele phandlo adalese so učestvujinda ani pobuna savi inele ano Jerusalem hem adalese so mudarđa nekas.) ²⁰ A

† **22,69** ko počasno than uzalo zoralipe e Devlesoro. Ko original terđola: “ki desno strana oto zoralipe e Devlesoro”. * **23,17** Ano nesave purane grčka rukopisija terđola: “A valjanda zako prazniko te mukel lende jekhe phandle manuše.” Dikh Mt 27,15; Mk 15,6.

o Pilat, adalese so manglja te mukel e Isuse, palem vačerđa olencar, ²¹ ali on vičinde: “Čhiv le ko krsto! Čhiv le ko krsto!”

²² A o Pilat palo trito puti phenda lende: “A savo bišukaripe čerđa akava manuš? Na dikhava sose valjani te merel. Ka naredinav te šibinen le, i ka mukav le.”

²³ Ali on na ačhavde te vičinen oto sa o glaso rodindoj te čhivel e Isuse ko krsto. I lengoro vičiba inele sa po zoralo hem po zoralo. ²⁴ I adalese o Pilat odlučinda te del len adava so mangena. ²⁵ Muklja okole kova inele phandlo zbog i pobuna hem zbog o mudariba, a e Isuse dinda ko vojnici te čeren oleja adava so o narodo manglja.

E Isuse čhivena ko krsto hem marena muj oleja
(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Jn 19,17-27)

²⁶ Sar legarena ine e Isuse te mudaren le, dolinde nesave Simone tari Kirinija† sar taro polje đerdini ine ko Jerusalem.‡ Čhivde o krsto upro leste hem terinde le te akhari le palo Isus. ²⁷ Palo Isus dželo baro narodo maškaro kolende inele hem o đuvlja kola runde hem žalinde le. ²⁸ Ali o Isus irinda pe nakoro lende hem phenda lende: “Đuvljalen taro Jerusalem, ma roven zbog adava so ka ovel maje, nego roven zbog adava so ka ovel tumende hem tumare čhavende. ²⁹ Adalese so, ače, avena o diveš kad o manuša ka vačeren: ‘Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čučī.’* ³⁰ Tegani ka molinen e planinen te peren upro lende hem e bregonen te učharen len. ³¹ Adalese so, te adahar čerela pe mancar kova injum sar jekh sapano kaš, sigurno po bišukar ka čerel pe e manušenar kolai sar o šuke kašta.”†

³² A e Isuseja inele legarde pana duj manuša te oven mudarde. Adala manuša čerde bišukar buća. ³³ I kad resle ko than vičime Kokalo e šeresoro, o vojnici čhivde ko krsto e Isuse hem čhivde adale manušen ko avera krtija: jekhe oti lesiri desno, a e dujtone oti lesiri levo strana.

³⁴ O Isus phenda: “Dade Devla, oprostin lende, adalese so na džanen so čerena!”‡ Tegani o vojnici frdinde barbuti hem adahar delinde maškara pumende e Isusesere šeja.

³⁵ But manuša terdine adari te dikhenfse, a e jevrejengere vladarija marde muj e Isuseja vačerindoj: “Averen spasinda, akana nek spasini korkoro pes tei čače ov o Hrist e Devlesoro, o Birime!” ³⁶ Hem o

† **23,26** Kirinija inele diz ki severno Afrika. ‡ **23,26** sar taro polje đerdini ine ko Jerusalem Akate o polje odnosini pe upro gav. Akate na mislini pe da o Simon čerđa buti pese ko polje, adalese soi o anav Simon jevrejsko, a e Jevrejende na inele muklo te čeren buti ko nesave bitna praznici sar soi i Pasha. § **23,29** Esavke dive ale 70 berš palo Hrist. E rimesiri vojska opkolinda hem uništinda i diz Jerusalem hem mudarđa bute Jevrejen. * **23,29** Bahtalei o đuvlja kolai bizo čhave, kola na bijande hem na dinde čučīKo original tevđola: “Bahtalei o đuvlja kola našti ine te ačhon khamne, o vodiya save na bijande hem o čučija savendar na pilja pe.” Akate vačeri pe adalestar da “ko adala dive” o čhave taro Jerusalem but ka patinen. Tegani o manuša ka smatrinen dai po šukar okolende kolen nane čhave, adalese so nane te dikhen pumare čhaven sar patinena ili sar merena. † **23,31** Akava upozorenje koristini pe sar metafora. O šuko kaš thabljola po zorale e sapano kaštestar. O thabljojbai akate metafora zako patnje ili zako kazne. O Isus inele sar sapano kaš adalese so na zaslužinda te thabljol (te patini). O manuša kola odbinde e Isuse inele sar šuko kaš. On zaslužinde te thabljon (te patinen) zbog pumare grehija. ‡ **23,34** O Isus phenda: “Dade Devla, oprostin lende, adalese so na džanen so čerena!” Akala lafija nane ano nesave grčka rukopisija.

vojnici marde muj e Isuseja. Ale uzalo leste hem kaninde le ušli mol, §
37 vačerindoj: "Te injan o caro e jevrejengoro, spasin tut!" 38 A upreder
lesoro šero terdino znako kote inele pisime: AKAVAI O CARO E JEVREJENGORO

39 Jekh okole dujendar kola inele čhivde ko krsto vredinđa e Isuse
vačerindoj: "Te injan o Hrist, sose na spasineja tut hem amen?"

40 A o dujto manuš ukorinđa adale so vredinđa e Isuse: "Sar na daraja
e Devlestar? Hem tu injan ađahar osudime sar soi ov. 41 Ali amen
pravedno injam kaznime zbog amare bišukar buća, a akava manuš na
čerđa nisavo bišukaripe." 42 Tegani phenda: "Isuse, mislin mandar hem
ov maje milostivno kad ka vladine sar caro."*

43 A o Isus phenda lese: "Čače vačerava će, avdive ka ove mancar ano
raj!"

*Ple meribnaja, o Isus mothoj butenđe da nane krivo
(Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Jn 19,28–30)*

44 A ko ekvaš o dive, i tomina učarda sa i phuv hem ađahar inele trin
sača†, 45 adalese so o kham kalilo. A e hramesiri zavesa‡ pharavdili ko
ekvaš. 46 A o Isus vičinđa oto sa o glas: "Dade, tuće ano vasta mukava o
duho mlo!" Kad phenda adava, mulo.

47 A kad e rimesoro kapetani dikhlja so ulo, slavinda e Devle vačerindoj:
"Čače akava manuš inele pravedniko!" 48 But manuša kola čedinde pe
adari te dikhenfse, irindoj čhere khuvena pe ine ko gruda adalese so ine
lenđe žao. 49 A sa e Isusesere pendžarutne, di o đuvlja kola phirde palo
leste pana tari Galileja, odural terdine hem dikhle sa adava.

*E Isusesoro telo čhivena ano grobo
(Mt 27,57–61; Mk 15,42–47; Jn 19,38–42)*

50-51 Inele jekh manuš palo anav Josif tari Arimateja, diz ani Judeja. Ov
inele šukar hem pravedno manuš kova adžičeri ine e Mesija te anel o
carstvo e Devlesoro. Iako inele člano oto e jevrejengoro odbor, na složinđa
pe adaleja so inele odlučime te roden o Isus te ovel mudardo. 52 Ov dželo
koro Pilat hem rodinđa te den le o telo e Isusesoro. 53 Tegani huljavđa e
Isusesoro telo taro krsto, pačarda le čaršaveja hem čhivđa le ano grobo
savo inele čerdo ano bar, ano savo pana nijekh na inele čhivdo. 54 Adava
dive inele dive kad o manuša spreminde pe zako savato savo samo so na
ine te avel.

55 A o đuvlja, kola ale e Isuseja tari Galileja, dže e Josifeja hem dikhle
sar e Isusesoro telo inele čhivdo ano grobo. 56 I irinde pe adari kaj
bešena ine hem spreminde o mirisija hem o mastija savencar te makhen
e Isusesoro telo. Ali kad završinde adava, već alo o savato i adava dive na
čerde ništa poštujujindoj i naredba oto Zakoni e Mojsijasoro.

---

§ 23,36 kaninde le ušli mol Averčhane: "kanindoj e Isuse te pijel ušli mol." I ušli mol inele jeftino
piće savo pijena ine o obična manuša. O vojnici marde muj e Isuseja ađahar so dinde jeftino piće
nekase ko vačeri dai caro. * 23,42 Ko original terdola: "Isuse, setin tut maje kad ka ave ano to
carstvo." † 23,44 Ko original terdola: "taro šofto di ko enjato sati", palo e rimesoro računiba o
vreme, ano saveste o dive počinđa ko šov o sati sabajle. ‡ 23,45 e hramesiri zavesa Adaja zavesa
inele prekal o 25 metarija uči hem odvojinda o naj sveto than oto ostatak e hramesoro.

24

*E Isusesoro uštiba taro mule
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Jn 20,1-9)*

¹ Rano sabajle, palo savato, o đuvlja ale ko grobo hem ande o mirisija save spreminde. ² Tegani arakhle o bar savo phandela ine o grobo* dai cidime. ³ Đerdinde andre, ali na arakhle o telo Gospodesoro e Isusesoro. ⁴ I sar terđona ine adari zibunime, iklile anglo lende duj manuša ano sjajna šėja. ⁵ O đuvlja but darandile hem peravde pumare šere nakori phuv, a o duj manuša phende lende: "Sose rodna e dživde maškaro mule?" ⁶ Ov nane akate. Uštino taro mule! Setinen tumen so vačerđa tumenđe pana ani Galileja: ⁷ 'Me, o Čavo e manušesoro, valjani te ovav dindo ano vasta e grešnone manušengere, te ovav čhivdo ko krsto, ali o trito dive ka uštav.' "

⁸ Tegani on setinde pe da o Isus phenđa lende adava. ⁹ I irinde pe taro grobo palal ki diz te vačeren adava e dešujekhe apostolende hem sarijende averende. ¹⁰ Adala đuvlja inele i Marija tari diz Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesiri daj, hem avera. I on sa adava vačerde e apostolende, ¹¹ ali o apostolja na verujinde lende, adalese so mislinde da sa adava izmislinde. ¹² A o Petar uštino hem prastandilo di ko grobo. Kad reslo, teljarđa pe te dikhel ano grobo, hem dikhlja samo o čaršavi saveja† e Isusesoro telo inele pačardo. I irinda pe palal pučindoj pes so ulo adava.

*O Isus e duje učenikonende odrumal objasnini o proroštviya e Hristestar
(Mk 16,12-13)*

¹³ Adava dive duj oto e Isusesere sledbenici džana ine ko gav Emaus, dur taro Jerusalem dešujekh kilometarija.‡ ¹⁴ Odrumal vačerenena ine maškara pumende adalestar so ulo adala dive. ¹⁵ I sar vačerenena ine adahar, korkoro o Isus alo uzalo lende hem lelja te phirel olenkar. ¹⁶ Ali olenđe na inele muklo te pendžaren le.

¹⁷ O Isus pučlja len: "Sostar vačerenena maškara tumende phirindoj?" Tegani on terđine, a ko lengere muja dikhlilo pe dai žalosna.

¹⁸ Jekh olendar, palo anav Kleopa, phenđa lese: "Sar so dičhola, tu injan jedino abandija ano Jerusalem kova na džanel so ulo adari akala dive."

¹⁹ O Isus pučlja len: "So ulo?"

I on phende lese: "Adava so ulo e Isuseja e Nazarećanineja. Ov inele proroko zoralo ano vačeriba hem ano čeriba anglo Devel hem anglo sa o manuša. ²⁰ Ali amare šerutne sveštenici hem amare avera vladarija dinde le te ovel osudime ko meriba hem čhivde le ko krsto. ²¹ Amen nadisaljam da ov ka otkupini e Izraelesere narodo. A ače, tritoi dive sar ulo sa adava. ²² Hem pana zibuninde amen nesave amare đuvljendar. Sabajleja dzele ko grobo, ²³ ali na arakhle e Isusesoro telo adari. Ale hem phende amenđe da dikhle anđelen kola vačerde lende dai o Isus dživdo. ²⁴ Tegani nesave amendar dzele ko grobo hem arakhle dai o grobo čučo, sar so phende o đuvlja, ali na dikhle e Isuse."

* **24,2** o bar savo phandela ine o grobo Adava inele baro, oblikujime, okruglo bar savo inele edobar baro da šaj ine te phandel o ulaz e grobosoro. Nekobar murša valjani ine te gurin o bar te šaj phravel pe o grobo. † **24,12** čaršavi saveja Ko original terđola: "platinena trake savencar". ‡ **24,13** dešujekh kilometarija. Ko original terđola: "šovardeš stadijumija". Sar di ko duj sača phirindoj.

²⁵ Tegani o Isus phenda lenđe: “O, sar na haljovena? Sosei tumenđe pharo te verujinen sa adava so o proroci vačerde adalestar ano Sveta lila? ²⁶ On prorokujinde da o Hrist valjani te nakhel sa adala patnje angleder so o Devel ka proslavini le.”[§] ²⁷ I tegani lelja te objasnini lenđe soi e Hristestar pisime ano Sveta lila, počindoj e Mojsijasere lilendar hem ano sa e prorokonengere lila.

²⁸ Sar avena ine paše uzalo gav Emaus, o Isus ćerđa pe da mangela te džal po dur. ²⁹ Ali on terinde le te ačhol vačerindoj: “Ačhov amencar, adalese so lela te perel i rat!” I o Isus ačhilo hem derdinda olenkar ano čher. ³⁰ Kad inele olenkar uzalo astali, o Isus lelja o maro, zahvalinda e Devlese, phaglja le hem dinda len. ³¹ Tegani phravdile lengere jača hem pendžarde le dai ov o Isus, ali ov otojekhvar na inele više anglo lende.

³² Tegani lelje te vačeren maškara pumende: “Akana džanaja sose amare vile inele tate kad vačerđa amencar odrumal hem kad objasninda amende o Sveta lila.” ³³ Odmah uštine hem irinde pe ko Jerusalem. Adari arakhle sar bešena zajedno o dešujekh apostolja hem avera sledbenici e Isusesere ³⁴ kola phende lenđe: “O Gospod čače uštino taro mule hem mothovđa pe e Simonese!” ³⁵ Tegani o đuj manuša vačerde lenđe sa so ulo ko drom nakoro Emaus hem sar pendžarde e Isuse kad phaglja o maro.

O Isus ikljola anglo učenci hem dokazini lenđe dai dživdo (Jn 20,19-23)

³⁶ Sar on vačereni ine adalestar, o Isus otojekhvar terdino maškar olende hem phenda lenđe: “Mir tumencar!” ³⁷ A on iznenadinde pe hem darandile adalese so mislinde da dikhena duho. ³⁸ Tegani o Isus phenda lenđe: “Sose darana? Nane tumen sose te sumnjinen. ³⁹ Dikhen mle vasta hem mle pre! Me injum! Pipinen man hem ka dikhen! E duho nane telo oto mas hem oto kokala sar so dikhena da man isi!” ⁴⁰ Vačerindoj adava, mothovđa lenđe ple vasta hem o pre.

⁴¹ On edobor inele radosna hem začudime da našti ine te verujinen. Tegani o Isus pučlja len: “Isi tumen li nešto hajbnase?”* ⁴² I on dinde le kotor oto peko mačo. ⁴³ Ov lelja hem halja le anglo lende.

O učenci ka svedočinen e Isusestar sa e nacijende

⁴⁴ Tegani o Isus phenda ple učenikonende: “Kad angleder injumle tumencar, vačerđum tumende da sa valjani te pherđol soi pisime mandar ano Zakoni e Mojsijasoro, ano Lila e prorokonengere hem ano Psalmija.” ⁴⁵ Tegani phravđa lengere jača te haljoven o Sveta lila, ⁴⁶ i phenda lenđe: “Adahari pisime ko Sveta lila: O Hrist ka patini hem ka merel, ali o trito dive ka uštel taro mule, ⁴⁷ hem ano lesoro anav ka propovedini pe sa e nacijende, počindoj taro Jerusalem, da valjani te pokajinen pe te šaj o Devel oprostini lenđe lengere grehija. ⁴⁸ Tumen injen svedoci adalestar.

§ **24,26** angleder so o Devel ka proslavini le. Akava odnosini pe upro adava kad o Isus ka lel te vladini hem te primini i čast hem i slava. * **24,41** Manglja te hal anglo lende sar te mothoj lende da nane duho.

⁴⁹ A me ka bičhalav tumende e Svetone Duho, sar so mlo Dad dinda plo lafi. Tumen ačhoven ani diz đikote o zoralipe e Devlestar naka huljel upra tumende.”†

O učenici dikhena e Isusesoro uštiba ko nebo

(Mk 16,19-20; Čer 1,9-11)

⁵⁰ Palo adava, o Isus ikalđa ple učenikonen tari diz hem anda len uzalo gav Vitanija. Adari vazdinda ple vasta hem blagoslovinda len. ⁵¹ I sar blagoslovini len ine, lelja te cidel pe olendar hem legardilo ko nebo. ⁵² On pele ko kočija slavindoj le. Tegani pherde oti radost irinde pe ano Jerusolim. ⁵³ I stalno džana ine ko Hram te hvalinen e Devle.

---

† **24,49** đikote o zoralipe e Devlestar naka huljel upra tumendeKo original terđola: “đikote na ovena urjavde e zoralipnaja taro učipe.” E Devlesoro zoralipe ka učari len adahar sar so o šeja učarena e manuše. Adaleja ka dobinen o zoralipe e Svetone Duhosoro sar te šaj svedočinen averende e Isusestar.